

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

ORGANİZE SUÇ VE RUS MAFYASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

H. Mustafa YILMAZ

Danışman

Prof. Dr. Dolunay ŞENOL

OCAK 2016

KIRIKKALE

KİŞİSEL KABUL SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Organize Suç ve Rus Mafyası” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

H. Mustafa YILMAZ

14/01/2016

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, “organize suç” kavramı üzerinde durulmuş ve dünyanın en büyük organize suç grubu olan “Rus mafyası” hakkında, oluşumundan günümüze gelişim süreci incelenerek nasıl uluslararası bir fenomene dönüştüğü konusunda değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ağırlıklı olarak Rus mafyasının sosyolojik boyutları değerlendirilmiş olup başlıca organize suç grupları ve faaliyet alanları hakkında bilgiler verilmiştir.

Öncelikle tez konusunun seçiminde ve tez aşamasında bana her türlü yardımcı olan tez danışmanım Prof. Dr. Dolunay ŞENOL hocama teşekkürlerimi sunarım. Aynı zamanda tüm eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

Yılmaz, H. Mustafa, “Organize Suç ve Rus Mafyası”,Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2015

21. yüzyıl küreselleşme anlamında dünyaya pek çok yenilik getirdi. Pozitif anlamda olduğu kadar negatif riskleri de içinde barındıran küreselleşme, suç ve organize suçun bölgesellikten sıyrılarak uluslararası fenomene dönüşmesinin en büyük destekçisi oldu. Günlük yaşamda milyonlarca insanın hayatını etkisi altına alan ve yıllık ekonomik hacmi trilyon dolarları aşan organize suç, bugün dünyanın küresel tehditlerinden en büyüğüdür denebilir. Konu hakkında yapılan çalışmaların yetersizliğinin yanında, daha önce yapılan araştırmaların organize suçun ‘küresel bir tehdit’ unsuru olduğu göz önünde bulundurularak bir kez daha değerlendirilmesi gerektiği ayrı bir realitedir. Uzun yıllar organize suç ve mafya denildiğinde ilk akla gelen İtalyan mafyası iken, günümüzde göz kamaştırıcı etkisiyle Rus mafyası/Rus organize suç grupları akla gelmektedir. Yüz binlerce üyesi, milyonlarca sempatzanı ve yıllık 100 milyarlarca dolarlık cirosuyla Rus mafyasının, Rusya için bir tehdit unsuru olduğu kadar dünya için de küresel bir tehdit unsuru olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Türkiye’de, Rus mafyası hakkında sosyal bilimler alanında kapsamlı bir çalışmanın yapılmamış olması ve gelecek yıllarda ülkemizde bu konunun öneminin artacağı düşüncesiyle böyle bir araştırmaya gerek duyulmuştur. 90’lı yıllarda Rusya’da bulunmam ve Rusya’nın büyük travma yaşadığı sürece bizzat şahit olmam beni Rus mafyası hakkında araştırma yapmaya sevk etmiştir. Bu çalışmada, Rus mafyasının kriminolojik boyutlarından ziyade sosyolojik boyutları değerlendirilmiş olup Rus mafyasının nedenleri, tarihsel süreci, Sovyetler öncesi ve son dönemleri, Sovyetlerin dağılma sürecinde Rus halkının yaşadıkları ve bugünkü modern Rus mafyasının oluşmasındaki etkileri, halkın organize suç örgütlerine karşı tutumları, mafya gruplarıyla siyasi ve bürokratların ilişkisi ve Rus mafyasının legalleşmesi gibi temel konular ele alınmıştır. Rus mafyasının etkin faaliyet alanları ayrıca detaylandırılmış olup başlıca organize suç grupları hakkında da mümkün olduğunca bilgiler verilmiştir. Bu çalışmada, nedenlerinin önceden tespit edilerek zamanında ilgili tedbirlerin alınmadığı/alınamadığı ve uygulanmadığı/uygulanamadığı takdirde ‘devletleşen bir mafya ya da mafyalaşan bir devlet’ gerçeğiyle karşı karşıya kalınacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Suç, Organize Suç, Mafya, Rus Mafyası, Rusya’da Organize Suç

ABSTRACT

Yılmaz, H. Mustafa, “Organized Crime And Russian Mafia”, Master's Thesis, Kırıkkale 2015.

21st. century has brought many innovations to the world in terms of globalization. Globalization, as well as having positive meanings, which also contains the negative risks, was the biggest supporter of turning crime and organized crime into an international phenomenon. Organized crime, influencing the lives of millions of people and which has in excess of trillion dollars annual economic volume, today might be called the world's biggest global threats. Besides the lack of studies on the subject, previously carried out researches on the organized crime needs further evolution considering that it is 'a global threat'. For many years, when it called organized crime and mafia the first that comes to mind the Italian mafia, today the Russian mafia/ Russian organized crime groups come to mind. Russian mafia with hundreds of thousands of members, millions of sympathizers and the annual 100 billion dollar turnover, is as threat as to Russia but also it is considered by everyone to be a global threat for the world.

Such research is needed since In Turkey there has been no comprehensive study about the Russian mafia in the area of social sciences and with the idea that the importance of this issue will increase in the coming years. Being in Russia in the 90s and personally experiencing great trauma has led me to do research about the Russian mafia. In this research, the Russian mafia is considered in sociological dimensions rather than in criminological dimensions and fundamental issues such as reasons for the emergence of Russian mafia, historical process, before the Soviet Union and the end of the Soviet period, the problems experienced by the Russian people in the process of the disintegration of the Soviet Union, and these effects in the formation of current modern Russian mafia, the public's attitude towards organized crime, the relationship between political and bureaucratic mafia groups and the legalization of the Russian mafia were discussed. The effective scope of the Russian mafia was also detailed and the information as possible about main organized crime groups are provided. In this study, it is concluded that it is faced to a ‘mafia state’ if needed measures that prevent the causes of mafia are not taken and implemented.

Keywords: Crime, Organized Crime, Mafia, Russian Mafia

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİ VE MAFYA

1.1. Suç Olgusu	7
1.1.1. Suçun Oluşumuna Etki Eden Faktörler.....	9
1.1.2. Suç Teorileri.....	10
1.2. Organize Suç Olgusu.....	12
1.2.1. Organize Suç Örgütleri ve Mafya	16
1.2.2. Organize Suç Tanımındaki Farklılıklar.....	19
1.2.3. Organize Suç Gruplarının Diğer Suç Çetelerinden Farkı	24
1.2.4. Organize Suç Örgütleri ile İlgili Teoriler.....	25
1.2.4.1. Yapısal Teoriler.....	25
1.2.3.1.1. Anomi ve Davranış Sapmaları	26
1.2.4.2. Sosyalleşme Teorileri.....	27
1.2.4.3. Kültür Çatışması Teorisi	27
1.2.4.4. Alt Kültür Teorileri	28

İKİNCİ BÖLÜM

İTALYAN MAFYASI

2.1. İtalyan Mafyasının Kısa Tarihi	30
2.2. İtalyan Mafyasının Kuralları ve Ayinleri	35
2.2.1. Sicilya Mafyası	36
2.2.2. Gomorra Mafyası	41
2.2.3. 'Ndrangheta-Calabria Mafyası	43
2.2.4. Yeni Mafya	45
2.3. Günümüzde İtalyan Mafyasının Durumu	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RUS MAFYASI

3.1. Rus Mafyasının Kökleri	48
3.2. Sovyetler Birliği Sonrasında Suç Örgütleri.....	50
3.2.1. Rus Organize Suç Örgütlerinin Karakteristik Özellikleri	58
3.2.2. Rus Organize Suç Grupları	63
3.2.2.1. Solntsevo Mafyası.....	64
3.2.2.2. Çeçen Mafyası.....	66
3.2.2.3. Podolskaya Mafyası	67
3.2.2.4. Vladivastok Mafya Çeteleri	68
3.2.2.4.1. Miho Çetesi.....	68
3.2.2.4.2. Kostena Çetesi	69
3.2.2.4.3. Kovalia Çetesi	69
3.2.2.4.4. Makara Çetesi	70
3.2.2.4.5. Pogonalo Çetesi	70
3.2.2.4.6. Anashkina Çetesi	70

3.3. Rus Mafyasının Faaliyet Gösterdiği Temel Alanlar	71
3.3.1. Reket (Haraç)	71
3.3.2. Silah Kaçakçılığı	72
3.3.3. Banka ve Finans Dolandırıcılığı	72
3.3.4. Çalıntı Araba ve Bir Arabanın Birkaç Kez Satımı.....	72
3.3.5. Sahte Ürünlerin Üretilmesi	73
3.3.6. Sahte Para Basımı	73
3.3.7. Oyun Sektörü/Kumar Şans Oyunları	74
3.3.8. Fuhuş	75
3.3.9. Kaçakçılık	76
3.3.10 İnsan Kaçakçılığı.....	77
3.3.11. Uyuşturucu Ticareti.....	79
3.3.12. Kamu Özelleştirmeleri	80
3.3.13. Siber Suçlar	83
3.3.14. Koruma Alanları.....	84
3.4.Rus Mafyasının Legalleşmesi	86
3.5.Rus Mafyasında Etnik Gruplar.....	87
3.6. Günümüzde Rus Mafyasının Genel Görünümü.....	88
SONUÇ	99
KAYNAKÇA.....	106

GİRİŞ

İnsan tek başına yaşayamayan topluma muhtaç bir varlıktır. Toplumla yoğrulan, toplumla şekillenen ve ihtiyaçlarının yaklaşık tamamını toplumla karşılayan insan, her zaman birilerinin veya bir grubun aidiyetine, yardımına, desteğine, birikim ve tecrübelerine, maddi veya manevi koruyup kollamasına ihtiyaç duyar. Çünkü insanın bütün ihtiyaçlarını kendi başına eksiksiz karşılayarak sağlıklı, rahat ve güvenli bir hayat sürmesi mümkün değildir.

Bu gereksinimler içinde en önemlileri ise, hayatını devam ettirebileceği ‘maddi olanak’ ve canını-malını koruyabileceği ‘güvenli bir ortam’. 21. Yüzyıl şartlarında yeterli olanağa sahip olmayan bir insanın rahat ve konforlu bir hayat sürebilmesi her geçen gün daha da zorlaşmakta neredeyse imkânsız hale gelmektedir. Buna televizyon, gazete, dergi, sinema, internet, sosyal ağlar vb. kitle iletişim araçları üzerinden iştah kabartıcı reklamları da eklenince özellikle genç nesiller doyumsuz hale gelmektedir. Karşımıza çıkan tablo; ihtiyaçlar sınırsız fakat imkânlar çok kısıtlı. Bu orantısız durum, bireylerin legal yollardan bir ömür boyu çalışarak ulaşamayacağı hedeflerine, illegal yollardan çok kolay ve hızlı ulaşmalarının kapılarını aralayacaktır. Zaman içerisinde toplumda legal yollar azalarak daralırken, illegal yollar artarak genişleyecektir. Artık toplum, suçu hazırlamış, suçu işleyecek suçluyu aramaktadır ki bu da legal yollardan hedefine ulaşması imkânsız hale gelen başlangıçta sadece kişi, zamanla grup ve daha sonra profesyonelleşmiş organize suç gruplarını doğuracaktır.

Toplumların, acı olduğu kadar kaçınılmaz bir gerçeğidir suç. Toplumun, zaman içerisinde zeminini hazırladığı, şartları verimli hale getirdiği ve olgunlaşınca, acı bir şekilde sonuçlandırdığı bir gerçek. Quetelet: ‘Toplum suçu hazırlar, suçlu sadece bir araçtır’ sözüyle toplum, suç ve suçlu arasındaki ilişkiyi net bir şekilde ortaya koymuştur. Suçu sadece bireysel değerlendirmek sığ olacağından sorunun çözümünde de yetersiz kalacaktır. Suçu meydana getiren faktörler doğru tespit edilip, tanısı konulamaz ise tedavi adına yapılan çalışmalar sonuçsuzdur. Suç, bireysel suç olmaktan çıkmış ve organize suç gruplarına dönüşmüş ise, konuyu tarihsel perspektiften ele alarak değerlendirmeye başlamak ve sosyolojik boyutlarını derinlemesine inerek enine boyuna irdelemek gerekmektedir. Tarihte yaşanmış

savaşlar, siyasi olaylar, toplumsal travmalar; etnik, milli, manevi kültürel değerler ve toplumsal yargılar; ulusal politikalar, sürgün ve göçler, kitlesel cezalandırmalar; küreselleşen dünyada uluslararası iletişim ve etkileşim gibi temel faktörler suçun doğmasında, gelişmesinde ve profesyonelleşerek mafyalaşmasında etkin rol almıştır. Bu konunun bir bütün olarak ele alınması, ulusal koordinasyon ve uluslararası işbirliğiyle en aza indirilmeye çalışılması önem arz etmektedir. Organize suç grupları sayesinde suçun çeşitliliği artmış ve işlenme tarzı da ilkel yöntemlerden çıkarak profesyonelleşmiştir.

Buna bağlı olarak ülkemizde, bu alanda güvenlik birimlerimizin ve hukuk camiasının çalışmaları olmuş fakat 'organize suç' konusunun pek çok yönden direk muhatabı konumunda olan sosyal bilimcilerin, bu konuda yaptığı çalışmaların yetersiz olduğu aşikardır. Konunun önemi ve büyüklüğü, sosyal bilimcilerin yapmış olduğu çalışmaların yetersizliği ve gelecekte organize suç konusunun öneminin daha da artacağını düşünerek organize suç konusunda böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Araştırmanın konusu; organize suç ve Rus mafyasının/Rus organize suç gruplarının araştırılmasıdır. Organize suç kavramının işlenmesi, organize suç dünyasının fenomeni haline gelmiş Rus mafyasının, tarihsel sürecinden başlayarak günümüze kadar değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Tezi oluştururken bir takım sorular çerçevesinde araştırmamızı sürdüreceğiz. Bu sorular:

- Organize suç kavramı hakkındaki genel görüşlerin yanında Rus bilim dünyası konuya yaklaşımı nedir?
- Organize suçun Rusya'daki tarihi gelişimi nasıl olmuştur?
- Rus organize suç gruplarının bu kadar güçlü ve etkili olmasının sebepleri nelerdir?
- Rus organize suç gruplarının günümüzdeki görünümü nedir?
- Rus organize suç gruplarının topluma olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?

- Rus organize suç gruplarının İtalyan, Amerikan vb. diğer organize suç gruplarından farkları nelerdir?
- Sovyetler Birliği'nin ilk yıllarında rejim muhaliflerine yapılan baskı, hapis ve sürgünlerin organize suç gruplarının oluşumuna etkileri olmuş mudur?
- Sovyetler Birliği döneminin organize suç gruplarına bakışı nasıldır ve bu konuda tedbirler almış mıdır?
- Güçlü bir otoriteye, gelişmiş endüstriye ve toplumun hemen hepsinin eğitilmiş olmasına rağmen, Rus halkı organize suç gruplarını desteklemiş midir? Neden?
- Rus organize suç gruplarını İtalyan organize suç gruplarına kıyasla, kısa zamanda bu kadar hızlı gelişmesinin sebepleri nelerdir?
- Dünyanın küreselleşme sürecinden Rus organize suç grupları da etkilenmiş midir?
- Rus organize suç grupları dünyada en çok nerelerde ve hangi sektörlerde faaliyet göstermektedir.
- Rus organize suç gruplarının bürokratlarla ilişkisi olmuş mudur?
- Rusya, organize suç gruplarıyla mücadelede yetersiz midir, yoksa mafya mı çok güçlüdür?

Araştırmanın amacı; Sosyolojik bir bakış açısıyla Rus mafyasının/Rus organize suç gruplarının geçmişten günümüze nasıl oluştuğu, hangi toplumsal nedenler organize suçu doğurduğunu tespit etmek; mafyadan bir kısım insanlar endişe duyarken bir kısım insanların sempati duymasının sebeplerini araştırmak, Rus organize suç gruplarının her geçen gün büyümelerindeki nedenleri irdelemek.

Araştırmanın hipotezleri; Rusya'da organize suç gruplarının ortaya çıkma nedenlerinden olan otorite boşluğu ve bu boşluğun tamamlayıcısı olarak kendilerini görmeleri etkili olmuştur.

Organize suç grupları Rusya'da, daha çok kaybedecek bir şeyi olmayan mahkumlar ve maddi durumu sıkıntı olan fakirler tarafından ilgi görmüştür ki Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde belli bir kesim hariç çoğunluğun fakir olduğunu gözden kaçırmamak gerekir. Organize suç örgütleri kazandıklarının bir kısmını halka dağıtmışlar veya fakir halkın yaşam mücadelesinde onlara çeşitli imkanlar/fırsatlar sunmuşlardır. Buna bağlı olarak da vahşi olmalarının yanında toplumun içerisinde destekleyenler yardımıyla her türlü varlıklarını devam ettirebilmişlerdir.

Araştırmanın varsayımları; Organize suç gruplarının tipik işlediği suçlar uyuşturucu, kaçakçılık, insan kaçakçılığı, otomobil hırsızlığı, çek senet tahsilatçılığı, kara para aklama, koruma ve güvenlik vb. dir. Organize suç grupları hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Kendilerini yönetsel eksikliği tamamladıkları için kahramanlar olarak görürler. Genellikle bürokraside üst seviyelerdeki kişilerle sağlam bağlantıları vardır ve bu nedenle işleri sorunsuz işler.

Araştırmada fonksiyonel yaklaşım kullanılmıştır. Suç zengin-fakir, yaşlı-genç herkes için geçerlidir ve bu durum suçun insanın tabiatının bir parçası olduğunu göstermektedir. Organize suç ve Rus mafyasını incelemeye çalışacağımız tez çalışmasının birinci bölümünde; suç kavramı üzerine değerlendirmelerde bulunmak ve suçun oluşumuna etki eden faktörler üzerinde duracağız. Ayrıca organize suç kavramını değerlendirerek, bu konuda Rus bilim insanlarının konuya bakış açılarını tespit etmeye çalışacağız.

İkinci bölümde; organize suç ve mafya dendiğinde ilk akla gelen, dünya mafya tarihinin başlangıç noktası olarak kabul edilen, Sicilya/İtalyan mafyasının incelenmesi hedeflenmiştir. İtalyan mafyasının tarihsel süreci, oluşumu, özellikleri, ayinleri ve ritüelleri, sosyal profili, tipik suçları ve toplum tarafından neden ve nasıl kabul gördüğü hakkında araştırma yapmaya çalışacağız.

Üçüncü bölümde ise; Organize suç dünyasının fenomeni olarak adlandırılan Rus Mafyası hakkında incelemelerde bulunacağız. Sosyolojik değerlendirmelerde bulunabilmek ve Rus mafyasını ortaya çıkaran faktörleri ortaya koyabilmek amacı ile Rus mafyasının tarihsel süreci, Sovyetler Birliği zamanındaki ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonraki durumu ile Rus mafyasının son dönemi hakkında ayrı ayrı

değerlendirmelerde bulunmaya çalışacağız. Çalışmanın sonunda Rus mafyası özelinde organize suç gruplarının günümüzdeki görünümü ve ortaya çıkmasında etken olan faktörleri değerlendirerek konu ile ilgili çalışma yapacaklara ışık tutabilecek önemli bilgiler sunmayı hedeflemekteyiz.

BİRİNCİ BÖLÜM

ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİ VE MAFYA

Güvenlik insanın en önemli gereksinimlerinden biridir. Bu gereksinim nedeniyle insanlar toplum içinde yaşar. Birlikte yaşamak suç işlenmesine, bu da suç korkusunun doğmasına neden olur. Birey için toplum dışında yaşamak çok zordur, kişinin toplum içerisinde yaşama zorunluluğu önemli ölçüde güvende olma ihtiyacından kaynaklanır. Bu anlamda başka insanların varlığı birey için güven duygusunun sağlanması için gerekli görülmektedir. Başka insanların varlığı bir yandan güvende olma anlamı taşıırken, diğer yandan tehlike de olma durumunu da ifade etmektedir. İnsana en büyük zararın başka bir insandan gelebileceği, kulağa hoş gelmese de, bir gerçektir. Tarihte suç işlenmeyen bir toplum yapısının varlığını görülmemiş, suçu ortadan kaldırma çabaları amacına ulaşamamıştır. Toplum içerisinde suçla karşılaşan ya da suç işlendiğini bir şekilde öğrenen birey suçtan kendisinin de etkilenebileceğini düşünmektedir. Özellikle kent yaşamı ve nüfus yoğunluğu suç artışıyla suç türlerinin çoğalmasına neden olmakta ve haberleşme ve iletişim alanındaki gelişmeler kişilerin işlenen suç fiillerini hızlı biçimde öğrenmeleri sonucunu doğurmaktadır (Ömeroğlu, 2002: 329).

Küreselleşme ve artan ekonomik özgürlükler suçun tüm dünyada sınırların ötesinde dönüşümünü sağlamış ve desteklemiştir. Sürekli gelişen iletişim ve bilgi teknolojileri, ülke sınırlarının gittikçe belirsizleşme süreci, gelişmiş ulaşım imkanları, insan, mal ve hizmetlerin artan mobilizesi ve küresel ekonominin yenilikleri suçun yerelden küresele hareket etmesine önemli katkı sağlamıştır (Parlak ve Argun, 2010: 19). Bu da modern dünyada organize suç yapısı ve küreselleşme kavramlarının birlikte değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur.

Günümüzde organize suç örgütlerinin faaliyetlerini sürdürmediği hiçbir ülke hemen hemen kalmamıştır. Başta uyuşturucu üretimi ve satışı olmak üzere yasa dışı piyasalarda faaliyetlerle bulunan organize suç örgütleri ülkelerin ekonomik yaşamlarında bazen devlet otoritesine karşı yerel bir güç odağı olabildiği gibi, bazen de devletin içinde yer alarak faaliyette yerleşerek faaliyetlerini sürdürmektedirler (Gökbunar, 2014: 230).

Organize suçlar doksanlı yıllarda bir problem olarak dikkati çekmiştir. Yine de bu dönemde uluslararası organizasyonlar, devlet organizmaları ve toplum için önemli ve öncelikli bir tehdit olarak görülmemiştir (Paoli, 2002: 51). Birkaç ülke organize suçu toplum ve devletleri için acil ve önemli bir konu olarak görmeye başlayınca tüm dünyada organize suçlar hızla “acil gündem” olarak yer almaya başlamıştır.

Siyasi ve hukuki boşluklar, ekonomik istikrarsızlık, rüşvet, işsizlik, eğitimsizlik ve ahlaki yozlaşma gibi etkenlerle tarafından ortaya çıkan organize suçlar, günümüzde artık bireyleri ve toplumları tehdit ettiği gibi ulusal ve uluslararası güvenliği de tehdit eden bir sorun haline gelmiştir. Uluslararası işbirliklerinin kurulmasıyla bu suçlarla mücadele, küresel bir platforma taşınmıştır (Gözübüyük Tamer, 2014: 181).

1.1.Suç Olgusu

Suç kavramı toplumda yasaklar olarak algılansa da hukuk normlarındaki yasakların işlenmesi sonucu oluşan durumu ifade eder. Başka bir ifade ile kişi ve toplumun hak ve özgürlüklerinin kanunlarla tanımlanmış ve bu kuralların dışına çıkıldığında yasal çerçevede cezai müeyyidenin uygulandığı eylemlerdir.

Suç denilen olguya, yani belirli hareketlerin yasak fiillerden sayılmaları ile bunları işleyenlerin çeşitli tepkilere konu olmalarına, devlet müessesesi şeklinde gelişmiş insan toplumlarının meydana çıkışından çok önce bile rastlanmıştır. Tarihte hiçbir toplum yoktur ki, orada belirli fiiller yasaklanmamış ve bunun karşılığı olarak ceza müeyyidesi uygulanmamış olsun. Suçlar toplumların sosyal, ekonomik ve manevi şartlarına göre şekillenmiştir (Bilgiç, 2014: 9).

Suçu genel olarak, “kamunun menfaatine karşı olan her hangi bir davranıştır. Suç, toplumdaki hukuk düzenini bozduğu için yasalar tarafından yasaklanmış eylemlerdir. Suç hukuki veya ahlaki kuralların ihlali anlamına gelir. Suç, bir sosyal kurumun üyeleri tarafından iyi ve yararlı kabul edilmiş inançların, geleneklerin ve adetlerin dayandıkları kurallara aykırı yapılmış bir davranıştır” (Kulaksızoğlu, 1999: 229; Aktaran, Bilgiç, 2014: 9).

Suç olgusunu tek bir faktör ile açıklanması yetersiz kalacaktır. Suç oluşumuna ekonomik faktörlerle birlikte ayrıca;

- Yerleşim yeri ve onun niteliği,
- Sosyo-kültürel değerler,
- Suç işlemek için uygun fırsatların veya ortamın olup olmaması gibi durumsala ilişkin faktörler,
- Bazı suçlar da belirli bir işe veya mesleğe özgü olmanın ötesinde, bir mesleğe bağlı olarak işlenmesi
- Cinsiyet, yaş, medeni durum, psikolojik sorunlar gibi bireysel alana özgü unsurlar ile bireyin etiksel ve dinsel yapısı,
- İşsizlik-yoksulluk ve eşitsizlik gibi ekonomik faktörlerinin suç eylemi üzerindeki etkisi, ülke veya toplumlara göre de değişim gösterebilmesi,
- Ekonomik sorunlarla karşı karşıya gelen bireylere yönelik toplumsal yaklaşım,

Gelişmiş ülkelerde bu konuda yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde; işsizlik, yoksulluk ve eşitsizlik değişkenlerin suçla ilişkisinin karmaşık bir durumda olduğunu görülmektedir (Kızmaz, 2003: 297-301).

Suç olgusuna etki eden unsurlardan biri de şehirleşme kavramıdır. Şehirleşme, sosyal gelişmenin sebebi ve neticesi olarak ortaya çıkmadığı zaman, sapma davranışa zemin hazırlamaktadır. Gelir dağılımındaki adaletsizlikler ve kültürel hedeflere ulaşmada kurumsallaşmış vasıtalar kullanmada fırsat eşitliğinin sağlanamaması,

fertleri kurumsallaşmış vasıtalar dışında yeni vasıtalar, hatta yeni hedeflerin tespitinde madde ve mana hedeflerinin ahenkli bir şekilde dikkate alınmaması fertlerin bazen manevi hedefler için, bazen de maddi hedeflere ulaşmak için sapıcı hareketlere yöneldikleri görülmektedir (Korkmaz, 1991: 69-78). Bu sapma hareketleri de suç olgusuna ortam hazırlamakta, neden olmakta ya da sonucunu oluşturmaktadır.

Konuya farklı bir şekilde yaklaşan Kızmaz (2013: 236 - 237), modernleşme ile suç olgusu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Modernleşme ve sosyal değişim süreçlerinde suç örüntülerinin araştırılması ve anlaşılması sosyal bilimlerin önemli bir konusunu olmuştur. Modernleşme ile birlikte kriminal davranış biçimleri arasında bazı değişimler meydana gelmektedir. Yapılan araştırmalar birbirleriyle tutarlı bir şekilde gelişmekte olan ülkelerde suç oranlarının arttığını göstermektedir. Modernleşme sadece suç oranlarında değil, suç türlerinde de bir değişim oluşturmuştur. Araştırmalar değişim sürecinde özellikle de mala yönelik suçların, ekonomik motivasyonlu olmayan suç türlerine karşı daha hızlı arttığını ortaya koymaktadır. Diğer bir ifade ile modernleşme süreci ile birlikte tüm suç oranlarında belirli düzeylerde artışların gerçekleştiği ancak mala yönelik suçlarda bu artışın daha yüksek oranda seyrettiği görülmektedir.

Suçlar bir ülkede ekonomik yapıyı ve sosyal hayatı da etkilemektedir. Geleneksel olarak yolsuzluk gibi suçların işlenişine bakıldığında bunun ekonomiye bir maliyetinin olduğu görülmektedir. Bir ülkede iş yapmak istenildiğinde bunlar maliyetlere eklenen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Dijk, 2007: 49).

1.1.1. Suçun Oluşumuna Etki Eden Faktörler

Suç davranışı üzerine bugüne kadar birçok teori ortaya konmuştur. Suç davranışı üzerine geliştirilen teoriler suç davranışının nedenlerini farklı anlamlarda sorgulamışlardır. Bazı teoriler suç davranışının nedenini bireysel faktörler olarak görmüş, kimi psikolojik, kimi çevresel, kimi biyolojik farklılıklarda, kimi ise sosyolojik faktörlerde ele almıştır. Ortaya konulan bu teoriler elbette suç olgusu konusunda değer taşımakla birlikte ele aldıkları varsayımları suç davranışını açıklamada önem taşımaktadır. Ancak suçu tek bir faktörle açıklamanın mümkün

olmadığı da bir gerçektir. Suç multidisipliner bir olgudur ve bu şekilde yaklaşılmalıdır (Burkay, 2008: 13). Suçun oluşumunda bireysel, psikolojik, sosyo-ekonomik olmak üzere birçok faktörler etkilidir. Bu anlamda suç olgusu bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Suçun oluşumuna etki eden faktörlerden birisi de kayıt dışı ekonomidir. Kayıt dışı ekonomi özellikle suç örgütlenmelerinin yaşama ve faaliyet alanları olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla yasadışı uzanan faaliyetlerden elde edilen gelirler de bu ekonomi içinde yer almaktadır. Bu faaliyetler sonucu elde edilen ekonomik değerler, faaliyetlerin yasadışı olması nedeniyle suç ekonomisini oluşturmaktadır (Kahya ve Irmak, 2014: 11). Suç örgütlerinin beslenme damarlarından önemli biriside kayıt dışı ekonomi olarak görülmektedir.

1.1.2. Suç Teorileri

Suçun oluşumuna etki eden faktörlerin dayanak noktası olan dört farklı teori bulunmaktadır. Bu faktör ve teorilere aşağıda kısaca değinilmiştir (Bozkurt, 2009, 102– 103).

Biyolojik Teoriler: Biyolojik nedenler, suç işleme kararını fayda-maliyet analizine dayandırmamaktadır. Suç işleme kararının verilmesinde, fiziksel karakterin etkili olduğunu gösterir. Suç işleme eğilimini doğuma kadar götürme yaklaşımındadır. Son zamanlardaki çalışmalarda biyolojik teoriler, bireyin içinde bulunduğu çevrenin etkisini de dikkate almaktadır.

Psikolojik Teoriler: Psikolojiye dayanan nedenler, suç işleme davranışını, zihinsel sürecin bir ürünü olarak görmektedir. Suçun temeli, ilk çocukluk dönemlerine kadar dayanmakta ve bilinçaltı dürtüler ile suça yönelik davranışlar açıklanmaktadır.

Sosyal Yapı Teorileri: Sosyal yapı teorileri, suça yönelik davranışları insanın içinde bulunduğu sosyal yapıya dayanarak açıklamaktadır. Örneğin, ABD’de suç oranının yüksek olması, Japonya’da ise düşük olması bu mantıkla açıklanmaya çalışılmaktadır. Toplumda düşük düzeydeki insan kitleleri arasındaki suç oranının yüksekliğini dikkate alırlar.

Farklılaşma Teorileri: Farklılaşma teorileri, suça yönelik davranışın bir şekilde öğrenildiğini ifade etmektedir. Örneğin bir tepe yöneticisi, işletmesinin karlılık durumunu olduğundan iyi göstermek amacıyla mali tablo rakamları üzerinde oynarsa, bu yaptığını daha önceden bir şekilde öğrenmiştir. Bu yöndeki teorilere göre, suçun çalışanın sosyal alandaki deneyimlerinde bulunabilmektedir. Sosyal hayat teorilerine göre, sosyal yapı içinde korumasız kalmış her fert, suç işlemeye aday biri olarak görülebilmektedir.

Son yarım asırlık süreçte Amerika ve batı dünyasında, organize suçlarla ilgili yaklaşımlarında farklı teoriler geliştirmişlerdir. Bu teoriler temelde İtalyan ve Sicilya mafyasının doğuşu, gelişimi ve faaliyetleri hakkında ortaya konulan teorilerdir. Başlıca bu teoriler;

- a) Dış Komplo Teorisi
- b) Etnik Miras Teorisi
- c) Güçlülerin Suçu Teorisi
- d) Özel Koruma Teorisi olarak sınıflandırılmıştır.

Dış komplo teorisinin bariz olarak üç yönü ele alınmaktadır. Birincisi, organize suç ve mafya gruplarının çok katı, merkezi bir yapılanmaya ve hiyerarşik bir örgütlenmeye sahip olduğudur. İkincisi; organize suç ve mafya gruplarının ‘gizli bir anlaşma ve işbirliği olduğudur. Üçüncüsü ise; organize suç ve mafya gibi oluşumların Amerika’da kendilerini göstermelerine rağmen, aslında Amerikan toplumuna yabancı olduğu, İtalya’dan gelen göçmenler tarafından getirildiğini ve organize edildiğidir.

Etnik miras teorisinin temelinde, bazı sebeplerle Sicilya’dan göç ederek Amerika’ya yerleşen İtalyanların yabancılık hissiyle kendilerini dışlanmış hissetmeleri ve bundan kaynaklanan yabancıların dezavantajlı toplum olma özelliği yatmaktadır.

Güçlülerin Suçu Teorisine göre adeta dünyada iki grup insan vardır, güçlüler ve güçsüzler. Demokratik yönetimlerde sistem, sadece güçlüler için avantajdır ve sadece onlara hizmet eder. Güçsüzlerin en ufak bir suçuna daha tolerans göstermez.

Özel Koruma Teorisinde ise, mafya grupları özel koruma hizmeti veren uzman şirketler grubu olarak tanımlanmaktadır.

1.2.Organize Suç Olgusu

Farklı görüşlerin ileri sürüldüğü, ihtilafli bir alan olan organize suç “içimizdeki düşman suç konfederasyonu” ve “güçlerin suçu” olarak karakterize edilir. Profesyonel suç, örgütlü suç, illegal girişim, yeraltı dünyası imparatorluğu, gizli topluluk, çete, şebeke, teşekkül, örgüt ya da basitçe ve çok yaygın bir şekilde mafya gibi terimler, farklı zaman ve zeminlerde organize suç ve suçluluk kavramının yerine kullanılmaktadır. Günümüzde mafya teriminin tüm dünyada organize suç ve suçluluk kavramları ile özdeşleştiği görülmektedir (Parlak ve Argun, 2010;40).

Organize suçü Köroğlu (2001: 17), birden fazla kişinin bir düzen içerisinde ve hiyerarşik yapıda sürekli olarak, kamu düzenini bozucu nitelikte suçları işlemek amacıyla örgütlenmesi olarak tanımlamıştır. Organize suç yasadışı yollardan mal ve hizmet elde edebilmek için sürekli olarak yapılmak suretiyle oluşturulan ekonomik bir faaliyettir (Finckenauer, 2007: 14).

Dönmezer (1996: 217), ulusal ya da uluslararası düzeyde organizasyon oluşturarak yasalara aykırı şekilde, haksız çıkar veya yüksek kazanç sağlamak amacıyla ekonomik veya idari yapıyı doğrudan doğruya veya dolaylı kontrol eden, böyle bir yapının varlığını ortaya çıkarmak için uzun süreli hassas çalışmaların yapılması gereken suçlar olarak ifade etmektedir.

Organize suçların her şeyden önce genel anlamda bir iç yapılanması vardır. Bu açıdan, örgütlü suçları hiyerarşik yapıda ele alındığında, en başta bir lider “boss” vardır. Liderin altına teşkilatın çalışma alanlarına göre “underboss” denilen şef yardımcıları bulunur. Bunların da altında tim komutanları yer alır. Günlük işlerin yürütülmesi ise “askerlerin” görevidir. Örgütün dış dünya ile bağlantısında hukuksal konularda yardım etmek üzere genellikle “patron”un yanında bir danışmanlar heyeti görülür ki, bu örgütsel biçiminin tümü “konsey” terimiyle ifade edilir (Özerkmen ve Kahya, 2008: 20).

Rusya’da organize suç ve kriminoloji alanında çalışan Dolgova A.İ organize suç ve mafia tipi yapılanmaların kendi içinde ihtiyaç duyacakları bütün unsurları/öğeleri tamamladıkları ve faal olarak alternatif bir devlet yapılanması gibi faaliyetlerini sürdürdüklerini ifade etmektedir.

Dolgova A.İ organize suç; Uygun şartların yardımıyla çok geniş alanlarda çalışma yeteneğine sahip olan organize suç, organize yapılanmış suç grupları içerisinde en kompleks ve çözümlenmesi zor bir sistem olarak tanımlamaktadır. Bu sisteme toplumun özellikle de gençlerin azımsanmayacak bir bölümü sürüklenmektedir. İşin özünde organize suç, oluşturduğu kendi ekonomisiyle, sosyal çevre ve manevi alanlarla, kendine özgü yönetim biçimi, güvenlik algısıyla, genç nesillerin şekillendirilmesi, kendi yargı, kendi iç ve dış politikalarıyla alternatif bir toplum düzeni/devlet yapılanması olarak karşımıza çıkmaktadır (Долгова, 2001: 21).

Organize suç, genellikle suç biçiminde gerçekleşmiş/gerçekleşebilen nispeten devasa, istikrarlı ve düzensiz toplumsal olaylardır (Бурлаков, 2002: 67). Günümüz şartlarının oldukça elverişli hale gelmesi, bilişim ağlarının yaygınlaşması ve etkin kullanımı gibi etkenlerle ulusal sınırları rahatlıkla aşabilen, grup ya da gruplar halinde işlenen organize suçlar; kamusal alanda şiddet, tehdit, gözdağıyla rüşvet almakta/vermekte politik figürlerle gizli anlaşmalar yaparak istediğine kolayca ulaşabilmektedir (Malkova, 2004: 124).

Avrupa Organize suçlulukla mücadele çalışma grubunun 28-31 Mart 1996 tarihinde Almanya’nın Leipzig şehrinde yapmış olduğu toplantıda organize suçun oluşması için belirlediği kriterler şöyle sıralanmıştır (tr.wikipedia.org):

1. Haksız kazanç temin üzere bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapının,
2. Suç ile elde edilen bir kazancın,
3. Suç işleme konusunda bir sürekliliğin,
4. Mevcut organize yapı içerisinde uygulanan bir yaptırım sisteminin olması,
5. Şiddet, tehdit gibi yöntemlerin kullanılması,

6. Kamuya ve özel sektöre nüfuz edilmesi,
7. Elde edilen kara paranın aklanması, şeklinde sıralanmıştır.

Organize suçların ikinci karakteristiği aile yapılanmasıdır. Ailesel organizasyonların önemli özelliği, üyelerin birbirlerine olan güven ve dayanışmasıdır. Bu da iletişim ve dışarıya bilgi sızdırılmaması için yararlı bir özelliktir. Farklı olarak buna karşı düşüncedekiler suç örgütlerinde aile kavramına yer verilemeyeceğine, sonuçta aralarında kan bağı olsa da, organizasyon mensuplarının baba-oğul, dayı-yeğen ilişkisinden ziyade, hiyerarşik bir şekilde şef-yönetilen ilişki ağı içinde yönetildiklerine ve suç işlediklerine dikkat çekmektedirler (Bovenkerk ve Yeşilgöz, 2000: 153; Aktaran, Özerkmen ve Kahya, 2008: 20).

Üçüncü karakteristik özellik olarak ele alınan hiyerarşik düzen ve piramit yapılanmasıdır. Smith, Haller, Block ve Albini gibi Amerikalı kriminologların 1970'li yıllarda yaptıkları itinalı tarihsel araştırmalar mafya üyeleri arasındaki işbirliğinin değişken ve esnek olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda değişen ekonomik yapı göz önünde tutularak durumlarını yeniden gözden geçirmekte, polis ve adli makamların politikalarına göre yeni stratejiler geliştirmektedirler. Türk mafyasının organizasyonu, yukarıda belirttiğimiz karakteristik özelliklere yakın fakat daha farklı örgütlenmektedir.

Organize suç örgütleri yasadışı uyuşturucu ve silah ticareti, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, kaçakçılık, dolandırıcılık gibi birçok suçu işlemek suretiyle yüklü miktarlarda suç geliri elde ettikleri görülmektedir. Elde edilen bu suç gelirlerinin miktarını tam olarak bilmek zordur. Fakat tahminler bunun küçümsenmeyecek boyutlarda olduğunu göstermektedir.

Uluslararası yasadışı uyuşturucu ticaretinin tahmini değeri 2005 yılı için 320 milyar, insan ticaretinden elde edilen tahmini gelir ise 32 milyar dolardır 1 (UN, 2007: 170). Sahtecilik suçlarından yılda 150 ila 470 milyar dolar, yasadışı hafif silah ticaretinden ise 1 ila 4 milyar dolar arasında suç geliri elde edildiği tahmin edilmektedir (Thachuk, 2006, s. 60-61; Aktaran; Aykın, 2008: 37). Bu yönüyle yine Beşe (2002) organize suç örgütlerini günümüzde küresel bir tehdit olduğunu ve bununla birlikte sahip oldukları karmaşık yapıları ve devlet yönetimine sızma

özellikleriyle ülkelerin demokratik yapılarına ve kurallara uygun yasal sektörlerin ekonomik gelişmelerine engel olmakta, aynı zamanda da bir tehdit oluşturmaktadır (Beşe, 2002: 153).

Organize suçlarla ilgili çalışmalar yürüten Howard Abadinsky, organize suç kavramını toplumsal değerler çerçevesinde tanımlamakta ve geniş bir çerçeve çizerek farklı bir yaklaşım sergilemiştir. Abadinsky organize suçları; yasal veya yasal olmayan metotlarla para ve güç elde etmek amacıyla, en az üç düzeyli hiyerarşik bir yapı sergileyen ve belirli bir grup hiyerarşik disiplininde hareket eden ancak ideolojik amaçlı olmayan kişilerin yapmış olduğu eylemler olarak ifade etmiştir.

Abadinsky (2010:3-5) organize suçların özelliklerini şöyle sıralamıştır;

- Siyasi bir hedefleri yoktur. Bu örgütlerde motivasyon kaynağı para ve güçtür. Eylemlerine uygun zemin hazırlamak için de kamu görevlileri ile ilişkilidirler.
- Hiyerarşik bir iç yapılanmaları vardır. Bu yönüyle askeri hiyerarşiye benzerlik gösterirler.
- Sınırlı sayıda veya çok özel bir üyelik sistemi mevcuttur. Organize suç örgütleri sahip oldukları üyelerinin sayılarının sınırlı olması konusunda özel bir hassasiyet gösterir. Elemanlarının suç işlemeye elverişli bir yapıya sahip olmaları, emirleri uygulamada mutlak itaat ve gizlilik kurallarını yerine getirme gibi özelliklere sahip olmaları gereklidir.
- Kendilerine has bir alt kültürleri vardır.
- Devamlılık ve iş bölümü vardır.
- Suç işlemeye istekli ve yasal sınırların dışına çıkan bir şiddet kullanmaya gönüllüdürler.
- Tekelci bir yapıları vardır. Suç örgütleri birbirleriyle rekabet halinde değillerdir ve bundan kaçınırlar.
- Kendi kuralları ve düzenlemeleri ile yönetilirler. Organize suç

örgütlerinin, yasal organizasyonlar gibi örgüt içerisinde özel kuralları bulunur ve bunlarla yönetilirler.

1.2.1. Organize Suç Örgütleri ve Mafya

Mafya kavramının nasıl ortaya çıktığı konusunda farklı görüş ve yaklaşımlar vardır. Genel olarak mafyanın kökeni ve anlamı Sicilya kültürü içerisinde yaygın olan unsurlarla ilişkilendirilmektedir. Bu kavram Sicilya-Arap kökenlidir ve muhafız gibi hareket etmek ve korumak; arkadaş; savunmak; güç; onur ve sorun veya zararı gidermek için oluşturulan durum olarak tanımlanmaktadır. 1860 öncesi Palermo’da mafya, güzellik ve mükemmellik ile üstünlük ve cesaret anlamlarında da kullanılmıştır (Geleri, 2003: 21). Bu kavramın erkeklik bilinci gurur ve cesaret gibi vasıfları kullanmak sureti ile erkekliği tarif etmek amacı ile de kullanıldığı görülmüştür.

Küreselleşme süreci içinde günümüzde, ülkeler arasında sınır anlayışının kalkma süreci içinde bulunması Dünya ekonomisine, siyasi ve sosyal yaşama bir takım yenilikler getirmiştir. Dünyanın bütünleşme süreci içinde bulunduğu bu dönemde yeraltı ekonomisi faaliyetlerinin de farklı boyutlara ulaşmıştır. Yeraltı ekonomisi faaliyetleri her ülkede ayrı ayrı olarak bir artış göstermese de, uluslararası bir boyut kazanmış veya var olan bu boyutunu daha da yaygınlaştırmış ve yoğunlaştırmıştır (Tekin, 2001:1). Son yıllarda adından daha sık söz ettirmeye başlayan “uluslararası uyuşturucu trafiği”, “mafya” gibi kavramlar, konunun sürekli gündemde kalmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte küreselleşme, modern dünyanın karakteristiklerinden biri olan suç alanını da etkilemiş ve organize suçluluk artan ölçüde küresel bir boyut kazanmıştır.

Araştırmacıların ortak görüşü, II. Dünya Savaşı öncesi mafya, tamamen ortadan kaldırılmış olabilirdi. Fakat mafya üyeleri, 1939’da hiçbir zaman hayal edemeyecekleri bir güce kavuşmuştur. II. Dünya Savaşı sırasında Sicilya’ya asker çıkarma işinin planlanması ve gerçekleştirilmesi, ABD Deniz Kuvvetlerine bağlı istihbarat birimlerinin mafya ile kurduğu ilişkiler sayesinde gerçekleşmiş ve mafya, Amerikan işgal güçleriyle işbirliği yapmıştır. Bu işbirliği savaştan sonra da devam etmiştir.

Dünyanın birçok yerinde İtalya'daki mafya gibi, kriminal sektörde faaliyet gösteren suç örgütleri görülmektedir. II Dünya Savaşından sonraki yıllarda özellikle Güney Amerika ve Ortadoğu'da, Meksika ve Küba'da birçok örgütlü suç grupları ortaya çıkmıştır (Tekin, 2001: 61-62). İncelemeler bu örgütlerin Sicilya'da ki prototipe benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak bu örgütler kimi 62 ülkelerde çok faaliyet gösterirken, kimi ülkelerde ise etkin olamamış ve faaliyetleri sınırlı olmuştur.

Bütün organize suç örgütlerinde olduğu gibi mafya, Türkiye'de de modern devletin iki büyük temel tekeline el atmış durumdadır. Şiddet kullanma ve vergi toplama tekeli. "Mafya" kavramı çok çeşitli ve geniş ilişkileri olan suç örgütleri için kullanılır. Kökeni haraç ve kaçakçılığa, özellikle uyuşturucuyla ilgili uluslararası kaçakçılığa dayanır (Bovenkerk ve Yeşilgöz, 2000: 22-23; Aktaran, Özerkmen ve Kahya, 2008: 21).

Mafya ekonomisi olarak da adlandırılan yeraltı ekonomisi faaliyetleri, organize olmuş suç örgütleri aracılığıyla yürütülür. Yeraltı ekonomisi denildiğinde de akla ilk gelen mafyadır. Mafya olarak adlandırılan suç örgütleri sahip oldukları büyük parasal güç sayesinde çeşitli yollarla toplumsal ve siyasal destek sağlarken diğer yandan da devletin en üst kademelerine kadar etki alanlarını genişleterek, devlet eliyle kendi güçlerini arttırmakta ve toplumsal yapıda bozulmalara neden olmaktadır. Yeraltı ekonomisini temsil eden mafya; dünyadaki en büyük ekonomik güçler arasına girmiş, faaliyetleri ile dünyanın en büyük sektörlerinden biri haline gelmiştir (Tekin, 2001:4)

Organize suç ve mafya ilişkisinin ortaya çıkışında bir başka açıdan bakıldığında organize suçların yayılmasının barış ortamını ve genel güvenliği bozan etkenlerden biri olduğu görülmektedir (Karaatlı, 2002:1).

Organize suçların yapısı ülkelere göre farklılıklar gösterebilmektedir. Amerikan mafyasında patron-müşteri arasında gerçekleşen bir suç organizasyonu varken, Kolombiya mafyasında daha çok bürokrasi ile kurulmuş bir işbirliği mevcuttur. Dünyanın birçok ülkesinde görülen bu bürokrasi ile kurulan işbirliğinin özellikleri şöyle sıralanmıştır (Abadinsky, 2010: 9-10):

- Örnek olarak asker ve polis teşkilatları ile kurulan ilişkiler başta olmak üzere diğer bürokrasi ile kurulan ilişkiler,
- Karışık bir hiyerarşi mevcuttur,
- Yapılan işler için kapsamlı bir işbölümü vardır,
- Herkesin yeteneklerine göre iş pozisyonu sağlanması,
- Sorumluluklarını profesyonel bir şekilde yerine getirmesi,
- Kapsamlı bir yazılı kuralları ve düzenlemeleri vardır,
- En tepeden en alttaki üyeye kadar gerçekleşen iletişim yazılı olarak yapılmaktadır.

Terör ve organize suç örgütlerinin oluşumu ile mücadele için sosyal destekler önemli bir yere sahiptir. Bu desteklerin ülkemiz içinde belediyeler ve sivil toplum kuruluşları eliyle yapılması önemli bir rol oynamaktadır (Gökbunar, 2014: 240).

Organize suçların ülkelere bazen gelir kaynakları sağladığı da görülmektedir. Bu gelir ciddi miktarlarda da olabilmektedir. Fakat bu suç gruplarının mafya tipi yapılanmalar yol açmasıyla birlikte ülke yönetimlerinin rüşvet ve yolsuzluk bataklıklarına bulaşmalarına neden olmaktadır. Ayrıca kanun uygulamalarında ciddi aksaklıklar oluşmasına neden olarak ülkenin gelecek adına sürdürülebilir bir büyüme sergilemesi engellenmektedir (Dijk, 2007: 53-54). Dijk'in bu bulgusu bize organize suç örgütlerinin ülkeleri mafya tipi yapılanmalara götüreceğini göstermektedir ki bu da organize suç örgütleri ile mafyanın nasıl birbiri ile sıkı bağlantılı kavramlar olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında da organize suç örgütleri ve mafyanın ülkenin büyüme ve gelişmesine olan olumsuz etkileri ise tamamen bir yıkılış olmaktadır.

Organize suçlar en çok ilgi çeken suç davranışları olmakla birlikte en az anlaşılan bir konu olmuştur. Bu suçlarla ilgili her gün yeni bir uluslararası bağlantıları, yeni bir insan kaçakçılığı yöntemi, internet suçları ve diğer yeni organize suç

aktiviteleri görülmekte, bununla beraber tüm bunlarla ilgili olarak da önemli rakamlar ortaya çıkmaktadır (Albanese, 2011:XI).

1.2.2. Organize Suç Tanımındaki Farklılıklar

Çağımızın global bir problemi haline gelen organize suçun net bir tanımının yapılamaması ve çerçevesinin çizilememesi, alanın uzmanları açısından büyük bir problem haline dönüşmüştür. Günümüz teknolojisi ve sosyal ağlar sayesinde eş zamanlı ve etkili bir şekilde internet, medya ve reklâm gücüyle toplumu özellikle gençleri eğitmek çok kolay hale gelmiştir.

Fazlasıyla tüketmek isteyen, hayallerinin sınırlandırılmasından hoşlanmayan gençler, hayallerine ulaşabilmeleri için karşılıklarına iki yol çıkmaktadır. Birincisi, iyi bir eğitim, iyi bir statü sahibi olarak hayallerine ulaşmak ki bu zor bir seçenek, diğeri televizyon dizilerinin vermiş olduğu ilhamla kısa sürede zenginlik, prestij ve saygınlık sağlayabilecekleri ‘Mafia’. Son yıllarda Türkiye’de mafya dizileri yayınlanmaya başlamış, halkın ilgisine bağlı artarak devam etmektedir. Bu dizileri izleyen gençler, dizi kahramanları gibi giyinmeye, yürümeye, konuşmaya ve onların eylemlerini küçük çaplı da olsa taklit etmeye çalışmaktadır. ‘Kurtlar Vadisi’ bu konuda en bariz örneklerden biridir (Şenol, 2007: 218).

İnsan öldürmek, silah kullanmak, çeteleşmek vb. yapılan illegal pek çok faaliyetleri gençler, popüler medya olarak bilinen televizyon, sinema, gazete ve dergilerden öğrenmektedirler. Özellikle bazı insanlar “The God Father (Baba)” serisini ya da “Good Fellas”, Dokunulmazlar (Untouchables)”, “Heat (Hesaplaşma)” ya da daha nice filmleri izlemiştir, fakat özellikle “The Sopranos” en etkileyici olanlardandır (Finckenauer, 2005: 63). Buna bağlı olarak mafya denildiği zaman, bu dizilerdeki karakterler ve kahramanlar, onların jest mimik ve davranışları, giyim tarzları ve kolektif ilişkileri çerçevesinde şekillenmektedir. Küreselleşmenin tek tipleştirici etkisiyle organize suç ya da popüler tabiriyle mafya, küresel hale gelmiştir. Organize suç kavramının, çerçevesinin tam olarak çizilememesi ve tanım farklılıklarının olması, bu alanda aktif ve etkili bir hareket tarzı belirlemesi gereken kanun yapıcıların ve kolluk kuvvetlerinin devamlı sorunlar yaşamasına sebep olmaktadır.

Mafyadan örnek verilecek olursa, mafya ile kastedilen bazen Rus mafyası, Çinli çeteler ya da “Triads” veya Kolombiyalı ya da Meksikalı uyuşturucu kaçakçıları olmaktadır. Uçak kaçırma, gasp, tefecilik, içki kaçakçılığı gibi suçlar da pek ala diğer ana suçlar gibi organize suç olarak düşünülebilir veya bunun bir parçası olabilir.

Bununla birlikte suçların listesini oluşturmak, organize suç tanımlamak için yeterli değildir. Bazı suçlar tek başına ya da organize olmayan gruplar içerisindeyken de işlenebilir. Bu tür bazı suçlar organize suç tanımlaması dışında kalabilir (Finckenauer, 2005: 64).

Organize suçun tanımının yapılması önemlidir. Çünkü:

- a) Organize suç kavramının nasıl tanımlandığı,
- b) Kanun ve yasalar çerçevesinde nasıl tanımlandığı,
- c) Kovuşturma ve soruşturmanın nasıl yönlendirildiği,
- d) Araştırmaların nasıl yapıldığı,
- e) Karşılıklı yasal yardımın ulusal sınırları nasıl aştığı ya da engellendiği, gibi konularda temel oluşturmaktadır.

Rusya’da organize suç ve kriminoloji alanında çalışan Dolgova A.İ organize suç ve mafya tipi yapılanmaların kendi içinde ihtiyaç duyacakları bütün unsurları/öğeleri tamamladıkları ve faal olarak alternatif bir devlet yapılanması gibi faaliyetlerini sürdürdüklerini ifade etmektedir.

Dolgova A.İ organize suç; Uygun şartların yardımıyla çok geniş alanlarda çalışma yeteneğine sahip olan organize suç, organize yapılanmış suç grupları içerisinde en kompleks ve çözümlenmesi zor bir sistem olarak tanımlamakta. Bu sisteme toplumun özellikle de gençlerin azımsanmayacak bir bölümü sürüklenmekte. İşin özünde organize suç, oluşturduğu kendi ekonomisiyle, sosyal çevre ve manevi alanlarla, kendine özgü yönetim biçimi, güvenlik algısıyla, genç nesillerin şekillendirilmesi, kendi yargı, kendi iç ve dış politikalarıyla alternatif bir toplum düzeni/devlet yapılanması olarak karşımıza çıkmaktadır (Долгова, 2001: 21).

Organize suç, genellikle suç biçiminde gerçekleşmiş /gerçekleşebilen nispeten devasa, istikrarlı ve düzensiz toplumsal olaylardır (Burlakova, Salnikova, 2002: 67). Kanunların organize suça yaklaşımı da büyük farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin Amerika'da yasaklanmış somut bir suçu işlemediğiniz takdirde kanunen suç işlemiş sayılmazsınız ve sadece örgüt mensubu olmak yargılanmak için yeterli değildir. İtalya sınırlarına girdiğinizde ise mafya üyesi olmak bile başlı başına bir suçtur ve anında hakkınızda işlem uygulanır. 1970 tarihli ABD Organize Suç Kontrol Kanunu ise organize suçu tarif etmemiştir. İşte bu gibi farklılıklar organize suç gruplarının bazı ülke ve bölgelerde kapsam dışında kalmalarına olanak sağlayarak mevcudiyetlerini sürdürmeleri ve faaliyetlerini rahat yapabilme fırsatı elde etmişlerdir.

ABD'de ilk çalışmaları yapanlardan Hagan, organize suçun 11 boyutunu tespit ederken, Maltz organize suçun 9 özelliğinden bahsetmektedir. Hatta Hagan, sadece organize suç kavramının terminolojisi üzerinden anlamını, "Organize Suç= Faaliyetler/Organize Suç = Gruplar" şeklinde ayırmaktadır (Hagan, 2006: 127-137). Finckenauer ise, Hagan ve Maltz'ın belirttiği özellikleri kısmen birleştirerek organize suçun ve suç organizasyonun (örgütünün) ne olduğu ile ilgili bir çerçeve sunmuştur. Bunlar (Finckenauer, 2005: 65):

- İdeolojik olması veya olmaması,
- Hiyerarşik bir yapıya sahip olması,
- Süreklilik,
- Şiddet,
- Sınırlı Üyelik,
- Legal ve İllegal Girişimler,
- Rüşvet ve haraç olarak belirtilmiştir.

Organize suç kavramının tanımında net bir çerçeve ABD dışında BM ve Avrupa Birliği ülkelerinde de çizilememiştir. 1997 yılında Avrupa Konseyi organize suçu ana hatlarıyla aşağıdaki gibi belirlemiştir (Finckenauer, 2005: 70):

- En az üç ya da daha fazla kişinin işbirliği,
- Uzun ya da belirsiz bir zaman süreci,
- Ciddi suçları işlemekte tutuklanmak ya da hüküm giymek,
- Çıkar ya da güç sağlama amacı, olarak belirlemiştir.

Rusya İçişleri Bakanlığı ‘Rus Organize Suçlarla Mücadele Birimi (ROCTF) organize suçu “50 kişi ile 1000 kişi arasında üyeden oluşan sistematik suç faaliyetlerinde bir araya gelmiş ve kendilerini yolsuzluk sayesinde kanundan koruyan organize olmuş suç grupları” olarak tanımlamaktadır (ROCTF 1997, 23-24). Rus Organize Suçlarla Mücadele Birimi ROCTF, Rus MVD (İç İşleri Bakanlığı) ve Amerikan FBI’ndan esinlenerek oluşturduğu bir tanımı kabul etmiştir. Rus Organize Suçunun birçok tanımı dünyanın diğer bölgelerinde kabul görmüş tanımlarla ortak karakteristikler içermektedir ve bu karakteristikler şunlardır (Finckenauer ve Voronin 2001, 6):

Şiddet ve tehdit kullanma

Hiyerarşik yapı

Sınırlı veya tam üyelik

Belirli suç ve iş birimlerinde uzmanlaşma

Katı kural ve düzenlemelerin olduğu, askeri tarz disipline sahip olma

Organize suçlar konusunda uzun yıllar çalışmış hukukçu Godunov organize suçu şu şekilde tanımlıyor:

Gerek Rus hukuk biliminde gerekse günlük uygulamalarda ‘organize suç’ kavramının sınırları, kriterleri ve suç fiillerinin işleme formları gibi pek çok konuda net bilimsel bir tanım veya somut bir çerçeve çizilememiştir. Organize suç gruplarının genel karakteristiğini maddeler halinde sıralayacak olursak (Годунов, 2009: 187) ;

- Kişisel çıkar sağlamak amacıyla bir araya gelmiş, hiyerarşik yapıya sahip bu suç grupları kapsamlı bir sisteme sahiptir.

- Rüşvet, yolsuzluk, şantaj ve tecavüz gibi yasadışı yolları kullanarak yasalara ve toplumsal baskılara karşı kendi kendini koruyabilen bir sistemdir.
- Yıllar boyunca, tecrübeli kriminal kuşağın yeni nesillere tecrübelerini aktarımı ve uluslararası suç gruplarının birikimlerini paylaşmaları neticesinde onlarca yılı aşkın bir sürede oluşan; kanunlardaki eksiklikleri iyi bilen, kolluk kuvvetlerinin teknik ve lojistik yetersizliklerini gözden kaçırmayan spesifik bir sistemdir.

Godunov organize suç gruplarını kriminologların görüşleriyle başlıklar halinde şöyle sıralamaktadır (Годунов, 2009: 187).

- Suç örgütüdür;
- Sürdürülebilirlik söz konusudur;
- Kitlelidir;
- Üç veya daha fazla kişiden oluşur;
- Sosyal bağları kullanabilir ve toplumu olumsuz etkileyebilir;
- Rüşvet ve yolsuzluk;
- Hiyerarşisi vardır;
- Bölgesel, ulusal ve uluslararası gibi farklı niteliklere sahiptir;
- Ekonomik ve siyasi amaçla suç faaliyetleri gerçekleştirir;
- Lider yönetir ve silsileyle yönetim lidere bağlıdır.

Türkiye’ de organize suçun tanımı, akademisyen ve kriminologlar açısından farklılıklar arz etse de hukukçu gözüyle bakıldığında; terör dışı, çıkar amaçlı, kısa ya da uzun dönemli bir araya gelen, örgüt içi işbölümü olan, hiyerarşik yapının gözlendiği, bölgesel, ulusal ve uluslararası ilişkilerin gözlemlenebildiği profesyonel çalışan ve araç olarak şiddet kullanan bir örgüt yapılanmasıdır (Yenisey, 1998: 71).

BM Sınıraşan Organize Suçlar Sözleşmesine göre organize suç: “Organize suç grubu, bir malı ya da başkaca maddi çıkarı doğrudan ya da dolaylı olarak elde etmek üzere bir ya da birden fazla ciddi suç ya da saldırı gerçekleştirmek amacıyla uyum içinde hareket eden ve belirli bir süre bir arada bulunan üç ya da daha fazla kişiden oluşturulan gruptur” (Loree, 2002: 73).

Organize suç gruplarının tanımında anlaşma sağlanan tanımlardan birisi de:

‘Doğrudan ya da dolaylı olarak, bir malı ya da maddi fayda sağlamak üzere, belirli bir dönemde oluşturulan ve uyum içinde bir ya da birden fazla suç ya da saldırı gerçekleştirmek amacıyla, üç ya da daha fazla kişiden oluşan grup’ tanımlamasıdır (UNCICP, 2000: 51).

1.2.3. Organize Suç Gruplarının Diğer Suç Çetelerinden Farkı

Mafya ve organize suç gruplarının faaliyet alanları ve çalışma şekilleri genel olarak suç çeteleriyle çok noktada benzer gibi görünse de temel karakteristik olarak birbirlerinden somut bir şekilde birbirinden ayrıldığı görülmektedir. ‘Koruma sağlama’ faaliyeti, organize suçun farkını somut olarak göstermektedir. Organize suç diğer suç çetelerinden ayıran temel özellikler şu şekilde sıralanabilir(UNCICP, 2000: 28):

1. Ekonomik ve yasal alanda faaliyet gösterirler
2. Sabit hiyerarşik yapıya sahiptirler.

Sistematik şiddet ve rüşvet uygulayıcılar. Çok yüksek oranda diğer suç örgütleriyle bağ kurarlar.

1.2.4. Organize Suç Örgütleri ile İlgili Teoriler

Suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından belirtilen sınırları çizilmiş, davranış, tavır ve harekettir. Tarih boyunca topluma zarar

verdiğine inanılan davranışlar suç olarak kabul edilmiş ve cezai müeyyideler uygulanmıştır.

Suça, sadece biyolojik ve psikolojik nedenler üzerinden birey odaklı yaklaşmak kesinlikle yetersiz olacaktır. Kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik faktörlere odaklanarak insanların toplumsallaşma sürecindeki alt kültürler ve suç davranışları arasındaki ilişki somut bir gerçektir. 1836 yılında ilk “sosyal kriminolog” olarak adlandırılan Adolphe Quetelet, “Toplum suçu hazırlar, Suçlu ise sadece bir araçtır” sözleriyle suç ve toplum arasındaki inkâr edilemeyecek gerçeği veciz bir şekilde ifade etmiştir.

1.2.4.1.Yapısal Teoriler

Sosyolojik suçluluk teorisi olarak Emile Durkheim’in suçun yapısal-fonksiyonel sınırlanması teorisi ifade edilir. Durkheim, sosyolojik metot kuralı içerisinde (1895), suçluluğun analizi vasıtasıyla bu teorisini oluşturmuştur. Kriminologlar suçun patolojik bir görünüş ortaya koyduğunu savunurken Durkheim, suçluluğun bilakis tüm toplumlarda, her türde görünüşte olacağını belirterek, suçluluğun bulunmadığı hiçbir toplumun olamayacağını ifade etmiştir.

Emile Durkheim, ahlaki yükümlülükler ve sosyal kurallar olmazsa, yaşam çekilmez hale gelir ve anomi ile sonuçlanır. Anomi bir kuralsızlık, normsuzluk duygusu olup, intihar ve suç gibi yıkıcı davranışları sonuçlar. Sınırlandırılmamış istekler ve davranışlar, önemli sosyal normlardan sapmayı sonuçlar. Durkheim’e göre, insan davranışının hatta insanın kötü davranışlarının açıklanması bireyde değil grup ve organizasyonda yatar. Her yerde ve her zaman insanların bazı davranışlarına tepki olarak ceza uygulanmıştır. Bu yüzden suçluluk normaldir.

1.2.4.1.1. Anomi Teorisi ve Davranış Sapmaları

Durkheim tarafından ortaya atılan ve Merton tarafından geliştirilen bu teoriye göre, suçluluğun olmadığı bir toplum yoktur. Eğer bir toplumdaki kültürel ve sosyal

yapının bütünleşmesi başarısız olmuşsa, yani kültürel yapının gerçekleştirmek istediklerini, sosyal yapı engellemişse, bunu anomiyeye, yani normların yıkılmasına, normsuzluğa doğru bir gidiş takip edecektir.

Merton, toplumlarda, toplumun üyeleri tarafından ulaşılması gereken zenginlik ve mesleki tanınma gibi, genel olarak toplumlar tarafından tanınan ve belirlenen başarı hedeflerini ortaya koymuştur. Bu hedeflere ulaşmak için toplumlar, çalışma ve miras gibi yasal yolları mümkün kılmışlardır. Bununla birlikte, mevcut araçlarla belirtilen hedeflere herkesin aynı şekilde ulaşması mümkün olmadığından, sapıcı davranışlar ortaya çıkmaktadır.

Merton, insanların sınırsız istek ve gerçekleştirilemeyen arzuları, zaman içerisinde sapıcı davranışlara topluma hakim olan ahlakın reddine sebep olduğunu ve anomiyeye yol açtığını ifade etmektedir. Toplumun alt sınıflarında olan bir kişinin amaçlarına ulaşabilmesi ve üst sınıflara doğru meşru yoldan hareket edebilmesi için aşması gereken ekonomik zorluklar, kültür farklılıkları gibi engeller vardır. Kültür değerleri sistemi, özellikle başarı göstergesi olan bazı amaçları yüceltirse ve aynı zamanda sosyal yapı, bu amaçlara giden yasal yolları toplumun büyük bir bölümü için sınırlıyorsa veya kapatıyorsa, sapıcı davranış görülür. Belirli fırsatlara ulaşabilmek için yasal ve yasal olmayan yollar bulunmaktadır. Yasal fırsatlar engellendiği zaman, yasal olmayan fırsatlardan yararlanma yoluna gidilir, bu da suçu doğurur. Bu görüş suçu fonksiyonel ve yararlı olarak nitelendirmektedir, çünkü yasal amaçlara ulaşabilmek için işlenmektedir (Sokullu-Akıncı, 2002: 133).

Tabiri diğerle anomi, belirli bir statüye, güce sahip olanların, sosyal yapıların daha elverişli imkânlarını kullanarak hedeflerine kolayca ulaşabilmelerine rağmen, bu durumda olamayanların aynı hedeflere ulaşmalarının zor veya imkânsız olmasından doğan güçlüklerin bir sonucudur. Yani suçluluk sosyal yapının neticesidir. Çünkü meşru yollarla bu hedeflere ulaşamayan kişiler, ihmal edilmiş durumları ortadan kaldırılmayınca, büyük bir ihtimalle, bu amaçlara ulaşmak için sapıcı davranışlara yöneleceklerdir. Bu yüzden, herhangi bir yabancı ülkedeki yabancıların süreklilik gösteren ikamet sürelerine rağmen, ihmal edilmiş durumlarının devam etmesi, onları suça teşvik etmektedir. Özellikle yabancı gençlerin suçluluğu, onların içinde

buldukları toplumun kenarında bulunan ve gelecek adına ümitlerinin olmaması nedeniyle bu durum anomi teorisiyle açıklanmaktadır.

1.2.4.2. Sosyalleşme Teorileri

Kişinin sosyal çevresinde hâkim olan davranışlarla çelişmesi, toplum tarafından hor görülmesi neticesinde sosyalleşmesi gerçekleşmeyen kişinin, belli durumlarda suçlu olması veya kendini suçlu hissetmesidir. Suçluluğu, bir insanın sosyalleşmedeki başarısızlığına bağlayarak açıklayan suçluluk teorisidir. Yani bir insanın toplum içinde yaşayabilmesi için sosyalleşmek zorunda olmasıdır.

1.2.4.3. Kültür Çatışması Teorisi

ABD’de suç ve suçluluğun arttığı bir dönemde, sorumluluğu göçmenlere yüklemek için ortaya atılmış bir teoridir. Miller, Doğu Amerika’da gecekondular bölgesindeki çeteler üzerine kapsamlı deneysel araştırmalarını yapmıştır. Sonuç olarak, çete üyelerinin suçlu hareketlerindeki en önemli nedenin alt sınıf mensuplarının değer yargılarına ve davranış normlarına göre, yön tayin etme girişimi olduğu ifade edilmiştir. Alt sınıf kültürüyle orta sınıf kültürünün çatışmasıdır. Kültür çatışması teorisinin kurucusu Sellin’in 1938 yılında yayınlanan “Kültür Çatışması ve Suç” isimli eserinde, göçmenlerin suç oranlarının ve yerli beyazların suç oranlarına oranla daha az olduğunu ortaya koymuştur. İlginç bir noktanın da altını çizen Sellin, göçmenlerin kendilerine özgü bir kısım suçları işlediklerini ifade etmiştir.

Sicilyalı ailelerde namus kavramının önemli olduğunu ve bir kızı birinin kaçırmaması durumunda, aileden birinin, ailenin namusunu korumak için kız kardeşini kaçıran kişiyi öldürebileceği örneğini vermiştir. Sellin bu olayı kültür çatışması teorisiyle açıklar. İki kültür, birisi göçmüş Sicilyalı normları, gelenekleri diğeri ise Amerika normları. Çatışma, birbirine karşı olan iki sistemin kültürel norm ve standartlarının dışarıda bırakılmalarının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Gerçekten de, yabancı bir kültür sitemine gelen kişi, orada hâkim değer sistemiyle karşılaşmakta ve onun normlarına kendi özel daralmış şartları altında karşı koymaktadır. O halde

kültür çatışması kavramından, kültürel ve sosyal değerler, amaçlar ve normlar bakımından zihniyet ve düşüncelerin çatışması anlaşılmaktadır.

1.2.4.4. Alt-Kültür Teorileri

Alt kültür kuramı; bireylerin suçu kendi alt kültürlerinde öğrendiğini öne sürer. Genel olarak her birey aynı şartlarda aynı şekilde davranmaz; benzer durumda farklı şekilde davranış sergileyebilir. Bu bireyin kimliğini oluşturan bilinçaltında yerleşmiş kültür farklılığından kaynaklanmaktadır.

Kültür geniş anlamda davranış ve dilde gözlenebilir, öğrenilir ve kuşaktan kuşağa devredilir, davranış görüntülerinin bütünlüğü olarak tasvir edilebilir. Alt kültürden, bir üst kültür davranış ve değer sisteminden ayrı olarak varlık gösteren bir sosyal davranış ve değer sistemi anlaşılır, bununla birlikte bu merkezi değer sisteminin bir kısmıdır. Alt kültür içinde yaşayan gruplar, üst uygarlık unsurlarını ayırırlar, fakat merkezi uygarlıktan ayrılan belirli davranış görüntülerini ve değer yargılarını muhafaza ederler. Alt kültür teorileri gençlik özellikle çete suçluluğunu açıklamayı denerler. Albert K. Cohen (1955), Richard A. Cloward ve Lloyd E. Ohlin (1960), nedensellik düşüncesi içinde, hâkim orta sınıfın değer ve amaçları ile alt sınıf geçlerinin bu değerleri takip etme ve bu amaçlara ulaşma imkânları arasındaki çatışmaları vurgulamıştır (Demirbaş, Kriminoloji:125).

Kültür çatışması ve alt kültür kuramının organize suç örgütlerini açıklama düzeyine bakıldığında; aykırı toplumsal kurallara sahip bireyler, dâhil olmak istedikleri gruba bütünleşmekte ve grubun alt kültürü, örgütlü suçla ilgilenen ya da bütünleşmek isteyenlere uygun bir ortam sağlayabilmektedir (Korbin, 1959: 19).

Alt kültür ve egemen kültür arasındaki ilişkiyi iki başlıkta inceleyebiliriz.

1. Bağımsız alt kültür
2. Tepki alt kültürü

Bağımsız alt kültürün kendine özgü değerleri vardır ve egemen kültüre karşı herhangi bir muhalefeti söz konusu değildir. Tepki alt kültürü ise toplumun egemen kültürüne ve değerlerine tepki olarak ortaya çıkmıştır (Bahar, 2009: 126)

Genel olarak alt kültürde olan büyük halk kitlesi, hâkim değerleri ve kültürel hedefleri kabul eder fakat bu hedeflere ne yazık ki ulaşması pek mümkün değildir. Aslında doğal bir sonuca yönelmekten başka bir şey değildir suça yönelmek ve suç işlemek. Alt kültür bireyleri, hayat şartlarının kendisine sunduğu kadarıyla fırsatları değerlendirerek suç işlemeyi öğrenirler, zaman içerisinde de uzmanlaşırlar ve organize olurlar. Bir nevi alt kültürün egemen kültürden intikamıdır suç.

Suç bir rekabet ve çatışma olarak açıklayan bu kuram, egemen toplumun değerlerine karşı bir tepki olarak doğmuş ve organize suç gruplarının ait oldukları kültürel değerlere sığınmış bir birey davranışı olarak suçu görmektedir. Alt kültür bireylerinin ekonomik dezavantajlı olmaları ve toplumun değer atfettiği başarıya ulaşma yollarının pratikte kapalı olması, suçun normal karşılanmasını netice vermiştir. Normal ve doğru yollardan hedefine ulaşamayan alt kültür toplumu ve bireyleri, sapkın suça yönelik değerleri meşrulaştırmakta ve alt kültür değerlerini öne çıkarmaktadır. Temel olarak bu teörinin yaklaşımlarına bakıldığında, bireysel suçlu davranışları, organize suç gruplarının legal ve illegal değerlerini oluşturduğu ve suçu haklılaştırmada açıklayıcı olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İTALYAN MAFYASI

Organize suç grupları içerisinde kendine özgü bir yapıya sahip olan İtalyan mafyası artık markalaşmıştır. Şiddet, güç, para, komplo, yolsuzluk, gizlilik ve kan üzerine kurulmuş aile, erkeklik, gelenek ve her şeyden önemlisi onurun sembolü haline gelmiş bir marka. İtalyan toplumunun en üst kesiminden en alt kesimine kadar herkes tarafından gizli anlaşma ve yolsuzluk ağını tarif etmek için kullanılan ‘Mafya’ tüm organize suç gruplarıyla eşanlı hale gelmiştir. İtalyan mafyasının varlığı hiçbir şekilde somut olmamakla birlikte şimdiki ‘Sicilya mafyasından Calabria’daki ‘Ndrangheta ve Venedikli ‘Mala del Brenta’ya kadar çeşitlilik gösteren geniş çaplı İtalyan organize suç örgütlerini tarif etmek için kullanılan kestirme bir ifadedir. Artık ulusal çapta bir suç şebekesine dönüşmüş olmasına rağmen mafya çeşitli suç çetelerinden oluşur ve bu çetelerin kökleri ise asırlık gizli cemiyetlere dayanır. İtalyan kültürüyle özdeşleşen mafya zamanla öyle bir hal almıştır ki neredeyse ulusal mirasın bir parçası haline gelmiştir. Mafya kelimesinin sadece telaffuzu bile konuştuğunuz insanların susması ve korkması adına yeterlidir ki bu da İtalyan’da organize suçun gerçek gücünün boyutlarını gösterir.

2. 1. İtalyan Mafyasının Kısa Tarihi

Mafyanın kökenlerinin ve kesin tarihin anlatılabildiği neredeyse imkânsız gibidir. Zira mafya, sürekli işgal görmüş, birbirinden farklı etnik yapı ve kültürlerle iç içe yaşamış/ezilmiş, belki de hiçbir zaman özgürce kendi olarak yaşayamamış Sicilya halkı ve Sicilya tarihiyle yıllar/yüzyıllar içerisinde şekillenmiştir. ‘Omerta-suskunluk’ yasası sayesinde Mafya kelimesinin nereden çıktığı hakkında kimse kesin bir şey söyleyememiş ve ‘Mafya’ kelimesi gizemini hep korumuştur.

Suç örgütleri kamu kurumları gibi çalışmadıkları, belge ve tutanak tutmadıkları için ki bu yöntemin sonu hapis veya ölümdür, kesin bir ifadeyle mafya hakkında bilgiye ulaşmak çok zordur. Kaldı ki yaptıkları hiçbir faaliyeti ve hiçbir ilişkiyi kabul etmeyen gizli örgütlerin hangi kaydına veya geçmiş bilgilerine ulaşılabilir ki.

İtalyan ve Sicilya mafyası hakkında yapılan en fazla kabul edilen ve doğrulanabilen gerçek: en eski İtalyan organize suç gruplarının bazı gizli cemiyet ve gruplarla ilişkili oldukları. Bu noktada Sicilya mafyası gibi organize suç gruplarının ilk zamanlarda tarikat olarak anıldığını göz ardı etmemek gerekir.

Bir kısım mafya üyeleri ‘mafya’ kelimesinin 9. ve 12. yüz yıllar arasında işgal eden Araplara/Berberilere karşı ‘korunan, ayrıcalık tanınan’ anlamına gelen, ‘muaf’ kelimesinin tahrif edilmiş hali olduğunu ve Fatimilere karşı direnişe gönderme yaptığını iddia eder. Yine bir görüşe göre Mafya kelimesinin ‘Gizli’ anlamına gelen ‘Hafi’ kelimesinden türediği belirtilmektedir. Gizli işlerin yapıldığı yerlere ‘Mahfel’ veya ‘Mahfelya’ denir. Zamanla Sicilya aksanıyla ‘Mahfelia’ şeklini almış daha sonra telaffuz gizli kapaklı işler yapan anlamında ‘Mafia’ ya dönüştürülmüştür.

Akronim kullanımda ise; Mazini Autorizza Furti Incendi Avvelenamenti (Mazzini, Hırsızlık, Kundakçılık ve Zehirlemeyi Onaylıyor!), diğeri; Morte Alla Francia Italia Anela (Fransızlara Ölüm İtalya Kükrüyor) ifadeleridir (Çulcu, 1998: 13). Farklı bir görüşe göre ise mafya sözcüğünün Palermo lehçesinde ‘kendine güvenen’ anlamına gelen ‘mafioso’dan geldiği şeklindedir ki bu Sicilya gangsterlerinin sahip oldukları bir özelliktir.

Mafya ancak Sicilya tarihiyle birlikte anlaşılabilir. Sicilya adası tarih boyunca hep işgal yaşamış ve işgale uğradığı medeniyetlerin hayat tarzı ve kültürel yapılarından etkilenmiştir. Sonuç olarak ta Sicilya ruhu/mafya ortaya çıkmıştı. Coğrafi bir haritadan da kolaylıkla görüleceği üzere Sicilya adası, Akdeniz’de bulunmakta ve Messina Boğazı ile İtalya’dan ayrılmaktadır. Sicilya’nın, İtalya’dan farklı, kendine özgü bir tarih ve kültür yapısı bulunmaktadır. Sicilya adası 1860 yılına kadar Yunanlılar, Romalılar, Bizanslılar, Araplar, Normanlar, Almanlar ve İspanyollar tarafından yönetilmiştir. Sicilya Adası ve diğer Güney İtalya bölgeleri, binlerce yıl, birbiri ardına gelen yabancılar tarafından ekonomik, sosyal ve siyasi baskılara maruz bırakılmış ve

sömürülmüştür. Ancak, 1860 yılında yapılan bir devrimle Güney bölgeleri İtalya ile birleşmiş, böylece yabancı hâkimiyeti sona erdirilmiştir.

Bununla birlikte, Sicilya ve diğer Güney İtalya bölgeleri insanı için çok az şey değişmiş, bu bölgede tarımla uğraşan ve ‘contadini’ olarak adlandırılan çiftçiler, devrimden sonra yabancılar yerine, İtalyanlar tarafından baskı altına alınmıştır. Birleşmeden sonra, yeni İtalya devletinin siyasi temelini, kuzeyin sanayileşmiş burjuvazileriyle güneyin toprak sahibi aristokratları arasındaki bir birliktelik oluşturmuştur. Kuzeyliler, Sicilya adasına yönelik bir vergi politikası geliştirmişler ve adanın tarım kesiminden toplanan vergi, kuzeyde yatırıma dönüştürülmüştür. Güney İtalya'nın toprak aristokratları, Napoli, Palermo hatta Kuzey İtalya bölgelerinde yaşamayı tercih etmişler, kendi yokluklarında toprakların ve siyasi menfaatlerini korumak için daha sonradan ‘mafia’ olarak adlandırılacak kimseleri istihdam etmişlerdir (Abadinsky, 1991: 9). Güney İtalya'da yaşanan deneyimler, düşman bir ortam içerisinde ayakta kalmayı sağlamaya yönelik tedbirleri içeren bir kültürün doğmasına yol açmıştır. Bu kültür, yalnızca kan bağına dayanan aileyi güvenilir bir öge olarak kabul etmiş; ne hükümet ne de kilise, kendisine güvenilebilecek varlıklar olarak kabul edilmiştir. Gambino, o dönemdeki tipik bir Güney İtalyan ailesini şu şekilde anlatmaktadır:

‘Bir kimsenin kendisine kan bağı ile bağlı olan bütün yakınları, aile kavramı içerisinde girmektedir. O kimsenin kendisine kan bağı ile bağlı olan yakınının uzakta olması, aile üyesi olmasına engel teşkil etmez. Aile, o kimsenin baba tarafından bütün soyunu kapsayacak şekilde genişletilmesidir. Bir başka deyişle aile, genişletilmiş bir kabile anlamına gelmektedir. Oluşturulan aile geleneği, kutsallık vasfı verilen bir babalık kavramıyla bütünleştirilmiş, baba sıfatını alan kimseye, yabancıları da aileye dahil etme yetkisi verilmiştir. Ancak aileye yabancı sıfatıyla katılan kimseler, ne kadar önemli işler yaparsa yapsın, tam üye sıfatını kazanamamışlardır. Aile babası sıfatını alan kimse, aile bünyesinde olan bütün uyuşmazlıkları çözmüştür. Aile, hiyerarşik bir şekilde organize olmuş, babanın himayesinde bulunan bütün kimselerin, babaya karşı mutlak bir itaat gösterme yükümlülüğü altında olduğu kabul edilmiştir" (Abadinsky, 1991: 9).

Barzini ise, o zamanki tipik bir Güney İtalyan ailesinin dinamik niteliğini şu şekilde açıklamaktadır: "Aile, güce ulaşabilmek için kendi fertlerini zengin ve saygın bir konuma getirmek durumundadır. Aile elemanları arı gibi çalışmalı, birbirine kenetlenmeli ve böylece diğer insanlara aileye karşı bir korku duymalıdır. Aile, uygun görülen evliliklerle genişlemekte, kendisiyle eşit statüye sahip diğer ailelerle işbirliğine gitmekte, kendisinden güçlü aileye bağlılık sunmakta, zayıf aile üzerinde ise hakimiyet kurmaktadır. Aile fertlerinden birisi, dışarıdaki kimse veya kimselere karşı fiziksel güç kullanırsa, o aile tarafından ödüllendirilmekte ve ailenin güçlü ve kuvvetli elemanları, aile içerisinde önemli statülere kavuşmaktadır.

Güney İtalyanların, Kuzey İtalyanlara karşı duyduğu nefret yüzünden, Güney İtalya bölgelerinde yeni bir töre de geliştirilmiştir. Özellikle, Güney İtalyanların Sicilya Adası'nda, Napoli'de ve Calabria bölgesinde oluşturulan töre, mertlik (omerta) anlayışı üzerine oturtulmuştur. Anılan anlayış, kamu yöneticileriyle işbirliğine gitmeyi reddetmekte, zor durumda kalan kişinin sabır göstererek o zor duruma katlanmasını istemekte ve aileye karşı bir suç işlendiğinde, hatta en ufak bir yanlış davranış sergilendiğinde, sonucu ne olursa olsun, ne kadar zaman alırsa alsın, intikam alınması (vendetta) esasını benimsemiştir. İşte Güney İtalya'da doğan meşhur "gizli toplum" anlayışı, anlatılan tarihi ve kültürel gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Abadinsky, 1991: 10).

Sicilya'da 278 yıl süren Arap hâkimiyeti adadaki hayatın çehresini genel olarak değiştirecek etki yaptığı görülmektedir. Bizans etkisiyle Hristiyanlaşan Sicilyalılar bambaşka bir kültürle tanışmış, Arap-Müslüman aşısıyla Müslümanlaşmaya başlamıştır. 827 yılında başlayan işgal 879 da tamamlandı ve Fatımilerin bir kolu olan Berberiler adaya hâkim oldu. Cengâverlik ve korkusuzluklarıyla nam salan Bedeviler savaşı bir ruha sahiptiler. Adaya gelince güvenlikten sağlığa, maliyeden gümrüğe köklü değişiklikler yaptılar (Çulcu, 2001:87). Kuzey Afrika'daki Araplarla Sicilya'da ki Araplar arasında anlaşmazlıklar sonrasında Sicilya tamamen ayrıldı ve kısa sürede Sicilya halkıyla bütünleşti. Kuzey Afrika Arapları Sicilya'ya yaptıkları saldırılara Sicilya halkı ve Müslümanlar birleşerek mücadele ettiler. Bu durum fazla sürmedi ve 1071 de adaya Normonlar hâkim oldu. Normanlar savaşta yardım eden Hristiyan olan Sicilyalılara toprak dağıttı. Hatta bunlar arasında Müslüman kökenlilerde vardı. Böylece Sicilyalı ilk asiller sınıfının temelleri atılmış oldu.

Ancak Arapların Norman hâkimiyetini benimseyemediler ve Kuzey Afrika Müslümanlarının etkisiyle Norman kumandanlara suikastlar düzenleyip mağaraları, taş ocaklarını bir vur kaç üssü gibi kullandılar. ‘Mafie’ ilk burada başlamış ve kendileri bu şekilde adlandırmaları da ‘Mafiosolar’ Araplar arasından çıkmıştır. Bu gelenek bundan sonraki bütün Sicilya isyanlarında sürmüştür (Akar, 2008: 54).

Arap Norman ittifakı düzelmiş ve daha da iyiye giden ilişkiler sayesinde uzun yıllar sürmüştür. Zaman içerisinde Emevi Araplarının gelmesiyle Emevi Arapları sarayda da en üst vazifelere kadar getirilmişler. Arap etkisi bununla da kalmamış Berberi sosyal örgütlenmesinin temeli olan ‘Oba’ anlayışı da Sicilya toplum hayatında yer bulmuştur. Her türlü tehditlere karşı korunma anlamına gelen ‘Oba-Geniş aile’ anlayışı Sicilyalıların aile anlayışında yer bulmuştur. Her berberi obası kendi içinde tıpkı mafya gibi devlet şeklinde örgütlenmiştir. Güvenlik ihtiyacından doğan Oba, merkezde çekirdek aile ve aileye kan bağılı bulunsun veya bulunmasın diğer aileler Obaya bağılı olan herkesi korur çünkü herkes ailenin bir üyesidir. Abidinsky ve Barzini’nin bahsettikleri ‘mafya ailesi’ anlayışının çekirdekleri bu şekilde atılmıştır.

Sicilya’da mafyanın kökenleri ve şiddet olgusu ile alakalı ‘İlyada’ ve ‘Odise’yi yazan ‘Homeros’ un eserinde ‘Kikloplar’dan bahsedilir. ‘Kikloplar’ mitolojik, insan eti yiyen, mağaralarda yaşayan dev varlıklardır. Hayvancılıkla uğraşan, sadece kendilerine güvenen, yabancılardan nefret eden ve onlardan hile bekleyen canavarlar olarak resmedilmiş. Sicilya kıyılarında yaşayan ‘Kikloplar’ bu günkü Sicilyalıların ataları olarak okunduğunda ‘Sicilya ruhu veya tabiatına dair veriler sunmaktadır (Akar, 2008, 44).

Bu mitolojidir ama Sicilyalı Mafioso karakteriyle çok benzerlik gösterdiği açıkça görülmektedir. Sicilya Mafiosoları da kendine güvenen kişiler, tarım ve hayvancılıkla uğraşmakta, yabancılara işgalci gözle bakmakta ve onlara güvenmemekte, içe kapalı ve şiddetle beslenen bir karakter olarak karşımıza çıkmaktadır. 1859’daki polis raporlarında Fratellenza mafya üyelerinin bir jandarma başçavuşunun derisini yüzüp cesedini közde çevirme yaptıktan sonra yemeleri sadece bir örnek.

Şu hususu da hatırlatmak faydalı olacaktır. MÖ.1000 yıllarında Sicilya adasına gelen ve ticaretle uğraşan, son derece hırslı ve para kazanmaktan başka bir şey

düşünmeyen, hilekâr Fenikeliler adaya hâkimiyet kurmuştur. Sicilya halkının diğer bir ifadeyle Mafioso tutumunu besleyen bir özellik de fırsatçı, materyalist ve çabuk para kazanma isteği Fenikeliler 'den adaya miras kalmıştır.

2. 2. İtalyan Mafyasının Kuralları ve Ayinleri

İtalyan bilincinde sadece suçlular olarak değil aynı zamanda dünyanın geri kalanından farklı insanlar olarak algılanan suç grupları, geleneksel ahlak ve yasaları reddetmiş kendi yasa ve kurallarıyla yönetildiği kabul görmüş bir olgudur. İtalyan Mafya, Camorro ve Ndrangheta üyelerinin yeraltı dünyasında yaşamının getirdiği tecrit durumundan ziyade kendilerine yoğun gizem atmosferi kazandıran sözcükler, semboller ve işaretler kullanmışlardır. Sicilya Mafyası, Camorro ve Ndrangheta'nın kabul ayinlerinde müstakbel üye sembolik ölüm ve yeniden diriliş yaşar. Eski hayatında ne varsa ölümüyle arkada kalır, örgütün bir parçası olarak yeniden dirilir. Ardından yeni ailenin kurallarına uyacaklarına, uymadıklarında ise sonlarının ölüm olduğunu bildikleri yemini ederler.

İtalyan veya Sicilyalı olmak en birinci şarttır İtalyan mafyasına katılmanın. İtalyan olmayan hiçbir kimse mafya ailesine katılamaz. En az iki üyenin tavsiyesi gerekmektedir. Ve iki referans yeni üyenin gelecekteki her şeyine de kefil olmuş olurlar ve onun polis veya ajan çıkması durumunda bunun kendilerinin de sonu olacağını bildikleri için kesinlikle emin olmadıkları hiçbir kişiye referans olmazlar.

Mafyaya katılmanın ön önemli bir şartı ise bir cinayete katılmaktır. Sonrasında gruba üye teklifinin yapılacağı özel bir toplantıya davet edilir. Toplantıya gittiğinde diğer üyeler bazen bir masanın etrafında oturuyor bazen de bir azizin mabedinin etrafında ayakta beklerler. Bir kısım soruları cevaplamasının ardından Mafyaya kabul süreci daha doğrusu yeniden dirilişi gerçekleşir. Eskiden Sicilya'da mağaralarda, taş ocaklarında yapılan yemin törenleri zamanla heyetin karar verdiği güvenli olmak şartıyla daha lüks ortamlarda yapılmıştır. Bu olay yeni üye için çok heyecan verici ve özel bir andır. Bunu bilen heyet zaman zaman yeni üyeyi bekletirler ve onun sabrını ölçerler (Çulcu, 2003: 152).

Ritüel, bir azizin elinde yanan resmi elinde tutarken tam gizlilik ve itaat yemini etmeyi içerir. Ardından müstakbel üyenin patronu yani 'Capo'su (Kaptan) bir bıçakla onun elini keser. Yanan resim yeni üyenin eski hayatını, kan ise Mafya Ailesinin üyesi olarak yeniden doğuşunu sembolize eder. Camorra ayinlerinde kan müstakbel üye yerden yerden bozuk parayı almaya çalışırken diğer üyenin onun elini bıçaklamasıyla akıtılır. Bazı gruplardaysa ölüm bir kafatasının öpülmesiyle temsil edilir. Söz konusu ritüeller zaman zaman gruplar arası farklılıklar gösterebilmektedir.

Yeni üye ölüme davetiye çıkarmak istemiyorsa hayatının son gününe kadar uyması gereken kuralların tümü itaat, şeref ve omertadır (suskunluk). Üyeler için mafya ailesi Tanrı'dan ve devletten önce gelir. Aile liderlerinin emirlerine her zaman uymak zorundadır. Hırsızlık yapmamak, fahişeliği yaygınlaştırmamak, başka onurlu insanları öldürmemek, onlarla kavga etmemek, ciddi ve namuslu davranışlar sergilemek ve polise bilgi vermemek temel kurallardır ve yemin metinlerinde yer alır. Eş seçiminden yeni bir suç girişimine kadar her meseleyi capo'sundan izinli yapmak zorundadır. Ailenin hiçbir üyesine yalan söyleyemez. Kendisini başka bir mafya üyesine mafya üyesi olarak tanıtamaz. Ancak ikisini de tanıyan başka bir mafya üyesi onları tanıştırebilir. Bu durumda genellikle bizim arkadaşımız anlamına gelen 'amico nostra' ifadesi kullanılır. Zaten 'Cosa Nostra' 'bizim meselemiz' anlamına gelmektedir. Üye bir başka üyeye ve üyelerin eşlerine ve bayan yakınlarına saygısızlık etmemelidir (Southwell, 2009, 14).

Bu kurallar suç şebekesinin pürüzsüz bir şekilde işlemlerini sağlamış ve herkesin hayatını güvence altına almıştır. Bu da tartışmasız bir başarıyı getirmiştir ki Amerika'ya kadar gitmiş ve suç konusunda Sicilya mafyası veya İtalyan mafyası diğer organize suç gruplarına örnek olmuştur.

2. 2. 1. Sicilya Mafyası

19. yüzyılda Sicilya adasında tamamen hakim olan ve her geçen gün daha da güçlenerek gelişen tek sektör 'şiddet ve suç' sektörü olduğu görülür. Çünkü gizli cemiyetler istediklerini yapabilecek kadar güçlü idiler. İşçilerin gelirlerini

paylaşmaktan, suçluları ve toplumdan dışlanmışları korumaya kadar yaptıkları bütün işler İtalyan hükümet raporlarında da ifade edilmektedir.

Sicilya’da organize suçun ve vahşi hayatın bu sevilere gelmesinde iki temel faktörü etkili olduğu ortak kanaati vardır. Birincisi Sicilya’nın Yunanlılarla başlayan ve asırlar boyu Vandallar, Bizanslar, Araplar, Normanlar ve Bourbonlar tarafından süregelen işgalledir. Bu tarih, direniş hareketleriyle ittifak halindeki gizli cemiyetlerin ortaya çıkışından sorumlu tutulur. Bu direniş hareketleri, Sicilya adası ve Amerika’da kullanılmakta olan aynı hiyerarşik yapıya sahiptir. Ana hatlarıyla bu yapı, Capofamiglia (ailenin ‘baba’sı),consigliere (danışman), sottocapo (kaptan, ikinci adam), capodemica (on kişilik ekibin sorumlusu) şeklindedir.

İkincisi unsur ise, ‘gabellottiler’dir. Yani şehirde yaşayan toprak sahipleriyle köylüler arasında arabuluculuk yapan, vergi toplayan ve emlakçılık yapan kişilerin varlığıdır. Hem köylüleri hem de toprak sahiplerine kafa tutabilen, onları tehdit edebilen gabellottiler bu güç sayesinde kendi örgütlerinin yöneticileri olmuşlar ve zamanla gizli cemiyetleri kontrol edebilir hale gelmişlerdir. Sicilya’nın 1861 yılında İtalya’yla birleşmesinin ardından siyasette de etkili rol almaya başlayan bu yapı, kendi suç örgütleriyle birlikte adadaki hayatın her cephesine etki edebilecek güce sahip ‘gölge hükümete’ dönüşmüştür.

Başlangıçta mafyanın eylemleri; koruma, haraç kesme, adam kaçırma, tehdit ve hayvan kaçırma şeklindedir. Çiftçilerin ürünleri kime sattığı ve bu ürünlerin köylerde satıldığı pazarları kontrolü, adaya giren malların kontrolü gibi pek çok konuda tekel oluşturmuşlardır. Siyasi nüfuzlarını da kullanarak İtalya’dan yapılan memur, polis ve yargıç atamalarını da etkilemişlerdir. İtalya adadaki durumdan rahatsız olmuş ve bu konuda yaptığı her hamle ile Sicilya milliyetçiliğini tetiklemenin ötesine geçememiştir.

Faşist diktatör Mussolini 1922’de Sicilya valiliğine ‘Demir Vali’ lakaplı Cesar Mori’yi atamış, bu meselenin kesin çözümü noktasında bütün yasal düzenlemeleri ve radikal tedbirleri almış, binlerce tutuklama ve işkenceler gerçekleştirmiştir. Fakat mafyanın belli bir süre etkisini kırabilmiştir. ABD, CIA ve mafya işbirliği sonrasında mafya hem güçlenerek çıkmış hem de çok acı bir şekilde intikamını almıştır (Çulcu, 2003: 251).

Mussolini'nin faşist bir devlet adamı olarak otorite karşısı alternatif yapılanmalara fırsat vermesi mümkün olamazdı. Sicilya ise tarih boyunca İtalya'dan nefret etmiştir. Bunun neticesinde kendi alternatif yasaları ve kendi otoritesi olan ve İtalya devlet otoritesinin Sicilya'da olmayışı Mussolini'yi bu konuda daha da kararlı hale getirmiş ve ilk olarak 'Demir Vali' Cesare Mori'yi oraya atamakla işe başlamıştır. Mori eski bir polis ve acımasız bir faşistti. Daha öncesinde mafya üzerinde çalışmış olan Mori 'Devlet organları bütün durumlarda görevlerini yapmaktan aciz, devlet görevlilerinin olayların %75'inde hiçbir bilgi bulamadıklarını, %15'inde suçluları bulduklarını ve çalınan malların ise sadece %10'una ulaşabildiklerini mafyanın ise aracı olduğu olayların %95'inde başarılı sonuç aldığı yazıyor (Arlacchi,1991: 54).

Mafyanın varlığı devlet otoritesinin olmayışı anlamına gelmekteydi ki mafyanın kökünün kazınması artık faşist devlet için siyasi bir zorunluluğun ürünü olacaktı. Mussolini hükümeti daha önceki iktidarlar gibi mafyayla anlaşma veya taviz politikalarının aksine direk saldırı kararı aldı. 'Merkezi otoritenin reddi' anlayışı mafyayı tamamen silmeden değiştiremez olduğuna anlayan Mussolini hükümeti 'Çivi çiviye söker' mantığıyla adeta devlet mafyasını oluşturdu. Mafyanın üzerine mafya taktiğiyle devletin tüm gücüyle acımasızca gittiler.

Mafya toplumu nasıl şiddet, baskı ve zorbalıkla mı sindiriyorsa devlette o kadar zorba olmuş, mafya ne kadar kanunsuz, yarasız, hukuksuz adam öldürüyorsa devlette o kadar kanunları yasaları bir kenara bırakarak onları öldürmüş ve onlar nasıl zoraki saygınlık sahibi olmuşlarsa devlette kaybettiği itibarını ve saygınlığını zorla alacaktı. Tecrübelerinin ve yeteneğinin yanında Mussolini'n vali Mori'ye siyasi desteği sürecin başarılı olmasında çok önemliydi. Daha önce de çok iyi valiler atanmış fakat başarılı olamamışlardı.

Faşist devlet özgürlüklerden yana olamazdı, özgürlükler mafyanın gelişmesi ve 'şırmış suç topluluğu' haline gelmesi için en elverişli ortamlardı. Mussolini gerekli bütün düzenlemeleri hızlıca hazırlamış, kararnameleri çıkarmış yasaların yetmediği noktalarda ise 'göz yumma' taktiği uygulanmıştı. Vali Mori için tüm şartlar hazır hale gelince mafyanın hayat damarları sayılan büyük çiftlik sahiplerini, kahyaları, özel koruma güçlerini toplantıya çağırıp devlete bağlılık yemini ettirdiler. Uymayanlara çok ağır cezalar everileceğini duyurdular. Bekçi olmak, silah taşımak

çok özel izinlere bağlandı. Tüm ticari hayat yeniden disipline altına alındı. Özellikle de hayvan ticareti yapanlar düzenli rapor vermek zorunda bırakılmıştır (Akar, 2006: 208).

Bu takip ve sıkıştırma neticesinde mafya üyeleri tekrar dağlara ve mağaralara kaçmaya başlamış, buldukları yerde ele geçirilenler çok ağır şekilde cezalandırılmıştır. Teslim olmayanların ailelerini tutuklamışlar, yardım ve yataklık edenler en ağır suçlarla cezalandırılmışlardır. Herkesin gelirler kaynakları araştırılmış, ispatlanamayan ne kadar malları varsa devlet tarafından el konulmuştur. Operasyonlara bizzat katılan Vali Mori, teslim olanların affedileceğini söyleyerek mafyanın içine de fitne sokmayı başarmış ve pek çok mafya üyesi birbirini ele vermiştir. Kış aylarında dağda hayat şartlarının çok zor olması sebebiyle yüzlerce mafya üyesi evinde yakalanmış çok hızlı mahkemeleri yapılmış ve ağır cezalara çarptırılmışlardır. Çok uzun yıllardan sonra mafya yargılanmış ve cezalandırılmıştır.

Mori mafyayla bu savaşında psikolojik olarak ta çok farklı metotlar kullanmıştır. Aşırılıklardan çelinmeyen Mori, Mafioso'nun en önemli değeri olan onurlarını bile ayaklar altına almış yakalayamadığı kişilerin eşlerine ve kızlarına polislerin tecavüz ettiği söylentisini yaymış, mafyanın onurunu ayaklar altına alarak onları itibarsızlaştırmıştır (Arlacchi, 1991: 35).

Aynı zamanda mafya kültüründen arınmış yeni nesillerin yetişmesi için okullarda anti-mafya dersleri koydurmuştur. Parlamento ve yerel seçimler kaldırılmış bütün yönetici kadrolar sadece atama usulüne bağlanarak mafyanın siyasiler üzerindeki etkisi de kırılmıştır. Böylece 1925-1945 yılları arası 20 yıl boyunca Sicilya adasında mafya egemenliği kalkmıştır (Akar, 2006: 212).

2. Dünya savaşının kızışması, müttefik ordusunun Avrupa'ya bir çıkartma hazırlığı içinde olması ve seçilen hedeflerden birinin de Sicilya olması Sicilya adasındaki hayatın akışını değiştirmiş başka bir tabirle mafyanın tekrar eski gücüne kavuşması için büyük bir fırsat doğmuştur.

Sicilya adasının kısa sürede ve az kayıpla ele geçirilmesi hayati önem taşıyordu ki ABD mafyayla işbirliğine girmeye karar vermiştir. ABD'de 'yeni mafyanın temsilcisi', Cosa Nostra'yı düzene sokmuş ve fuhuş ağı kurmaktan Amerika'da hüküm

giymiş Lucky Luciano'dan yardım istemiş ve o da Amerika'nın bu teklifini hemen kabul etmiştir. Luciano'dan istenilen Sicilya adasına yapılacak çıkartmada mafyanın aktif destek vermesini sağlamaktı ki bu Luciano için çok kolay bir iş olacaktı. Zira mafiosolar Mussolini'nin baskılarıyla yok olmamış sadece sindirilmişlerdi ve uygun zamanı kolluyorlardı. Özellikle de Sicilya mafyasının en önemli ismi Don Calogero Vizzini ile yakın dostlukları olması işi çok kolay hale getirmiştir. Amerikan istihbaratı Luciano ve Vizini arasındaki irtibatı kurmuş gerekli mesaj ilgili noktalara ulaştırmış ve 1943 yılında müttefikler Sicilya'nın güney kıyılarına gelmişler, yüzlerce mafya üyesiyle köy köy ilerleyerek kısa sürede adayı ele geçirmişlerdir.

Burada şunu da ifade etmekte fayda vardır. CIA ve mafya ilk kez bu anlaşmayla bir araya geldiği ve bu ilişkinin sıkı bir şekilde artarak devam ettiği ifade edilmektedir. Bu sıkı ilişki esrar, eroin, silah vb. ticaretini hızlandırmış, esrar satışlarında patlamalar yaşanmış ve kolay para kazanmanın tadını alan bir kısım CIA personeli de bundan hep nemalanmışlardır (Toronto,2006:412).

Bu yaptıklarının karşılığında mafya bütün bürokrasi ve kritik devlet kadrolarına mafiosolardan seçmiş ve muhteşem bir dönüşle Sicilya'da tekrar iktidar olmuştur. Luciano özgürlüğüne kavuşmuş, bununla sınırlı kalmamış 1957 yılında Sicilya ve Amerikan mafyaları arasında gerçekleştirilen bir toplantı neticesinde Sicilya mafyasının küresel narkotik ticaretinde önde gelen bir güce dönüşmesinin yolunu açılmıştır.

1957 sonrasında mafyanın karı ve etkisi ciddi manada büyümeye başlamış buna bağlı olarak ta farklı klanlar arası kan davaları ve güç mücadeleleri artmış 1963'te öyle bir hal almıştır ki devlet 250'den fazla mafya üyesini tutuklamak zorunda kalmıştır. Önemli ihtilaflar bu gün bile olsa da Carleonesi klanı zayıf mafya klanlarına hep hakim olmuştur. 1986 yılında mafya itirafçısı Tomasso Buscetta omerta yeminini bozmuş, 475 üst düzey mafya lideri hakkında soruşturma açılmış fakat değişen bir şey olmamıştır zira mafya artık İtalya sınırlarını çoktan aşmış, yasadışı yetkisini tüm dünyaya yaymış bir suç imparatorluğuna dönüşmüştür.

2. 2. 2. Gomorra Napoli Mafyası

İtalya da en eski suç grubu olan Gomorra, İtalya'nın güneyindeki en büyük şehir ve Campania bölgesinin de başkenti olan Napoli şehrinde faaliyet göstermektedir. 'Camorra' kavga anlamına gelir. Pek çok kişi Camorra'nın köklerinin ortaçağdaki gizli İspanyol suç cemiyeti Garduna'ya dayandığı inancı baskındır. Garduna kiralık katillik, adam kaçırma ve hırsızlık gibi konularda uzmanlaşmıştır. Üyelerin, İspanyol işgali sırasında Napoli'ye taşınmış ve çok sayıda suçluyu da buraya yerleştirmiş olması muhtemeldir. Kesin olarak şu ifade edebilir ki 1820 yılından beri var olduğu kesindir. O yıl İtalya'daki Bourbon rejimine karşı isyan eden gruplara karşı Napoli'de düzenlenen baskınlar, Camorra'nın ayinlerine ve hiyerarşisine dair kanıtları ortaya çıkarmıştır.

Bir başka baskın görüş ise, Sicilya'nın, İspanya'nın hakimiyeti altında bulunduğu XIX. yüzyılın ilk yıllarında, İspanyolların Sicilya'da kurdukları cezaevlerinde, 'Camorra' doğmuştur. 'Camorra' adlı suç organizasyonu, önceleri sadece cezaevlerini kontrol ederken, daha sonra tüm Napoli kentini kontrolü altına almıştır. Camorra suç grupları sıkı kurallara oldukça bağlı, merkezi ve hiyerarşik bir yapıda örgütlenmiştir. McConaughy, Camorra'nın tarihi hakkında şunları söylemektedir: 'Camorra, Napoli kentinde, organizasyon olarak en ince detayları düşünülerek sıkı bir şekilde örgütlenmiş ve organizasyon yapısını gizli tutmamıştır.

Anılan suç organizasyonu, etkin bir şekilde hakimiyet kurabilmek için Napoli kentini on iki bölgeye ayırmış ve anılan bölgelerin her birinde de alt bölgeler oluşturmuştur. Camorra, Napoli kentinde hırsızlık ve diğer kazanç getirici suçları yoğun olarak işlemiş, bunun yanında yaygın bir şekilde haraç toplama faaliyetine girişmiştir. Camorra mensupları, kiralık katil olarak da faaliyet göstermiştir. Bunun yanında, Camorra mensupları keyfi olarak adam öldürme faaliyetlerine de girişmiştir. Örneğin, bir Camorra mensubu, bir arkadaşının cinayet talebini, sırf güç gösterisi yapmak için ücretsiz olarak yerine getirmiştir (Abadinsky, 1991: 17).

Camorra 12 aileden oluşan yönetimiyle Sicilya mafyasından daha düzenli bir yapıya sahiptir. Ailelerin 'Baba'sını seçmek için zaman zaman bir araya gelirler, anlaşmazlıkları çözülür, ailelerin işleri görüşülür ve alınacak kararlar bu konseyde karara bağlanır.

Camorra mensuplarının unvanları Şu Őekildedir: ‘Birim başkanına capo'ntrine, alt bölge başkanına capo in testa, alt bölge başkanlarına nezaret eden ve bunların başı olan kimseye ise capi'ntrini denilir. Camorra'nın en düşük statüde bulunan elemanı ise 'piccivatto' olarak adlandırılır. Piccivatto olmak için gözü kara bir yapıya sahip olma şartı aranmakta ve bu sifata sahip kimseler, masum insanlara karşı vahşi ve acımasız bir Şekilde suç işleyerek gözlerinin kara olduğunu ispatlamaktadır. Picuatto'lar, geçimlerini hırsızlık yaparak, başka insanları dolandırarak temin etmekte, ancak kazancından belli bir pay veya yüzdeyi Camorra'ya vermek yükümlüğü altında bulunmaktadır (Abadinsky, 1991: 18).

Grup kentin hapishanelerini kontrol ediyor, Napoli ve Campania'nın geri kalanında Şantaj, tefecilik, kumar çetelerini yönetiyor, hatta kiralık katil hizmetine kadar veriyordu. Kentin limanlarında mal alıp satan ve Şehirde ticaret yapan herkesi vergiye bağlamıŐtı. Bu Şekilde ciddi gelir sağlayan Camorra üyeleri Napoli siyasetine iyice girmiş, devlet memurluğundan polisliğe ve orduya kadar pek çok yerde etkili konuma gelmişlerdir. 1881 yılında bir üyesinin suskunluk yasanını bozmasıyla 35 lideri cinayetten yargılandı ve hapse atıldı. Mussolini rejiminden de nasibini alan Camorra Mafyası 1922 yılından 2. Dünya savaşına kadar ki sürede etkisi ciddi manada zayıflamıŐtır.

2. Dünya savaşı sonrasında tekrar yükseliŐe geçen Camorra, sigara kaçakçılığını yeni gelir kaynağı olarak deęerlendirmiŐ, elde ettiği karı siyasi iltimas edinmek ve rakiplerinin yerine geçmek için kullanmıştır. Napoli ve Campania'daki çoğu inşaat işlerini kontrolü altına alan Camorra eroin işine de girmiştir. Sicilya mafyasıyla da iliŐkiye girmek isteyen grup Korsika çeteleri tarafından Şiddetle buna karşı çıkmış ve izin vermemiŐlerdir. Narkotik trafiği, fuhuş ve haraç örgütün ana gelir kaynağı olmakla beraber 1980'deki Irpinia depremi sonrası Şehrin yeniden inŐası için ayrılan milyarlarca dolarlık hükümet fonunu da çalmıŐ ve Avrupa'da yasal yatırımlarda kullanmıştır. Camorra'nun zamana ve Şartlara her zaman çok hızlı uyum sağlıyor olması onu diğer mafya gruplarından ayıran en önemli özelliğidir. Nerede kar varsa Camorra orada olmasını her zaman bilmiŐtir. 2. Dünya savaşı sonrası Comarro'ya ‘Yeni Comarro’ denilmesi daha doğru olacaktır. Zira eski Camorra ve değerleri nerdeyse kalmamış yeni bir dönem başlamıştır. Bu Sicilya mafyası için de geçerlidir.

2. 2. 3. 'Ndrangheta-Calabria Mafyası

'Ndrangheta tabirinden kastedilen, mafyanın normlarını özümsemiş, davranışını mafya normlarının yönlendirdiği 'ndranghetisti'lerin sahip oldukları yüksek seviyedeki kahramanlık ve fazilettir (Abadinsky, 1991: 19).

'Ndrangheta, Güney İtalya bölgesinde bulunan Calabria kentinde faaliyet göstermektedir. Diğer mafya gruplarının devlet otoritesinin zafiyet gösterdiği durumlarda zemin bulup gelişmesine rağmen 'Ndrangheta, merkezi hükümet karşıtı siyasi görüşleri nedeniyle, zaman için Calabria bölgesinde yaygın bir şekilde destek görmüştür. Gambino, bu konuda şunları söylemektedir: '1861 yılında yeni İtalya devleti, çekidüzen verebilmek amacıyla Calabria bölgesine asker göndermiştir. Güney bölgelerinin Kuzey İtalya ile birleşmesinden sonra güneyde hüküm süren eski ekonomik düzen (feodal yapı) yıkılmış ve çetelerin sayısı hızla artmıştır. Yeni İtalyan devletinin bilinçli olarak ekonomik kalkınma programlarında kuzey bölgelerini güney bölgelerine tercih etmesi ve güneyin gelenek ve göreneklerine karşı duyarsız kalıp, onları hakir görmesi sonucu, Calabria bölgesinde oturan insanlar, kısa sürede, yeni devlete karşı nefret duymaya başlamışlardır. Yeni İtalyan devletinin yanlış politikaları sonucu, Calabria bölgesinde oturan insanlar, çete faaliyetlerine girişmişlerdir (Abadinsky, 1991: 19-20).

'Ndrangheta, Mussolini'n organize suç örgütlerine karşı kısıtlamalardan ve yerel hükümetin müdahalelerinden kurtulmayı başarmıştır. 2.Dünya savaşının ardından 'Ndrangheta faaliyetlerinin kapsamını hızla genişletmiştir. Haraç ve adam kaçırmaya ana gelir kaynağı olan suç örgütü, narkotik ve tütün kaçakçılığı işlerine de girmiştir. Hristiyan Demokrat Parti'nin kilit isimleriyle de irtibat kurmayı başaran 'Ndrangheta, bu ilişkiler sayesinde devlet projelerinden milyarlarca dolar çalmıştır. Bölgedeki inşaat işlerinin büyük bir bölümünü kontrolleri altına almayı başardılar.

İtalya'daki ekolojik suçlara da öncülük eden 'Ndrangheta, Avrupa'daki en kötü yasadışı toksik ve radyoaktif atıkların bazılarında da sorumludur. Küresel kokain ve eroin ticaretiyle daha çok ilgilenmeye başlayan 'Ndrangheta Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Avustralya'da geniş bağlantılar kurmuş ve Belçika, Hollanda, Avusturya,

Almanya ve İspanya başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesine yayılmış durumdadır. 1950-1970 yılları arasında Sicilya mafyasıyla işbirliği içinde olan 'Ndrangheta, güçlenmesine bağlı olarak zamanla bu ilişkilerini azalttı. Narkotik konusunda önemli bir aktör olan 'Ndrangheta, şu an en büyük silah satıcısı kurumlardan biridir.

Güçlü aile bağlarının olmasından dolayı çok az itirafçının çıkmış olması ve diğer organize suç gruplarının aksine İtalyan devletini açıktan saldırmamasına bağlı olarak 'Ndrangheta 1990'lara kadar polisin organize baskınlarından uzak kalmayı başarmıştır. Bu tarihlerde parasını emlak, gıda üretimi ve perakende zincirlerini satın alarak aklamış, somut ve yasal gelirler elde ederek gücünü artırmıştır. İtalya organize suçlarla mücadele gücü 'Direzione Investigativa Antimafia' şu an İtalya'da 6 binden fazla üyeye sahip yaklaşık 200 'ndria bulunduğu inanıyor. Yıllık cirolarının ise 23 milyar dolar olduğunu ve dünyadaki en kuvvetli organize suç örgütlerinden biri olduğunu kabul etmektedir (Çulcu, 2003: 308).

İtalyan mafya tarihinde üzerinde durulması gereken bir diğer husus ta kilit suçlar ve kilit aktörlerdir. Mafyanın gerçekleştirdiği bu kritik hamleler, neredeyse bütün organize suç örgütlerini çok yakından ilgilendirmiş ve onlara muazzam avantajlar kazandırmıştır. Belki de en önemlileri 23 Mayıs ve 19 Temmuz 1992 tarihinde Sicilya'da işlenen cinayetlerdir. Mafya hakkındaki faaliyetleriyle tanınan savcı Giovanni Falcone'nin mayıs ayında arabasına yerleştirilen bombayla öldürülmesi ve ardından temmuz ayında süreci devam ettiren halefi Paolo Borsellino'nun da bombalı araba saldırısıyla katledilmesi olayı İtalya'da şok etkisi meydana getirmiştir. 10 yılı aşkın bir süredir mafyaya karşı savaşın liderliğini yapan bu iki savcı yozlaşmış yargı sistemine karşı koyarak 1980'li yıllarda yüzlerce mafya üyesinin hüküm giymesini sağlamışlardır. Yeni adalet bakanının da desteğiyle bu ikili Sicilya mafyasına karşı yeni bir hamle planlıyorlardı ki güçlü Corleonesi klanın başındaki Salvatore Riina savcılarının ölüm emrini vermiştir. Sonrasında Riina'nın hesabı tutmamış ve halk öfkelenmiş ve mafya karşıtı yeni yasalar yürürlüğe girmiştir. Sicilya'ya 7binden fazla asker gönderilmiş ve 20 yılı aşkın kaçak olan Riina 1993'te tutuklanmıştır.

2. 2. 4. Yeni Mafya

İkinci Dünya savaşı sonrası Sicilya’da yeni bir dönem başlamış, adeta mafya acı bir şekilde intikamını almaya almıştır. Yerel yönetimlerdeki lider boşluklarını doldurmuşlar ve eski operasyonlarda sürülen mafya üyelerinin Mori tarafından mağdur edildiği halka inandırılmıştır. Faşizme karşı kampanya başlatılmıştır.

Yeni mafya üyeleri eski mafiosoların aksine, Amerikan gangsterlerini taklit edercesine gayet gösterişli, parlak ve pahalı elbiseler giymişler gösterişten kaçınmamışlardır. Eski mafya üyeleriye milyon dolarları olmasına rağmen bir çiftçi gibi giyinmişlerdir. Amerika’da gangsterlik yaptıkları için İtalya’ya gönderilen İtalyan kökenli mafya üyeleri, geldiklerinde çok ciddi vazifelere getirilmişler ve bu değişiklikler yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Eski mafyanın temel amacı kendisine saygı duyulmasını sağlayacak güç elde etmektir. Yeni mafyanın temel hedefiyse zenginliğe ulaşmaktır ve güç zenginliğe ulaşmaktaki sadece bir araçtır (Abadinsky, 1991: 206).

Yeni mafya, aile şeref ve haysiyetini koruma yolunda değil, ailenin zengin olması yolunda şiddet kullanmıştır. Yeni mafya, zenginliğe sahip olmakla şeref ve haysiyetin kendiliğinden kazanılacağına inanmıştır. Yeni mafyanın ekonomik kazanç sağlama doğrultusunda faaliyet göstermesi nedeniyle, toplumdaki eski saygınlığını yitirmiş ve marjinal hale gelmiştir. Mafya elemanları, marjinal insanların düşündüğü gibi, zenginlikle şeref ve gücün geri geleceğini düşünmüşlerdir (Abadinsky, 1991:208).

Ekonomik bir teşebbüs haline gelen yeni mafya, istediği sektöre girmeye başlamış ve ticari amaçlarına ulaşabilme adına şiddete başvurmaktan çekinmediği için, mafya olmayan rakiplerine nazaran önemli avantajlara sahip olmuştur. Yeni mafyanın uyguladığı şiddet, eski mafyanın uyguladığı şiddetle kıyaslanamayacak ölçüdedir. Yeni mafya, yasal piyasalar ile yasadışı eroin ve kokain piyasasına girebilmek için gereken sermayeyi sağlayabilmek amacıyla, adam kaçırma ve soygun gibi eylemlere başvurmaktan da çekinmemiştir. Ayrıca yeni mafya, eski mafyanın benimsemediği güvenlik görevlilerinin, yargı mensuplarının ve siyasetçilerin öldürülmesi konusunda çekinmemiştir (Abadinsky, 1991: 209). Eski mafya, kendisini otorite sahibi ve devletin yedeği olarak gördüğü için belli değerlerin korunması ve saygı gösterilmesine büyük

önem vermiş ve buna bağlı olarak ta otoritenin simgesi sayılan kamu görevlilerinin öldürülmesine karşı çıkmıştır.

2. 3. Günümüzde İtalyan Mafyası

İtalya İçişleri Bakanlığı ve organize suçla mücadele etmekle sorumlu olan diğer İtalyan yetkilileri 1980'lere kadar 'İtalyan Mafyası' diye bir şeyi kabul etmiyorlardı. Tommaso Buscetta'nın omerta yemini bozmasına kadar bu böyle sürdü. Tüm kanıtlara rağmen son derece gelişmiş suç şebekesinin eylemleri gibi görünen şeyler aslında birbiriyle bağlantısız bir dizi suç çetelerinin işi oldu söyleniyordu. Buna göre Comarro, 'Ndrangheta gibi isimler kötü adamların kendilerini tarif etme biçimiydi. Sicilya mafyası yoktu sadece birbiriyle rakip, çekişen suçlu klanlar vardı. Aslında bu inkarın temelinde, mafyanın hedef haline gelmemesi için bürokrat ve siyasilere verilen rüşvet vardır. Bu söylemler sayesinde mafya, yolu kesilmeden bir kısım maskelerin arkasında uzun yıllar kendini gizlemeyi başarmış ve gelişimini sürdürmüştür.

Uluslararası istatistiklerin verdiği bilgiler ışığında, İtalya'da gayri safi milli hasılabın %12'sinden daha fazla kar organize suç örgütlerine aitti. Yüzlerce mahkeme ve soruşturmalarda pek çok kanıt vardı. Hepsinden önemlisi 1981-83 yılları arasında, ikinci mafya savaşında yaşananlar ve Buscetta'nın itirafları mafyayı ayan beyan gözler önüne sermiştir. Mafyayla mücadele eden İtalyan yetkililerine göre ise iki mafya arasında yaşanan La Mattanza(Kan Banyosu) olayı Sicilya mafyasının düşüşünü başlatan en önemli nedendir. Sicilya mafyasının güçten düşüşüyle bugünkü İtalyan mafyasının doğasının biçimlendiği ifade edilmektedir (Southwell,2009: 31).

Sicilya ve Corleonesi mafyalarının arasında olan la Mattanza olayı sonrasında, Sicilya mafyası üyeleri Palermo ve Sicilya'dan kaçarak adanın güneyindeki Argigento bölgesinde dağların eteklerine saklanmışlar ve orada Stidda (Yıldız) mafyasını kurmuşlardır. Stidda hızla daha demokratik ve yeni koşullara daha rahat uyum sağlayabilen bir suç örgütüne dönüşmüştür. 1983'ten bu yana en hızlı büyüyen mafya olan Stidda, ilk kez mafyanın olmadığı Kuzey İtalya'ya doğru genişlemiş ve kısa bir

sürede Sicilya mafyasının en güçlü rakibi olmuştur. 1980'li yıllardaki olaylar Sicilya mafyasını zayıflatırken, Stidda mafyası bunu fırsat bilmiş ve güçlenmiştir.

1992 yılında 'Temiz Eller' operasyonu ile başlayan mafya karşıtı önlemler Sicilya mafyasına ağır darbeler vururken Camorra ve 'Ndrangheta gibi suç örgütleri üzerinde çok az bir etkisi olmuştur. Hatta Sicilya mafyasının zayıflığından yararlanıp daha da güçlenmiştir. Son dönemlerin asıl güçlenen organize suç örgütleri ise 1980 sonrası kurulan Stidda, Mala Del Brenta ve Sacra Corona Unita'dır. Üye konusunda daha esnek olmaları, kadınların suç ailelerine daha fazla dahil olmaları ve yetkililerin öldürülmesinde daha çekimser davranmaları onların eski mafya gruplarından radikal bir şekilde ayrıldıklarını göstermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RUS MAFYASI

3. 1. Rus Mafyasının Kökleri

‘Rus Mafyası’ veya ‘Organizatsiya’ şeklinde adlandırılan Rus organize suçu, birbirinden bağımsız, homojen olmayan, suç gruplarıdır. Sovyetler Birliği’nde faaliyet gösteren çok sayıdaki suç çetelerine verilen çatı bir addır. Bazı otoriteler Rus organize suçunun ilk izlerinin 19. yüzyıla kadar dayandığını iddia ederken diğer bir kısmı ise Rus suç şebekelerinin izlerini 15. yy.’a kadar dayandırır (Rawlinson, 1998; Aktaran Herbert, 2010: 175). Ancak bu 15. yy. suç çeteleriyle modern organize suç fenomeni olan Rus mafyası karıştırılmamalıdır. 17. yy. ‘hırsızların gelenekleri’ ve ‘hırsızların kanunu ve hırsızlar’ argo tabirleriyle tanışıldığı yıllardır.

Bu dönemde Moskova, Rusya’nın suç çetelerinin odağı olmuştur. Birçok gözlemci Rusya’nın suç temellerini hırsızlar ve dilencilerin kontrollü asayiş suçlarının sorumluları olarak görüldüğü ‘Tsarist Rusya (Çarlık Rusya)’ya dayandırır (Varese, 2001: 127). Büyük Peter’in (Peter the Great) ortaya çıktığı yıllarda (1682-1725) Rusya’nın dört bir yanında çok geniş ‘Hapishane Kampları Ağı’ oluşturuldu. Bu network sayesinde birbirini tanımayan, hiçbir ilişkisi olmayan ‘suçlular’ zamanla birbirine kenetlendi ve ilerleyen dönemde Gulag Arcipelago boyunca yayılmasını sağladı. Yıllar içinde suçlular – üyeler çok sıkı davranış kodlarıyla birbirleriyle kenetlendiler ve bu onları yasal işlerde çalışmaktan, vergi ödemekten, orduda savaşmaktan ve otoritelerle işbirliği yapmaktan alıkoydu. 1990’lı yıllarda yapılan birçok çalışmada araştırmacılar ilk Rus suç şebekesinin eski bir Rus sosyal kurumu olan ‘ortak iş aktiviteleri organize etmek üzere kurulan, işbirliğini temsil eden’ ‘Arteller’den esinlendiklerini ileri sürmüşlerdir (Gilinisky ve Kostjukovsky, 2004:185). Arteller başka bir tabirle, Sovyet işçi birlikleri veya kooperatifleridir.

1980’lere kadar Rus organize suçlarını hafifletmek ya da önemsememek, bir Sovyet geleneğiydi. Hem devlet otoritesinin zayıflatılmaması hem de devlet gücü ve

imkânlarıyla şahsi çıkar elde etmek için bulunmaz bir fırsattı. Buna bağlı olarak da suçla mücadelede, mücadele adına çok az şey yapıldı. Bazı uzmanlar da Rus organize suçunun temellerini, 70 yıl geriye giderek Sovyet sisteminin kendisine dayandırdılar. 1920 ve 1990'ların ilk yılları arasında Sovyet işçi kampları suçların artmasında önemli rol oynadı. Kısaca 'Gulag' olarak adlandırılan, 'Genel Islah İşçi Kampları' anlamına gelen Sovyet işçi kampları, bazı kaynaklarca toplamda 40 milyon insanın öldüğü Stalin'in ölüm fabrikaları olarak adlandırılır. Bu kamplar genellikle Sibiryta ormanlarında, ulaşımın sadece helikopterle yapılabildiği, ağaçtan yapılmış baraka kulübelere ibaretti. Vatan hainleri, siyasi suçlular ve sabıkalı caniler, hep birlikte bu barakalarda kader birliği yaptılar. Stalin'in düşmanı olan vatan hainlerinin, siyasi suçlulardan oluşan mahkûmların çoğunluğu çok zeki ve kültürlü kişilerdi ki bu da göz ardı edilmemesi gereken bir husus.

Bu dönemde birçok mahkûm, kendi kural ve davranış kodlarını oluşturdu ve bunlar 'hırsızların dünyası' olarak görüldüler. Büyük oranda günümüz modern Rus organize suç bu hareketin içinde ve devlet kurumları ve kurumların yüksek düzeydeki bürokratları arasında büyüdü. Bireysel aparatçikler (Sovyet Bürokratlar, Komünist Parti İdari Örgütlenme Üyesi) bu suçlularla ortak çıkarlar geliştirdiler. 1960'lı yıllarda devlet otoritelerinin "cesaretlendirmesi, yönlendirmesi ve koruması" sayesinde modern Rus organize suç grupları ortaya çıktı (Wright, 2006:148).

Komünist devrimini takip eden yıllarda 'hırsız (suçlu) kardeşliği'nin 'vor brotherhood' özgür üyeleri Lenin'in çetelerine devrim için kaynak sağlamada bankaları soyma fikrini ilham verdi. Stalin iktidara geldiğinde onları dönüştürme planları yapıyordu. 2. Dünya Savaşı sırasında onların ülkeleri adına savaşmaları gibi doğru bir fırsatı bulmuş oldu. Ülkeye hizmet etme yasağına rağmen birçoğu savaştı ve Stalin savaşın sonunda onları yeniden hapisane kamplarına gönderdi. Burada ülkesi için savaşmayı reddeden katı 'vor'lar savaşanları işbirlikçi olarak görüldüler ve nihayetinde kanlı çete savaşları başladı. "Vor Savaşları" veya "Bitches War" 1945'lerden Stalin'in 1953 yılında ölümüne kadar sürdü (Friedman, 2000; Aktaran Abadinsky, 2013: 217).

Zastoi dönemi olarak adlandırılan 1970'lerdeki Brezhnev rejimi ve 1980'lerin başlarında tatminsiz toplum, ülkenin yolsuzluğa batmış "kleptocracy" Komünist

bürokratları tarafından yönetildiğini gördü. Bu dönemin sonlarında bu yolsuzluk “Mafiya” olarak popüler bir şekilde adlandırılmaya başlandı. Monolitik hiyerarşiyi tarif etmekten daha çok ‘Mafiya’ tabiri eşitsizliklerin arttığı Rus komünist sistemi ve güç odakları tarafından Sovyetler Birliği’nin yaşamındaki günlük eşitsizlikleri işaret etmekte kullanılmaya başlandı. Örneğin bir mağaza müdürü, hekim veya otomobil tamircisi gibi mesleklerden herhangi biri belirli hizmet ve malları kontrol ettiği gerekçesiyle ‘Mafiya’ olarak adlandırılabilirdi. Özetle, Sovyet sistemi gerçekten hırsızlık kültürünü ve yeraltı ekonomisini kurumsallaştırmıştı ve bu sayede saygın tüketiciler için ilaçtan gıdaya kadar hemen her şeyi sağlayan bir karaborsanın temelleri atılmış oldu.

Son yıllarda Rusya’nın serbest piyasa ekonomisini sivil bir toplum oluşturmadan önce geliştirme çabalarının önünde engel olarak hızla gelişen organize suçların olduğunu görmek “de rigueur” zorunlu oldu (Handelman 1994: 24). İyi niyetine rağmen Gorbaçov alkole karşı yürüttüğü kampanyada, Amerika’nın 1920 ve 1930’lu yıllardaki yaptığı çalışmaların benzeri bir sonuç almış ve Rus çetelerine yeni kapılar açmış oldu. Bir yetkilinin ifadeleriyle ‘kooperatifler aracılığıyla ekonomik reformları cesaretlendirme girişimleri pratikte haraç alma, kara para aklama ve tefecilik için yeni fırsatlar sağladı’ (Lintner, 2003:206).

3.2. Sovyetler Birliği Sonrasında Suç Örgütleri

Sovyetler Birliği’nin çöküşünün ardından Rusya’da demokratikleşme süreci ve serbest piyasa ekonomisine geçişte pek çok yeni iş imkânları ve sektörler doğmuş, ortaya çıkan yeni fırsatları değerlendiren irili ufaklı suç grupları ortaya çıkmıştır. Bu yeni çete sınıfı içerisinde düşük maaşlı KGB ajanları ve taraf değiştirmiş askerler, devlet uzmanları, eski hükümlüler bulunmaktaydı. Bunlar genel olarak Rus Mafyası veya Vodka Dons olarak adlandırılan suç çetelerini kurmak amacıyla bir araya gelmişlerdi. 1991 yılında Yeltsin, Komünist Parti’yi yasakladı ve bu sayede eski Sovyetler Birliği’nden 15 yeni Cumhuriyet ortaya çıktı. Bu gelişmeler organize suç gruplarının filizlenip güçlendiği en verimli zaman dilimleridir ki otorite boşluğu, yasal düzenlemelerdeki yetersizlikler, ilgili mevzuatların olamayışı, kara borsanın kurulması, malların kıtlığı gibi faktörleri fırsat bilen Rus organize suç grupları bu

dönemde çok hızlı bir şekilde oluşmuş, gelişmiş ve güçlenmişlerdir. Yerel suç gruplarından ve çeteleşmelerden sıyrılmış, uluslararası arenada faaliyet gösteren mafya gruplarına dönüşmüşlerdir. Artık Rusya'da, Orta Asya'da, Doğu Avrupa'nın batı kısımlarında, Batı Avrupa'da ve Amerika'da Rus Mafyası Organize gruplar halinde etkinliğini her geçen gün artırarak sürdürmüştür.

Fidel Kastro yönetimindeki Küba gibi Boris Yeltsin, insancıl reformlar kapsamında cezaevlerini temizlemeye başladı ancak Yahudilere göç imkânı sunmak yerine ülkenin önde gelen suçlularının kendi suç ortaklarını deniz ötesine götürmelerine izin verildi. Birçok Rus göçmen, İsrail ve Amerika'ya yerleşti. Rus çeteler Boston, New York City ve Miami'den Los Angeles, Sakramento ve San Fransisko'ya yayıldı.

Sovyet sisteminin çöküşüyle Rus Organize Suçu (ROC) uluslararası bir nitelik kazanmış oldu. 1994 yılında FBI; New York City, Chicago ve diğer birçok eyalette faaliyet gösteren çeteleri tespit etti. 1990'lı yıllarda Rusya İçişleri Bakanlığı 44 ülkede 110 Rus suç grubunun faaliyet gösterdiğini tahmin ettiklerini açıkladı. 2000 yılında gazeteci Robert I Friedman 30 Rus suç grubunun Amerika'nın en azından 17 değişik şehrinde faaliyet gösterdiğini iddia etti. New York eyaleti vergi memuru olan Roger Berger'in 'Rus organize suç üyelerinin Amerikan rüyasını yasamaya gelmedikleri onu çalmaya geldikleri' dikkat çekici ifadesi, durumun vahametini ortaya koyan bir açıklama olarak tarihe geçti (Friedman, 2000: XIX; Aktaran Abadinsky, 2013: 217).

Sovyet sonrası birçok güçlü suç şebekesi ortaya çıkmasına rağmen yeraltını kontrol tek bir çete ya da çeteler grubunun varlığına dair kesin bir delil bulunmamaktadır. 2005 yılına kadar profesyonel suçlular, politikacılar, iş adamları ve bürokratlardan oluşan ve Rusya ekonomisine yön veren binlerce küçük suç çetesi ortaya çıktı. Bu çeteler arasında hiyerarşik yapısı bilinen az sayıdaki çetelerden biri ve Moskova'nın en kalabalık grubu Solntsevo'dur. 1990'ların ortalarında kurulan bu çetenin yaklaşık 9.000 üyesi vardı (Dun, 1997). Bu çete operasyonel olarak 'farklı ülkelerde çok farklı üyeleri ile faaliyet gösteren şemsiye bir organizasyon (çete)' olarak bilinmekteydi (Varese, 2001). Varese, bu çetenin değişik birimlerin basında olan 12 güçlü liderden oluşan bir merkez konseyinin olduğunu belirtmektedir. Düzenli

olarak toplanan bu heyetin toplantıları sadece “made vory” üyelerine açık olarak yapılmaktaydı (Varese 2001, 170-171).

Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle Dünya, Rusya üzerinden ve Ukrayna gibi diğer eski Sovyet Cumhuriyetlerinden gelen suç örgütleri ve faaliyetleri dolayısıyla yeni bir küresel suç tehdidinin hedefi haline gelmişti. Bu tehdit içerisinde çok farklı yapıda ve çeşitte suçlar bulunmaktaydı. Bu suçların en yaygın olanları, uyuşturucu, insan kaçakçılığı, çalıntı otomobiller, kadın ve çocuk ticareti ve kara para aklanmasıdır. Bu küresel tehditten nasibini en çok alan ülkeler, coğrafi yakınlığı dolayısıyla hiç şüphesiz Avrupa ve özellikle Doğu Avrupa ile çok sayıda Rus göçmeninin bulunduğu İsrail'dir.

Ancak bu tehdidin dışında kalan bir ülke göstermek neredeyse imkânsızdır. Amerika Birleşik Devletleri de kara para aklama ve suç gelirlerinin istihdamı açısından mafya için bir fırsatlar ülkesi olması sebebiyle bu tehditten nasibini alan ülkelerin başında gelmektedir.

Rusya, organize suç şebekeleri için iştah açıcı bir ortamın bulunduğu talihsiz ülkelerin başında gelir. Organize suçun kökleri Rusya'nın 400 yıllık kendine özgü yönetim bürokrasisine dayansa da mevcut halini 1991 yılında sona eren Sovyet hegemonyasının geriye dönük 70 yılı şekillendirmiştir (Гуров, 1997: 16). Bu miras bugünün Rusya'sında organize suçun her yere nüfuz etmesini ve siyasi sitemle olan yakın birlikteliğini açıklamaktadır. Rusya'daki organize suçlar siyasi ve ekonomik çevrenin bir parçası olarak adeta kurumsallaşmıştır. Bu nedenle Rusya'daki organize suçun siyasi ve ekonomik çevrelerdeki yerini tam olarak belirlemeden Rus organize suçunu anlayabilmek mümkün değildir.

Sovyet dönemindeki organize suçların temelini hem yasal hem de kara borsa ile bağlantıları olan yasadışı girişimcilerin devlet malları ve kaynaklarının çıkar amaçlı yasadışı olarak kullanmaları oluşturur. Burada belirtilmesi gereken önemli husus eski Sovyetlerde ve onun ekonomik sisteminde yerini alan organize suç şebekelerinin faaliyetlerinde yasal olan ve yasal olmayan yolların iç içe girdiği ve neredeyse ayırt etmenin imkânsızlaşmasıdır. Bu hususun doğal olarak siyasete direkt yansımaları olmuştur. Devletle olan bu tarihsel birliktelik, Rus organize suçunu neredeyse devletin ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Bu durumun hâlihazırda devam etmesi

nedeniyle bazıları organize suçun Rus devletinin her kademesinde çalışan adeta devletin bir motoru olduğunu iddia etmektedirler.

Modern Rus organize suçunun ilk başlangıcı, Sovyet “nomenklatura” sistemidir (devletin organizasyon yapısı ve yüksek düzey yetkililer) ki, bu sistemde bazı şahıslar “aparatchiks” (devlet bürokratları, komünist parti üyeleri/temsilcileri) hırsızların dünyasıyla ilişkiler kurmuş ve zamanla bu ilişkileri pekiştirmişlerdir. Sovyet döneminde organize suç piramidinin en tepesinde Komünist Parti ve pozisyonlarından elde ettikleri güç ve yetkileri kötüye kullanan devlet yetkilileri vardı.

Ekonomik faaliyetler piyasaların spektrumuna göre değişmekteydi – beyaz, gri, siyah ve kriminal. Bu piyasalar sağlanan mal ve hizmetlerin kabaca yasal, yasal ama düzenlenmiş veya yasal olmayan olup olmadığına göre ve bunları sağlayan sistemin de aynı şekilde yasal, yasal ama düzenlenmiş veya yasal olmayan olup olmadığına göre tanımlanmaktaydı. Suçlular elbette bu spektrumun yasal olmayan kısmında faaliyet göstermekteydiler. Kara borsadan ve kriminal faaliyetlerden elde edilen haraçlar 3 aşamalı piramitten nomenklaturaya geçirilmektedir. Yaklaşık 1,5 milyon kişiden oluşan nomenklaturanın kendi içerisinde çok geniş bir iç kontrol sistemi olan ceza ve ödüllendirme sistemi bulunmaktaydı. Bu devasa devlet aygıtı böylelikle kriminal faaliyetlere izin vermekle kalmamış, bu faaliyetleri cesaretlendirmiş, yönlendirmiş ve korumuştur çünkü aygıt bizzat kendisi suçtan çıkar sağlamıştır.

Rus organize suçunu konusundaki uzmanlar eski Sovyetler Birliği’nde ilk organize suçun izlerini 1960’ların sonlarına dayandırmaktadırlar. Bu tarihlerden sonra Rus mafyası olarak bilinen bu 3 aşamalı piramit yapı şekillenmeye başladı. Bu yapının en tepesinde yüksek düzeydeki devlet ve hükümet bürokratları bulunmaktaydı. İkinci düzeyde mesleklerini veya bağlantılarını yasadışı amaçlar için kullanan yeraltı ya da gölge (kayıt dışı) ekonominin katılımcıları oluşturmaktaydı (Гуров, 1997: 34). Gölge ekonominin ürettiği mal ve hizmetler devletin denetiminde üretilen mal ve hizmetlerin dışındaydı. Bu mal ve hizmetler için ödenen bedeller piramidin ikinci katında bulunanların ceplerine girmekteydi. Piramidin en alt katında ise uyuşturucu, kumar, kadın ticareti, haraç, şantaj vb. çok çeşitli yasadışı faaliyetleri yürüten profesyonel suçlular bulunmaktaydı.

1960'lı yıllardan önce bahse konu bu 3 seviyedeki organize suç gruplarının yolları nadiren çakıştı, genellikle varlıklarını birbirlerinden bağımsız sürdürdüler. Bu durum geleneksel kriminal dünyanın gölge ekonominin ekonomik ve beyaz yaka suçluları ve parti bürokrasisi ile iç içe girmesi ile değişmeye başladı. Stephen Handelman Rusya'daki yoldaş suçluların yükselişini 1960'lı ve 1970'li yıllardaki kara borsacıların devleti ve yeraltı dünyasını ikiye ayıran buluşmasından kaynaklandığını iddia etmektedir. Handelman bu grupların Sovyet bürokratlar ile kolay ve ortak çıkarların olduğu bir işbirliği ile hareket ettiklerini belirtmiştir (Handelman, 1995:56). Bu birlikteliğin yansıması Sovyet lider Leonid Brezhnev yönetimindeki ekonomik duraklama döneminde her yanı saran yolsuzluklar olarak tezahür etmiştir. Bu dönemde devlet ve parti yetkilileri ceplerini doldurmak uğruna her türlü fırsatı değerlendirdiler. Bu fırsatlardan en yaygın olanı suçlular ve gölge (kayıt dışı) ekonomiden yasadışı faaliyetlerini koruma karşılığında para sızdırmaktı. Organize suçun bu karmaşık zincirinin halkalarını Sovyet toplumunun en alt tabakasından en üst tabakasına kadar görmek mümkündü. Sonuç olarak bu zincir halkaları arasında devlet maliyesi, endüstrisi, ticareti ve kamu hizmetleri sistemini dâhil etmişti (Vaksberg, 1991).

Mihail Gorbaçov'un başkanlığı döneminde (1985-91) özel teşebbüsler kooperatifler olarak teşvik edilmiş, SSCB'de desteklenmiştir. Bu, baskın olan Sovyet sosyalist ekonomi modelinden keskin bir dönüş olmuştur ve bu dönüş özel teşebbüslerin çoğunu yasadışı hale dönüştürmüştür. Maalesef, bu durumu fırsata çevirenler de yine suçlular, yeraltı üreticileri ve bunlarla işbirliği halindeki bürokratlar olmuştur. Bu işbirlikçiler nasıl para kazanılacağını çok iyi biliyorlardı ve bunun için gerekli tüm bağlantıları kurmaktaydılar. Üstelik bu yeni politika onların daha açık bir şekilde hareket etmelerine fırsat vermişti. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün açık sinyallerinin alınmaya başladığı Gorbachev döneminin sonlarına doğru Komünist Parti'nin merkezde ve bölgelerde bulunan yüksek düzeydeki yetkilileri parti kaynaklarını bankalara, ticari şirketlere, ithalat ihracat şirketlerine aktararak öngörülen yeni ekonomik dönemde kendileri için avantajlı bir konum sağlamayı amaçladılar. Bu, klasik bir durum olan siyasi avantajın ekonomik avantajla takas edilmesiydi. 1980'lerin sonuna gelindiğinde yolsuzluk öyle bir seviyeye yükselmişti ki bir suçlunun kanun dışı bir eyleminden vereceği rüşvetle kurtulması çok kolaylaşmıştı. Yolsuzluklar ile devletin hırsızlığının beraber hareket ettiği eski Sovyetler Birliği'nde

kanunsuzluklar zirve yapmış ve neredeyse toplumun her kesimine nüfuz etmişti (Voronin, 1997: 197; Aktaran Abadinsky, 2013: 120).

Kolombiya, İtalya, Meksika ve diğer pek çok ülkedeki bilinen organize suç türlerinden farklı olarak Sovyet organize suçu temel olarak etnik ve aile bağları üzerine kurulmamıştır. Sovyetlerdeki profesyonel suçlular arasındaki bağ, etnik ve ekonomik olmaktan daha çok ekonomiktir. Amerika'daki organize suçun tarihine bakıldığında aynı etnik yapıya mensup, aynı dili kullanan ve ortak bir kültüre sahip belirli göçmen gruplarının toplumun sosyoekonomik yapısı içerisinde en alt tabakada bulunmaları ve belki de kendilerine sunulan yasal imkânları değerlendirmek istememeleri neticesinde suça ve özellikle organize suça yöneldikleri anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere bu etnik yapı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde (SSCB) organize suçu ortaya çıkaran bir unsur değildi. Ermenistan, Çeçenistan, Gürcistan ve Özbekistan gibi ülkeler istisna tutulduğunda Sovyetlerdeki suç şebekelerinin etnik ve aile bağları ile bir araya gelen birey ya da gruplardan değil ekonomik nedenlerle ortak bir amaç için bir araya gelmiş kişi ve gruplardan oluştuğu anlaşılmaktadır (O'Kane, 1992: 84).

Bir ülkede işlenen suçların oranı ve türü, organize suçların da bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Suç işlenme oranı yüksek olan ülkelere organize suçların varlığı, suç işlenme oranı düşük olan ülkelere oranla oldukça fazladır. Bunun sebebi organize suçların ve genel olarak tüm suçların çoğunlukla aynı faktörlerden etkilenmesidir. Suç oranları şehirleşme, endüstrileşme ve sosyal düzensizliğin boyutlarıyla orantılı olarak artış ve eksilme göstermektedir. Organize suçlar özellikle ekonomik seviyesi yüksek olan ülkelere daha yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik gelişme, endüstrileşme ve şehirleşme mal ve hizmet taleplerini arttırmaktadır. Hiç kuşkusuz bu talepler içerisinde uyuşturucu, kaçak sigara ve silah gibi illegal mal ve hizmet talepleri de bulunmaktadır. Unutulmamalıdır ki yasal olan kaynaklar yeterli miktarda ise organize suç örgütlerinin tedarikçi olmaları onlar için pek de cazip olmayacaktır. Fakat tam aksine yasal olan kaynaklar az ve yetersiz ise organize suç örgütlerinin bu karşılanmayan talebi karşılamak üzere ortaya çıktıkları, dolayısıyla organize suçların da arttığı görülecektir.

Rus organize suçunun Sovyetler sonrası ortaya çıkan temel bazı karakteristik özellikleri şunlardır (Бабаев, 1992: 204) :

- Rus suçlular, kriminal faaliyetlerini korumak ve arttırmak için devletin organlarını büyük oranda kullanmışlardır. Örneğin, Rusya'daki yasal, yarı yasal veya yasal olmayan birçok iş alanları 'Krysha'nın (çatı) korumasıyla faaliyet göstermek zorundadır. Bu koruma genellikle polis ya da güvenlikten sorumlu diğer yetkililerce resmi görevlerinin dışında bu amaca yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Resmi yetkililer bu koruma karşılığında bu suç girişimlerinin adeta sessiz ortakları olmuşlardır.
- Özelleştirme sürecinin yolsuzluklarla yapılması (criminalization) devlet kaynaklarının büyük oranda suç amaçlı kullanılmasına sebebiyet vermiştir. Yüksek değerdeki mal ve mülkiyetler içeridekiler sayesinde değerinin çok altında alınarak sonrasında fahiş fiyatlarla satılmıştır.
- Suçlular belli makamlara kendilerini atayarak ya da buradaki yetkilileri satın alarak doğrudan devletin ülke içi ve uluslararası politikalarını organize suçların teminine yönelik olarak yönlendirebilmişlerdir.

Rusya'daki organize suç grupları ve üyeleri ile ilgili mevcut istatistiklerin ne kadar sağlıklı veriler olduğu hususunda bazı çekinceler vardır. Bu çekinceler arasında en başta gelen hususlar; organize suçun ve organize suç gruplarının nasıl tanımlandığı ve bu gruplar içerisinde yer alan üyelerin sayımının hangi kıstaslara göre yapıldığıdır. Bu çekincelere rağmen eldeki mevcut veriler Rus kolluk güçlerinin problemin boyutları hakkındaki perspektifinin ne olduğu hakkında bir fikir vermektedir. Rusya İçişleri Bakanlığına bağlı Organize Suç Birimi'nin verilerine göre 1998 yılında Sverdlovsk bölgesinde 1,318 üyesi olan 124 organize suç grubu faaliyet göstermiştir. Yine bu bölgede aynı yıllarda 362 ticari işletmenin organize suç gruplarının kontrolü altında bulunduğu tahmin edilmektedir (Бурлаков, 2002: 35).

Urallar ve özellikle Sverdlovsk bölgesi ülkenin diğer bölgelerine oranla organize suçların yoğun olarak görüldüğü bölgelerdir. Bunun sebebi bu bölgelerin endüstriyel potansiyeli, zengin doğal kaynakları ve coğrafi konumudur. Ülkenin en kriminal bölgesi olan Uralların kendine has başka özellikleri mevcuttur. Urallar "bezpredel" yani kuralların olmadığı bölge olarak bilinmekte ve bu bölgede hırsızların kodlarının bir hükmü ve otoritesi yoktur. Vory v zakone grubu, Urallar 'da Rusya'nın diğer bölgelerine oranla en az nüfuzunun olduğu bölgedir. Bunun anlamı Uralmash

gibi yerel suç gruplarının, ülke çapındaki kriminal suç ağlarına boyun eğmediğidir. Diğer bir ifadeyle bu yerel gruplar, ülke çapındaki kriminal suç ağlarının desteğini almamaktadırlar. Bu durum bir taraftan suç grupları arasındaki çatışmayı arttırırken diğer taraftan Urallardaki yerel suç gruplarının bağımsızlığı, kendi içlerinde ve bölgelerinde bir otonom ve istikrar sağlamıştır.

Yekaterinburg bölgesindeki yeraltı dünyası Moskova'ya göre daha iyi organize olmuştur. Suç liderlerinin cebine giren muazzam para miktarı sayesinde en gelişmiş silahların alınması, yeni üyelerin temini ve resmi yetkililere rüşvet verilmesi kolaylaşmıştır. Yekaterinburg ve Sverdlovsk bölgesinin organize suç liderleri şehirle ve bölgesel yönetimle sıkı bir işbirliği içerisindeydiler. Öyle ki ellerindeki mali gücü gerek rüşvet için gerekse seçimlerin sonuçlarını etkilemek için kullanmışlardır. Benzer şekilde ticaret ve bankacılık sektöründe de rüşvet, tehdit, şantaj ve şiddet kullanarak iş dünyasına nüfuz etme ve ticari teşebbüsleri kontrol altına almaya çalışmışlardır.

Yekaterinburg'da son yıllarda da etkisini devam ettiren en güçlü 3 kriminal suç şebekesi Uralmash grubu, merkezi grup ve mavilerdir (blues). Uralmash grubu bu üçü arasındaki en tehlikeli gruptur. Kendi içlerindeki hiyerarşik yönetim yapıları ve kriminal faaliyetlerindeki yeknesak uygulamaları ile çok iyi organize olmuşlardır. Diğer taraftan, siyasi otoriteler ve kolluk kuvvetleri ile bağlantıları oldukça yüksektir. Bulduğu konumları Uralmash çıkarları doğrultusunda kullanan birçok devlet yetkilisini kontrol etmişlerdir. Uralmash grubunun 140 civarında ticari teşebbüsü kontrol ettiği tahmin edilmektedir (Вильямс, 2000: 209).

Merkez (central) suç grubu, son yıllarda liderlerinin büyük çoğunluğunu yakalama ve suikast gibi nedenlerle kaybettiler. Bu süreçte Sovyetler Birliği'nin Afganistan'daki talihsiz askeri macerasında savaştan gazilerden oluşan bazı yeni suç grupları ortaya çıkmış ve bu yeni grup içerisinde merkez (central) grubun liderlik açığını doldurmaya yönelik girişimleri dolayısıyla bazı iç çatışmalar yaşanmıştır. Merkez grup tüm bu çatışmalara rağmen grup içi bağlantıları yüksek, siyasi olarak ve bölgeyi demine eden yeni endüstriler ve ekonomik girişimler yönüyle faaliyetlerini güçlü bir şekilde sürdürmektedir.

Ekonomik olarak diğer suç grupları kadar güçlü ve nüfuzlu olmasalar da Maviler (blues) suç grubu sayıca en fazla olan gruptur. Profesyonel suçlular

birliğinden oluşan bu grup “obshcak” olarak bilinen mahkûmlara ve ailelerine para ve geçim yardımları yapma geleneğini devam ettirmektedir. Para kaynaklarını suçlular ve suç grubundan yapılan ödemeler ile ticari teşebbüslerden alınan haraçlar oluşturmaktadır. Maviler vory v zakone ile Rusya çapında düzenli kontak halinde olmuşlar ve vory v zakone geleneği olan hapisteki mahkûmlara yardım etmeyi sürdürmüşlerdir.

St. Petersburg’da Rus Bilimler Akademisi Sosyoloji Enstitüsü’nde araştırmacı olan Yakov Gilinsky gibi uzmanlar, Rusya’da organize suçtan elde edilen gelirin %30 ila %60 oranında rüşvet ve siyasal lobi faaliyetleri için kullanıldığını tahmin etmektedirler (Gilinsky Y., Kostjukovsky Y., 2004: 307).

3.2.1. Rus Organize Suç Örgütlerinin Karakteristik Özellikleri

Araştırmacı gazeteci Stephen Handelman İngilizce “mafia” olan mafya kelimesini “mafiya” olarak alternatif bir şekilde kullanmasıyla ünlenmiş ve bunu Sovyet organize suçunu geleneksel olarak batı tecrübesinde kabul edilen organize suç kavramından ayırt etmek için yapmıştır. Rus ‘mafiya’ ifadesi resmi yetkililer ve uzmanlar tarafından da kullanılmış ve farklı etnik kültürlerden olan Ukraynalı, Litvanyalı, Gürcistanlı, Ermeni, Çeçen ve Dağıstanlılardan oluştuğu belirtilmiştir.

Bazı kaynaklar ise Mafya teriminin ilk defa, bir fabrikatörün bir çete tarafından ihtiyacı olandan daha fazla hammadde sipariş edilerek wory’nin satması için fazla üretim yapmaya ikna edilmesinde olayında kullanıldığını ifade edilmektedir.

Sicilya mafyasının aksine birçok resmi yetkili ve uzman Rus mafyası altında birçok grubu kontrol eden tek bir grubun bulunmadığını belirtmişlerdir. Federico Varese, Rus Mafyasının tek bir suç grubu olmadığını iddia etmiş ve bu iddiasını geniş bir coğrafyaya yayılan suç gruplarının tek bir elden yönetilmesinin mümkün olamayacağını belirterek açıklamıştır (2001: 187).

‘Mafiya’ ifadesinin ne anlama geldiği konusunda bir uzlaşma oluşmaya başladığını belirten Serio ‘mafiya’ ifadesinin bir gruptan ziyade bir metodu belirttiğini ve mafiya’nın gerçek anlamının Rusya’da politikacılar, iş adamları ve gangsterlerden

oluşan farklı aktörlerin gerçekleştirdiği işkence, şantaj ve cinayetlerde bulunabileceğini belirtmektedir (Serio, 2006: 47).

2001 yılına gelindiğinde Rus organize suçunun ne olduğu hususunda uzmanlar tarafından uluslararası kabul görmüş ortak bir tanımın bulunmadığı görülmektedir (Finckenaue ve Voronin, 2001). Bununla birlikte bazı araştırmacılar Rusya'daki organize suçla ilgili farklılık gösteren üç kategori tespit etmişlerdir (Foglesong ve Solomon 2001; Aktaran Abadinsky, 2013: 274)

1. Gruppirovki (Küçük Gruplar): Çoğunlukla haraç kesen çeteler, hırsızlar, dolandırıcılar ve uyuşturucu tacirlerinden oluşan ve sağlam temeller üzerinde kurulmamış, süreklilik arz etmeyen, adeta günübirlik denebilecek küçük ölçekli gruplar.
2. Prestupnaia organizatsiya(Organize suç grupları): Bu orta seviye grup devlet yetkilileri ile bölgesel seviyede bağlantıları olan ve oldukça geniş ölçekli grupları kapsamaktadır.
3. Soobshchestvo (Topluluk): Bu üst seviye grup ülkenin birçok bölgesinde etkilidir ve uluslararası bağlantıları mevcuttur.

Bazı araştırmacılar ise Rus organize suçunun iki kademe olduğunu belirtmişlerdir. Birinci kademeyi küçük işletmelerden 'koruma' karşılığında haraç alan düşük seviyedeki suç grupları oluşturmaktadır (Voronin1997). İkinci kademeyi ise meşhur gangster Al Capone tarzındaki suç baronlarını barındıran ve organize suç ile devletin birlikte hareket ettiği ve suçlular ve bürokratların yüksek seviyede organize olmuş, sınıflara ayrılmış, planlamada hassas, uygulamada oldukça etkili ve yüksek düzeyde disiplinin olduğu bir suç ağı oluşturmaktadır (Serio 1992: 130; ve Serio 2008; Stanley 1994). Birçok ülkede organize suç yasal olmayan mal ve hizmetlerin tedarik edilmesiyle gelişmektedir. Eski Sovyetler Birliği'nde ise organize suç sadece yasal olmayan mal ve hizmetlerde değil tüm ekonomi üzerinde nüfuz gösteren bir düzeydedir (Voronin 1997: 55–56; Aktaran Abadinsky, 2013: 147).

Günlük sıradan hayatın içinde Mafiya ve koruma karşılığı haraç kesen vory yasal veya yasadışı faaliyet gösteren tüm ticari girişimlerden haraç toplamaktadır.

Mafiozy 3-4 kişiden oluşan gruplar ile işletmeleri direk olarak ziyaret etmekte ve işlerinden birisi oldukça nazik bir üslupla işletmenin yöneticisini şirketin yıllık gelirinin % 15-20 sini kendilerine vermesi konusunda uyarmakta, aksi takdirde isimsiz çetelerce şiddete maruz kalabilecekleri belirtilmektedir. Eğer mafiozy bir güvenlik şirketi ile birlikte çalışıyor ise yöneticinin bir sözleşme imzalaması konusunda ısrarcı olabilmektedirler (Tayler 2001: 38). Ödemeyi kabul etmeyen işletmeler ki bu çok nadir bir durumdur, sözlü tehditlerle başlayan ve devamında mermiler ve bombaların konuştuğu ve aile üyelerine işkenceye kadar uzanan bir durumla karşı karşıya kalmaktadırlar (Tayler 2001).

1998 yılında Rus Organize Suçlarla Mücadele Birimi (ROCTF) Rusya'nın organize suç tanımının Amerikan FBI'nın tanımından oldukça farklı olduğunu görmüşlerdir. FBI' göre organize suç:

Bir çeşit biçimsel yapısı bulunan herhangi bir grup ve bu grubun temel amacı illegal faaliyetlerle para kazanmaktır. Bu gruplar pozisyonlarını gerçek ve tehdit içerikli şiddet, yolsuzluğa karışmış kamu görevlileri, rüşvet veya haraç ile sağlarlar ve genellikle kendi bölgelerinde ya da tüm ülkedeki insanlar üzerinde önemli derecede etkileri vardır (FBI, Organize Suç Sözlüğü 2009).

Diğer taraftan Rusya İçişleri Bakanlığı organize suçu “50 kişi ile 1000 kişi arasında kişiden oluşan sistematik suç faaliyetlerinde bir araya gelmiş ve kendilerini yolsuzluk sayesinde kanundan koruyan organize olmuş suç grupları” olarak tanımlamaktadır (ROCTF 1997, 23-24). Rus Organize Suçlarla Mücadele Birimi ROCTF, Rus MVD (İç İşleri Bakanlığı) ve Amerikan FBI'ından esinlenerek oluşturduğu bir tanıma kabul etmiştir. Rus Organize Suçunun birçok tanımı dünyanın diğer bölgelerinde kabul görmüş tanımlarla ortak karakteristikler içermektedir ve bu karakteristikler şunlardır (Finckenauer ve Voronin 2001: 6):

- Şiddet ve şiddet tehdidi kullanma
- Hiyerarşik yapı
- Sınırlı veya tam üyelik
- Belirli suç ve iş birimlerinde uzmanlaşma

- Katı kural ve düzenlemelerin olduğu, askeri tarz disiplin

1990'ların sonunda Rus Organize Suçunun varlığı aşikâr olmasına rağmen sayısını tespit etmek oldukça zordu. Rusya içişleri bakanlığı, organize çetelerin sayısının 1990 yılında 785 iken 1996 yılına gelindiğinde 8.000'i geçtiğini belirtmiştir. Çete üye sayısının 120.000'den fazla olduğu ve 3 Milyondan fazla insanın farklı kapasitelerde bu suçla ilişkisinin bulunduğu tahmin edilmektedir. Bazı analistler Rus Organize Suçunun Rusya'nın toplam üretim kapasitesinin % 40'ını kontrol ettiğini belirtmişlerdir (Dunn, 1997: 65-72; Aktaran , Wright, 2006: 149).

Organize suçlar konusunda uzun yıllar çalışmış hukukçu Godunov Rus organize suç hakkında şu değerlendirmelerde bulunuyor:

Gerek Rus hukuk biliminde gerekse günlük uygulamalarda 'organize suç' kavramının sınırları, kriterleri ve suç fiillerinin işlenme formları gibi pek çok konuda net bilimsel bir tanım veya somut bir çerçeve çizilemediği gibi Rus organize suç grupları hakkında da aynı şey söz konusudur. Rus organize suç gruplarının genel karakteristiğini maddeler halinde sıralayacak olursak (Годунов, 2009:187);

1. Kişisel çıkar sağlamak amacıyla bir araya gelmiş, hiyerarşik yapıya sahip bu suç grupları kapsamlı bir sisteme sahiptir.
2. Rüşvet, yolsuzluk, şantaj ve tecavüz gibi yasadışı yolları kullanarak yasalara ve toplumsal baskılara karşı kendi kendini koruyabilen bir sistemdir.
3. Yıllar boyunca, tecrübeli kriminal kuşağın yeni nesillere tecrübelerini aktarımı ve uluslararası suç gruplarının birikimlerini paylaşmaları neticesinde onlarca yılı aşkın bir sürede oluşan; kanunlardaki eksiklikleri iyi bilen, kolluk kuvvetlerinin teknik ve lojistik yetersizliklerini gözden kaçırmayan spesifik bir sistemdir.

Rus organize suç guruplarının onlarca yıllık birikim ve tecrübeye sahip olduğunu, sadece Rusya sınırları içinde kalmayarak uluslararası alanlarda faaliyet gösterdiğini, grupların kanunları bildiği gibi kanunlardaki boşlukları ve yetersizlikleri çok iyi değerlendirdiklerini, kolluk kuvvetlerinin lojistik yetersizliklerini dahi hesaba

kattıklarını düşündüğümüzde, Rus organize suç gruplarının devlet bürokrasisinde korunup kollandığını görmüş oluruz.

Godunov ifadelerinde organize suç gruplarını kriminologların görüşleriyle başlıklar halinde şöyle sıralıyor (Годунов, 2009: 189):

- Suç örgütüdür;
- Sürdürülebilirlik söz konusudur;
- Kitlelidir;
- Üç veya daha fazla kişiden oluşur;
- Sosyal bağları kullanabilir ve toplumu olumsuz etkileyebilir;
- Rüşvet ve yolsuzluk;
- Hiyerarşisi vardır;
- Bölgesel, ulusal ve uluslararası gibi farklı niteliklere sahiptir;
- Ekonomik ve siyasi amaçla suç faaliyetleri gerçekleştirir;
- Lider yönetir ve silsileyle yönetim lidere bağlıdır.

Godunov'un Rus organize suç tanımına baktığımızda, İtalyan ve Amerikan suç örgütleriyle genel anlamda örtüşen bir tanım görüyoruz fakat birkaç noktayı dikkatlerden kaçırmamak gerekiyor. Sicilya mafyasında amaç genel olarak otorite ve maddi çıkar sağlamakla sınırlı kalırken, Rus mafyasının otorite ve maddi çıkar sağlamanın yanında siyasi amaçlarının da olduğu ve devlet bürokrasisinde Rus mafyasının etkin rol aldığı inkâr edilemez bir gerçektir. Zaten komünizmin son yıllarında bürokratlar mafyanın varlığını bile kabul etmemişler, yok gibi davranarak bugünkü Rus Mafyasının önünü açmışlardır.

Burada Rus mafyasının Sicilya ve diğer pek çok mafya gruplarından en büyük farkı olarak karşımıza çıkıyor. Sicilya mafyasında siyasi çıkar sağlamak için herhangi bir çalışma olmaz, bürokratlarla seviyeli ilişkiler kurulur. Siyasilere ve bürokratlara yakın durmak sakıncalıdır, ihanet kabul edilir. Çünkü bütün mafyanın deşifre olması gibi bir tehlike söz konusudur. Ama Rus Mafyasında bürokratlar mafyanın kendisi

olduğu için adeta devlet mafyalaşmıştır. Bir dönem sonra devletleşen bir mafya veya mafyalaşmış bir devlet karşımıza çıkacaktır.

Rus mafyasını Sicilya mafyasından ayıran diğer temel bir özellik etnik yapıya sahip olmaması, Sicilya mafyasını oluşturan temel dinamikler arasında aile bireyleri-bağları ve ailenin onurunun korunması varken Rus mafyasında maddi çıkar sağlama amacıyla bir araya gelmiş pragmatist grup veya gruplar vardır.

Önde gelen uzmanlardan biri yakın zamanda şu soruyu sordu: ‘Rus Mafyasına ne oldu?’ (Serio, 2006: 47). Gerçekten son yıllarda Rus mafyası gazete manşetlerinde görünmez olmuştur. Bunun birçok açıklaması vardır. Bir tanesi gerçekte böyle bir mafyanın hiç var olmadığıdır. Gerçekte Rus Mafyası hiç bir zaman merkezi bir oluşum ya da merkezde lider ve patronlarının olduğu bir yapı olmamıştır. Daha ziyade küçük gruplardan oluşan ve kimi birbirlerine akrabalık bağı ile bağlı kimi de menfaat ve çıkar gruplarından oluşmuş çeteler şeklinde görülmüştür. Zamanla oyunun yeni kuralları gelişmiş ve gangsterler illegal yollarla elde ettikleri gelirlerini yasallaştırmak adına toplumun sosyal, politik ve ekonomik anlamda bir parçası olmayı başlamışlardır. Bunun sonucu olarak gangsterler toplumda iş adamlarına dönüştüler (Serio, 2006: 47). Bir başka gözlemcinin ortaya koyduğu gibi “Rus ekonomisinin büyük bir kısmı kriminal bir geçmişe sahiptir ve eski ağababalarının (godfathers) birçoğu şu anda Rus ekonomisinin lokomotifleri olmuşlardır” (Lapenkova 2007).

3.2.2. Rus Organize Suç Grupları

Mark Galeotti (1996:4) çalışmasında Rusya’da yaklaşık 5,000 mafya grubunun bulunduğunu belirtmiştir. Resmi rakamlara göre Rus mafyasının toplam 20.000 - 25.000 üyesi bulunmaktadır. Başka kaynakların üye sayısını 100,000 civarında gösterdiği dikkate alınırsa resmi rakamların sadece bu üyelerin tam zamanlı faaliyet gösteren çekirdek kadrosu olduğu değerlendirilmektedir.

Rusya devlet istatistik kurumu Goskomstat tarafından da teyit edilen rakamlara göre Rusya İçişleri Bakanlığı’nın (MVD) kayıtlarında yaklaşık 2,5 milyon suç kaydı bulunmaktadır (Goskomstat web sitesi). Rusya İçişleri Bakanlığı (MVD) binlerce suç

grubu olduğunu belirtirken Rus Dış İşleri Bakanlığı 2000 yılında Rusya’da 11 büyük suç topluluğunun bulunduğunu, bu topluluklar içerisinde 234 grubun var olduğunu, bu gruplardaki toplam üye sayısının 5,000 civarında olduğunu ve 70 grubun ise 44 ayrı ülkede uluslararası aktif olduğunu belirtmiştir.

3.2.2.1. Solntsevo Mafyası (Güneş Tugayı)

Oluşumunu 1988 yılında tamamlayan Solntsevo suç örgütü, gerek Rusya sınırlarında gerek Dünya suç yapılanmaları arasında en büyüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Üye sayısı başlangıçta 4.000’leri bulan Solntsevo mafyası tüm mafya grupları içerisinde en yüksek seviyede silahlanmış durumdadır ki; yaklaşık 500 adet ‘AK’ otomatik silaha, 1.000 adet TT tabancaya, birkaç ‘UZİ’ tüfeğe, birkaç tanksavar ve roketatar silaha sahiptir. Kurucusu, eski servis elamanı Sergey Mihaylovsky, sağ kolu Viktor Averin ve üyeleri, hapisanelerde kader birliği yaptığı mahkûmlar (Gilinskiy and Kostjukovsky, 2004: 146). Genç ve başarılı ekibiyle göz kamaştıran bir yükseliş ortaya koyan ‘Kızıl Mafya’ çok kısa bir sürede dünya polisinin de korkusu haline gelmiştir. Bugün Batı’da milyarlarca doları aklayan Solntsevo grubu Moskova’nın Merkezinin dışında kalan Solntsevo banliyösünde ‘Solntsevo Kardeşliği’ olarak doğdu. Temel faaliyet alanlarını; uyuşturucu madde üretimi, trimetil, fentanil ve metadan gibi sentetik uyuşturucuların kaçakçılığı ve pazarlanması, silah ve otomobil kaçakçılığı, fuhuş, insan kaçırma, otel ve restoran işletme, satılan malların tekrar satımı, banka soygunu, karaborsa ve ticari suçlar oluşturmaktadır.

Mihail Gorbaçov’un Perestroika (yeni yapılanma) ekonomik programı çerçevesinde daha serbest piyasa oluşturmaya çalışması, Solntsevo grubunun hem hızla yayılmasına hem de devlet bürokrasisine sızmasında büyük rol oynamıştır. Sovyetlerin çöküşü başladığında Solntsevo kardeşlerin sayısı 1000 askeri geçmişti ki 90’lar, Moskova’nın bir Mafya cinayet parkına dönmesine şahit olmuştur. Organizatsiya’nın farklı fraksiyonları kumar, fuhuş ve kazançlı koruma-haraç gibi konularda zaman zaman çatışmışlardır. Gürcü ve Çeçen Mafya grupları, Moskova merkezli Orehovskaya Brigada arasındaki çatışmalar hep sürmüş, her hafta ikiden fazla insan olaylarda can vermiştir. Nisan 1994’te Otaria Kvantrishvili suikastıyla Solntsevo grubu, zaferini ve yeraltı dünyasındaki hâkimiyetini Moskova Bölgesi’ne

fiilen ilan etti (Gilinskiy and Kostjukovsky, 2004: 149). Başkan Yeltsin'in iyi tanıdığı, vergi affı gibi çok iltimaslara sahip Kvantrishvili, Rus gizli güçlerinden eski bir keskin nişancı tarafından öldürülmesiyle Solntsevo grubu kentte iktidar olmuştur.

Moskova'yı kontrol altına alan Solntsevskaya Brigada yut dışına açıldı. Kokain karşılığı silah sattığı Kolombiyalı kartellerle ortak çalışmaya başladı. Satılan silahlar arasında eski Sovyet ordusuna ait helikopterler bile vardı. Hatta denizaltı satma planları deşifre olunca durdurulmuştur. Eroin ve insan kaçakçılığında çok etkili olan Solntsevskaya Brigada, bu süreçte Triadlar ve İtalyan Mafya gruplarıyla bağlantılarını sağlamlaştırmıştır. Artık hedefi Amerika ve İsrailde etkili olabilmektir ki bu amaçla kendi içinde yapılanmaya giderek 1994 yılında 9 binden fazla üyesiyle 21 alt gruba bölündü. En etkili isimlerini grupların lideri oldular. Amerika ayağında V.K.İvankov (Yaponchik), İsrail ayağına ise Semen Moglievich işleri organize etmiştir.

Kısa zamanda yurt dışı bağlantılarını çok iyi seviyeye getiren mafya; Almanya, Avusturya, Polonya, Belçika, ABD, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, İtalya ve İngiltere ile sıkı ilişkiler kurmuştur. Solntsevo, bu ülkelerde özellikle otomobil kaçakçılığı, silah ve tarihi eser kaçakçılığı, kanun dışı hammadde, petrol vb. doğal zenginliklerin pazarlanması gibi faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bazı kaynaklarda Solntsevo mafyasının, Güney Amerika'dan alınan narkotiği Rusya üzerinden ABD ve Avrupa'ya transfer ettiği de söylenmektedir.

Solntsevskaya Brigada'nın ateş gücünü, ve yıllık 8,5 milyar dolarlık mali gücünü (<http://www.fortuneturkey.com>), Rusya'nın üst kademelerine kadar uzanan siyasi gücünü ve uluslararası operasyon gücünü göz önüne aldığımızda, FBI'nın 'kayda değer, gelişmiş ve küresel düzeyde bir tehdit' olarak tanımlaması gayet yerinde bir tanımdır (Gilinskiy 2004: 49).

3.2.2.2. Çeçen Mafyası

Rus mafyası etnik bir yapıya sahip olmamasına karşın Rus organize suç gruplarından Çeçen mafyası, tamamıyla etnik bir yapıya sahiptir. Çeçen mafyası üç büyük gruptan meydana gelmektedir. Toplam üye sayısı net olarak bilinmemekle birlikte, önceleri 3.000’i aşkın olduğu fakat Çeçenya savaşına gidenlerin geri dönmemesiyle 1500’lere kadar düştüğü ifade edilmektedir (Жалинский, 2009: 241). Üç grup arasındaki sıkı ilişkiler nedeniyle grupları birbirinden ayırmak ve sayılarını ayrı ayrı tespit etmek mümkün değildir.

Çeçen mafya gruplarının ilk lideri, 1980’de Moskova’ya yerleşmiş ve Moskova’ya gelen bütün Çeçenlerin oturum izni gibi bütün sıkıntılı işlerini halletmiş olan ‘Hoze’ lakaplı Nikolay Suleymanov’ dur. Şu an ise ‘Aslan’ ve ‘Leçi-Sakal’ lider olarak kabul edilmektedir. Moskova’daki bütün işlerden sorumlu genel koordinatörü ise ‘Musa Starshiy-Musa Ağabey’dir. Üç Çeçen mafyasının tüm finans koordinasyonu ‘Obşag’ olan Musa ağabeyin kontrolündedir. ‘Obşag’ üç mafya grubuna ait bütün gelir kaynaklarının ortak bir elde birleştirilmesi anlamına geliyor ki, bu kaynak üç mafya grubunun, hâkim, savcı ve siyasilere verilen rüşvet giderleri, hapse giren kişi ve ailelerinin maddi ihtiyaçlarının karşılanması gibi temel masrafların tek elden sorunsuz bir şekilde çözülmesi demektir. Buna bağlı olarak ‘Obşag’ın hesabında milyarlarca ruble bulunmaktadır (Жалинский, 2009: 241)

Tarihsel süreçte, Çarlık Rusya Çeçenya’yı 19.yy işgal etmiş fakat istediği gibi kontrol altına alamamıştır. Rusların Çeçen gerillalarla savaşı yüzyıla yakın sürmüştür. 2. Dünya Savaşı sırasında Stalin, Çeçenlerin Nazilerle ittifak yapabileceği endişesiyle yüz binlerce Çeçeni SSCB’nin dört bir tarafına sürmüştür. Gittikleri yerlerde azınlık olan Çeçenler hayatta kalabilmek için diğer Çeçenlerle bağlantılar kurmuş ve Çeçen organize suç grupları etnik bir temel üzere zaman içerisinde oluşmuştur.

1980’lerde Perestroykanın Rusya’da başlamasıyla Moskova sokaklarında Çeçen Çetelerinin sayısı hızla artmıştır. Bunun somut örnekleri ise “Çeçen Tarzı” öldürülmüş kişilerin cesetlerinin sayısının artmasıdır. Başının arkasından vurulmuş, sakat bırakılmış ve kendi evlerinin yakınlarında bırakılmış cesetler çeçen mafya öldürme tarzının en bariz örnekleridir. Başlangıç itibarıyla ilk yapılanmasını Moskova merkezli yapan Çeçen mafyası, kentin diğer mafya gruplarıyla sık sık çatışma halinde

olmuş ve diğer kritik şehirlerde de yapılanmasını zamanla gerçekleştirmiştir. Uyuşturucu, silah kaçakçılığı, çalıntı araba, koruma parası adı altında haraç vb. suç faaliyetleri Çeçen mafyasının etkili olduğu temel alanlardır. 1992 yılında Çeçen mafyası Moskova'daki büyük bir bankadan 1 milyon rubleden fazla (700 milyon dolar) parayı dolandırmaya çalışmıştır (Southwell, 2009: 132). Büyük miktarlarda usulsüz çek senet yolsuzluğu ve her ay on binlerce ateşli silahın Çeçenya'ya götürülmesinde başarılı olan Çeçen mafyası, bunun karşılığında Çeçen-Vahabi-İslamcı gerillalar üzerinden Rusya'ya büyük miktarda afyon sokmuştur.

1992-1996 yılları arasında Rusya ve Çeçenya arasındaki bağımsızlık savaşında aktif rol alan Çeçen mafyası isyancıların tarafında yer almış, bağımsızlık mücadelesine tamamıyla entegre olmuştur. 2004 Moskova metrosunun bombalanmasında planlayıcısı ve gerçekleştircisi olan mafya, Beslan'daki okul kuşatmasını yapan suç örgütüdür. Bugün karapara aklayan ve Taliban liderine silah tedarik eden Çeçen mafyası organize bir suç örgütü olmaktan terörist gruba dönüşmüştür. CIA Çeçen mafyasını, "Kaide'nin ayrılmaz parçası, küresel kaçakçılık ve yüksek kalite silahlara erişim sağlıyor, mali destek veriyor" şeklinde tanımlamaktadır (Southwell, 2009: 133).

3.2.2.3. Podolskaya Mafyası

Moskova merkezli yapılanan ve liderliğini 'Luchök' lakaplı Lalakin'in yaptığı organize suç grubu yaklaşık 500 kişiden meydana gelmektedir. Diğer mafya gruplarıyla kıyaslandığında oldukça genç olan grup son yıllarda hızla gelişerek oluşumunu tamamlamıştır. 300 adet AK otomatik silaha sahip olan Podolskaya mafyası gaddarlığı ve katı kurallarıyla tanınmaktadır. Moskova'daki fuhuş pazarının %25'lik kısmını elinde bulunduran grup; gasp, insan kaçakçılığı, çeşitli oyun sektörleri, finans sektöründe yolsuzluk, kara para aklama, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, yasal olmayan alkollü içeceklerin yasalmış gibi pazarlanması alanlarında aktif faaliyetler göstermektedir. Aynı zamanda şehrin birkaç gazinosunun da kontrolü Podolskaya mafyasına aittir. Podolskaya mafyası, başta Hollanda olmak üzere dünyanın her yerinde ithalat ve ihracat faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

3.2.2.4. Vladivastok (Vahşi Doğu) Mafya Çeteleri

Rusya'nın en doğusu diyebileceğimiz, Japonya ve Kore'ye deniz sınırında, çok stratejik öneme sahip bir liman şehridir Vladivastok. 1992 yılına kadar yabancıların giriş çıkışına tamamen kapatılırken Rus vatandaşlarının giriş çıkışları sıkı bir denetime tabi tutulmuştur. Bunun doğal bir sonucu olarak 92 yılına kadar suç gruplarının sızması engellenmiştir. SSCB'nin dağılmasıyla stratejik öneme sahip bu liman şehri, pek çok organize çetesinin çok hızlı oluşmasına ve gelişmelerine tanık olmuştur (Максимов, 1998: 361).

Çin'den, Japonya'dan ve Kore'den başta otomobil kaçakçılığı olmak üzere, kendilerine karlı alanları bulmuşlar ve etkin bir şekilde faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Yasal boşlukları fırsat bilen çeteler Çin sınırının açılmasıyla Çinli tüccarlardan mallarını rüşvet vb. haraçlar karşılığında Rusya'ya giriş-çıkış ve transferini sağlayarak şehir pazarlarına kadar sokmayı başarmışlardır. Vladivastok organize suç çeteleri, konumunu güçlendirmek ve sağlama almak için aşırı şiddet kullanmaktan geri kalmamıştır. Büyük paraların savaşlarının döndüğü liman şehrinde acımasızca işleyen sistemden dolayı Valadivastok şehri, 'Vahşi Doğu' namıyla anılır hale gelmiştir.

Bugün Vladivastok'ta çok büyük olamayan, bölgesel ayırmadan ziyade kontrol ettikleri sektörlere göre net sınırlarla birbirinden ayrılmış dokuz etkin çete vardır. Bunlardan bazıları:

3.2.2.4.1. Miho Çetesi

Aktif çalışanı 100, destek ekipleriyle birlikte 200-250 kişilik bir gruptur Miho Çetesi. İktisat fakültesi mezunu olan lider 'Miho', emniyetin tanımlamasıyla 'çok zeki' bir kişiliğe sahiptir. Kamu malını zimmetine geçirmekten hapis cezası alan Miho, Moskova'daki birçok organize suç grubuyla çok iyi bağlantıları sahiptir (Максимов, 1998: 332).

Temel faaliyet alanları; gasp, fuhuş, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, yasadışı yollardan giyim ve diğer Çin mallarının sınırdan alınarak pazarlara taşınmasıdır. Aynı zamanda çete, yasal olamayan yollarla Çin'den ucuz iş gücü temin etmektedir.

Uluslararası faaliyetleri de yoğun olan çete, Çin'den kadın ticaretini rahat yapabilme adına Makao'da bir yapılanmaya gitmiştir. Çete otomobil kaçakçılığını seri yapabilmek için benzer bir yapılanma da Japonya'da gerçekleştirmiştir. Silah ve uyuşturucu kaçakçılığı konusunda sınır ötesi faaliyetlerinin olup olmadığı ise henüz bilinmemektedir.

3.2.2.4.2. Kostena Çetesi

Aktif eleman ve destek ekipleriyle toplam 200 kişi civarındadır. Lideri, Sovyetler döneminde birkaç çetenin liderliğini yapmış eski çete üyesi 'Kosten'dır. Karaborsada yaptığı spekülasyonlar nedeniyle hapis cezası vardır (Максимов, 1998: 311).

Temel faaliyet alanları; otomobil ve elektronik cihazların alım satımı, uyuşturucu ve uyuşturucu haplar kaçakçılığı, fuhuş. Uluslararası faaliyetlerinin başında, Çin'den uyuşturucu ve çeşitli uyuşturucu maddelerinin yüksek miktarda kaçakçılığı gelmektedir.

3.2.2.4.3. Kovalia Çetesi

Kesin üye sayısı bilinmemektedir. Grubun lideri 'Kaval' dır. Çete 1992 yılında Japon Yakuza mafyasıyla temas kurduğu ve neticesinde Japon arabalarının karşılığında Rus silahlarının değişimi planlandığı ortaya çıkmıştır. SSCB'nin dağılmasıyla Rus silahlarının ve askeri araç gereçlerinin yurt dışına korkunç severlerde satılmıştır. Burada kilit noktalardan biri balkan ülkeleri üzerinden Avrupa'ya çıkarılmıştır (Максимов, 1998: 311). Diğer kilit nokta ise Japonya ve Kore üzerinden uzak doğuya satılmıştır. Kovalia çetesi de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Japon Yakuza mafyasıyla güçlü ilişkiler kurmuş ve Rus savaş araç gereçlerini Yakuza mafyasına satmış, karşılığında lüks Japon arabaları almıştır.

3.2.2.4.4. Makara Çetesi

Makara çetesinin tam üye sayısı bilinmemektedir. Üyelerinin çoğunluğu, eski dövüş sporları sporcularından oluşmaktadır. Genellikle sokak olaylarında etkili olan Makara çetesi gasp, fuhuş, adam öldürme, silah kaçakçılığı temel faaliyet alanlarıdır. Rusya'nın büyükşehirlerinde etkili olan grup kentın gece kulübü, eğlence mekanlarında etkin faaliyetler sürdürmektedirler. Koruma adı altında kendilerine bağladıkları gazino, gece kulübü ve eğlence mekanlarını düzenli denetimleri altında tutarlar. Düzenli haracını verenler için herhangi bir tehlike söz konusu değilken, haracını düzenli ödemeyen veya ödemek istemeyenleri feci bir son beklemektedir.

3.2.2.4.5. Pogonalo Çetesi

Temel faaliyet alanı Japonya'dan otomobil kaçakçılığı olan Aleksey liderliğindeki çete, diğer gruplar gibi çeşitli alanlarda faaliyet göstermek yerine tek alanda faaliyet göstermektedir. 'Pogonalo' kelimesi 'Araba çalma' anlamına gelmektedir ki bu alanda çok profesyonel bir ekibe sahiptir. Ne kadar lüks olursa olsun kapısını açamayacakları otomobil yoktur. Alınan siparişe göre istenilen araca anında ulaşan çete Rusya üzerinden çok kısa bir süre içinde Avrupa'da son kullanıcıya satışını gerçekleştirebilmektedir. Burada en önemli konu siparişin alınmasıdır, sonrası sadece çete üyelerinin her birinin kendine düşen vazifeyi hatasız yapmasıdır. Alanında uzmanlaşmış ekip elemanları için sıradan bir olaydı.

3.2.2.4.6. Anashkina Çetesi

Gasp, fuhuş ve silah kaçakçılığı alanında faaliyet gösteren grubun 50 kadar üyesi bulunmaktadır. Honkong ve Makao'daki fuhuş sektörünü kontrolü altında tutan grup, Japonya'ya silah sokulması karşılığında ikinci el otomobil almaktadır.

Vladivostok'ta faaliyet gösteren bu grupların yanında irili ufaklı Tacik, Özbek ve Azeri organize suç çeteleri bulunmaktadır. Bunlar içinde en güçlü olanı ise

uyuşturucu ve otomobil kaçakçılığında Japon mafyası Yakuza ile bağlantıları olan Azerbaycan mafyasıdır (Рушайло, 2000: 142).

3.3. Rus Mafyasının Faaliyet Gösterdiği Temel Alanlar

Esrar, eroin vb. uyuşturucu madde kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, haraç, banka ve finans dolandırıcılığı, lüks araba hırsızlığı, insan ticareti, sahte ürünlerin üretimi, kumar ve şans oyunları, fuhuş, kalpazanlık, siber dolandırıcılık, kamu özelleştirmeleri ve ihale yolsuzluğu gibi belli başlı alanlarda faaliyet göstermektedir.

3.3.1. Reket (Haraç)

80'lerin sonu ve 90 lı yıllarda küçük market, büfe, kafe ve mağaza gibi küçük işletmelerden başlangıçta yasal olmayan yollarla başlayan fakat zamanla yasal olarak sunulan güvenlik, pazarlama vb. hizmetlerin karşılığının alınmasıdır. İrili ufaklı her işletmenin mutlaka biri tarafından korunup kollandığı, sıkıştığında işlerinin çözüldüğü bir hizmet biçimidir.

Metal ürünlerin yurt dışına satışı 90'lı yıllarda başlamıştır. Balkanlar başta olmak üzere yurt dışına ihracı bugün bile devam eden kaçakçılık alanlarındanır.

Y. Kostyukosky'nin yeraltı dünyasının önde gelen isimlerinden birisiyle gerçekleştirilen anketten pasajlar aktarmıştır ve bu pasajlar konu başlıklarına göre devam edecektir:

İ: (Anketör) : Yeraltı dünyasının çalışma alanlarından hangisi en popüler olanıdır?

R: (Mafya üyesi) : 1994 yılından sonra Rusya'daki metalin yaklaşık yarısı kaçak olarak yurt dışına çıkarılmıştır. O dönemde 2-3 ayda kazanılan para bugün bile hala bitirilememiştir. Buradan hiç para verilmeden çıkarılan bir mal Estonya'da korkunç paralara satılmıştır. Müthiş bir ticareti (Gilinskiy and Kostjukovsky, 2004: 182).

3.3.2. Silah Kaçakçılığı

Bu en karlı yasadışı ticarettir. Bu konuda herhangi bir bilgiye ulaşamazsınız. Çünkü bu konu, yüksek rütbeli askerlerin görev yaptıkları birimlerle bağlantılıdır. İstedığınız her türlü silahı satın alabilirsiniz, sadece fiyatını belirtmeniz yeterlidir (Долгова, 2007: 86). R: Orduda dönen silah kaçakçılığının yanında bizimki sadece çerezdir. Savunma sanayiinde başlı başına dev bir pazar var ve milyonlarca dolarlık ticaret dönmektedir. Zaten şu anda orduda her şeyin çalındığı konuşuluyor. Rus mafyası, öncelikle kendi devlet mallarını yasal olmaksızın silah, mühimmat, bilimum askeri araç vb. pek çok şeyi satmışlar yurt dışına çıkarmışlardır.

3.3.3. Banka ve Finans Dolandırıcılığı

En çok hackerler tarafından banka hesapları ve kredi kartı bilgilerini ele geçirmek suretiyle gerçekleştirilen yeni cazip suç alanlarından biri. Bu konuda en fazla yapılan dolandırıcılık şekli, banka hesap bilgilerini ele geçirerek başka hesaplara para aktarmak, el koymak veya banka hesaplarını dondurarak şantaj vb. şeylerle insanlara istediklerini yaptırmak. İlk zamanlarda sadece banka soygunları yapan organize suç çeteleri zamana ve teknolojik şartlara kendilerini çok hızlı adapte etmişler ve oturdukları yerden dünyanın istedikleri ülkesinde, istedikleri bankaların hesaplarına erişerek çok büyük miktarlarda finans dolandırıcılığı yapmışlardır.

3.3.4. Çalıntı Araba ve Bir Arabanın Birkaç Kez Satımı

Organize suç örgütlerinin sağlam bağlantıları ve hızlı iletişimleri, işinin uzman kişileriyle birleşince Çin'den çalınarak Vladivostoktoğa giren bir otomobil, bir anda Almanya veya Fransa'da satışı gerçekleşmiş olabiliyor. Aynı şekilde karşılığında nakit yerine farklı bir çalıntı araçla ödemesini yapabiliyor ve karşı taraf gelen aracı nakit satarak anında nakite çevirebiliyor. Hatta bunula da yetinmeyen mafya bir aracı tekrar tekrar satış yapabiliyor. Organize suç gruplarının uluslararası performansı artık göz kamaştırarak seviyelere gelmiştir. Henüz ülkeler arası hukuki sözbirliğinin olamaması

ve yasaların her ülke de farklı olması neticesinde Çin'den çalınan bir otomobilin Macaristan'da ortaya çıkması imkânsız hale geliyor.

İ: Yabancılarla bağlantıların var mı?

R: Tabi, araba değişimi gibi ticaretimiz var.

İ: Yani?

R: Bildiğiniz ticaret. Petersburg'da araba çalınır ve Hollanda'ya gider, Hollanda'dan da buraya... Bu Almanya, Polonya, Fransa, Macaristan, Hollanda ve Rusya arasında düzenli bağlantıları olan başlı başına bütün bir sistemdir.

3.3.5. Sahte Ürünlerin Üretilmesi

Alkollü içecekler başta olmak üzere sahte ürünlerin üretilmesi ve pazarlanması Rusya'da son yıllarda insanların zehirlenerek ölmesine sebep olmaktadır. Rusya'da market, bakkal, büfe vb. yerlerde satılan alkollü içeceklerin yaklaşık %50'si sahte olduğu yapılan incelemelerde tespit edilmiştir. Rusya'da 1987 yılında ölen insanların 8/1000'i alkol zehirlenmesinden hayatını kaybederken 2003 yılına gelindiğinde 28/1000'e yükselmiştir ki bu ölümlerin sebebi sahte alkollü içeceklerdir (Годунов, 2008: 27).

3.3.6. Sahte Para Basımı

1993 yılında 7.075 iken sadece bir yıl sonra 1994 yılında 14.980 sahte para olayı hakkında Emniyet güçleri işlem yapmıştır. 2003 yılında ise 26.033 olmuştur (Долгова, 2004: 98). Her yıl düzenli bir artış gösterdiği görülen sahte para basımı maliyeti ve riski az olan bir sektör olduğu için küçük grupların çok kullandığı yöntemlerden biri haline gelmiştir. Aynı zamanda piyasaya sokulması da kolay olan sahte para, çetelerin vazgeçilmez gelir kaynağıdır. Rusya'da pazarda bile döviz alıp satan insanları görmek mümkündür ki bu şekilde para çok rahat bir şekilde piyasaya sokulabilmektedir.

3.3.7. Oyun Sektörü/Kumar Şans Oyunları

Kumar, şans oyunları, bahis, loto, at yarışı vb. oyunlar organize suç örgütlerinin başlıca kara para akladığı alanlardır. Organize suç gruplarının silah kaçakçılığı, esrar eroin kaçakçılığı vb. gayri resmi yollardan elde ettikleri kazancın yasal hale getirilmesi gerekir ki bu da başlı başına bir sektördür. Kara para sektörünün dünyada korkunç rakamlara geldiğini ifade eden Amerikalı araştırmacı gazeteci Den Pertsev; farklı verilere dayanarak dünyada yıllık 600 milyar dolarla 1.8 trilyon dolar arasında kara para aklandığını ve bu kara para döngüsünün aslan payını Rusya'dan ihraç edilen sermaye/karapara olduğunun altını çiziyor (Перцев, 2008: 26). Pertsev, günümüzde siyasilerin gölge ekonomi adı verilen kara paraların döndüğü alanlarda daha sık dolaşmalarına bağlı olarak uluslararası organize suç örgütlerinin kara para aklamada globalleştiğini vurguluyor. Günümüz şartlarında globalleşen organize suç gruplarıyla bir ülkenin tek başına mücadele etmesi imkansız hale gelmiştir ki bu da ülkeler arası ortak işbirliği ve organizasyonlarla mümkün hale gelebilir ancak.

ABD Senatosunun 1999 tarihli raporunda Citibank adlı bankanın, eski Meksika Başkanının kardeşi olan Raul Salinas'ın kara parasının aklanmasında büyük rol oynadığı belirtmiştir; 1998' de ise Bank of New York adlı bankanın hesaplarında Rus işadamlarına ait 7 milyar dolarlık şüpheli fonlar tespit edilmiştir (Yılmaz, 2006: 6)

İ: Kumar oyunları ile ilişkiniz nedir?

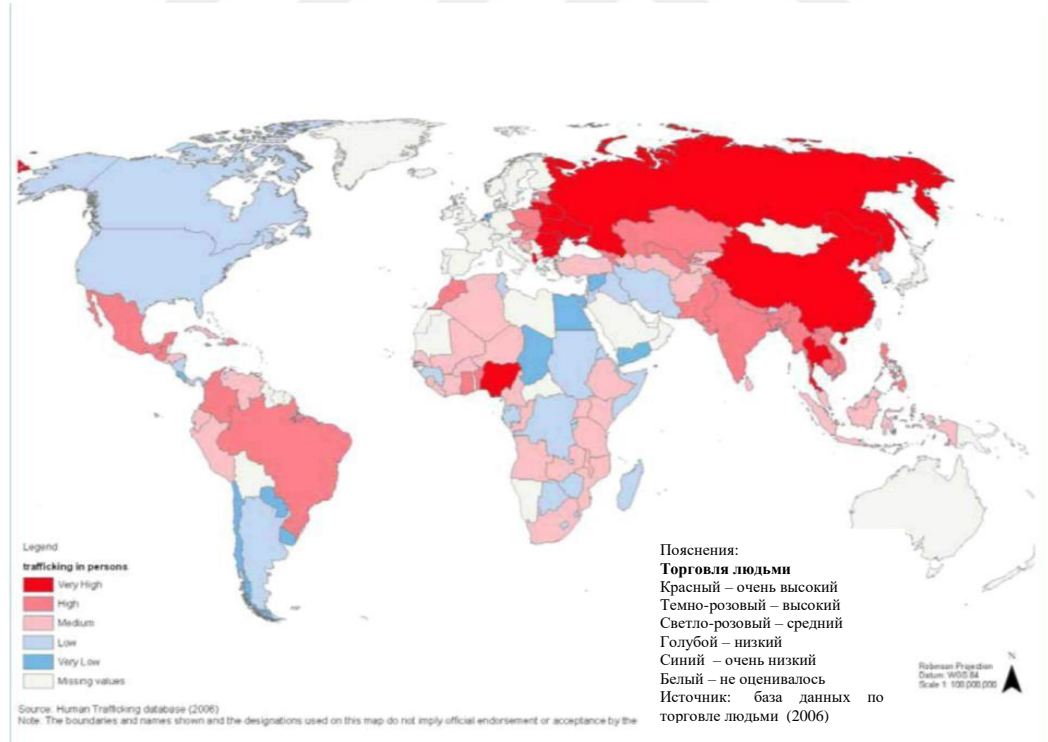
R: Kazino'ları soruyorsanız yapılan iyi işlerdendir. Ben istediğim herhangi birini gazinoya davet ederim ve o kazanır. Benim istediğim, yeterli gördüğüm kadar o kazanır. Bu iş çok sıradan ve zevkli bir iştir. Yolsuzluk yok, rüşvet yok. Adam hayatından memnundur problem yok. Gazino üzerinden çok büyük paraları çevirebilirsiniz. Zaman zaman polis baskınları olur ve her zaman gazino da eksikler bulabilirsiniz fakat hiç problem değildir bu çünkü kimse vali yardımcısının nerede oturduğunu bilmek istemez. Bu örnekte olduğu gibi Rusya'nın her yerinde ve her kademesinde benzer olaylara rastlamak sıradanlaşmıştır.

3.3.8. Fuhuş

Rusya insan ticaretinde en geniş ihracatçı ülke olurken insan tacirleri için Asya ve Avrupa arasında en basta gelen geçiş güzergâhı olmuştur (Buckley, 2009). Ne acıdır ki hem Rus halkı hem de Rusya sınırları, dünya seks işçilerinin pazarı ve transfer güzergahı olmuştur. Moldova, Ukrayna ve Orta Asyalı kadınlar Çin, Japonya, Güney Kore gibi uzak doğu ülkelerine veya ABD ve Avrupa ülkelerine kaçırılmadan önce Rusya'ya getirilmekte ardından diğer ülkelere gönderilmektedir.

Her yıl yaklaşık 20 bin ile 60 bin civarında Rus kadın kaçakçıların kurbanı olmuş ve Sovyetler Birliğinin çöküşünden beri 500 binden fazla kadın ülkeden kaçırılmıştır (Buckley 2009). Rusya seks endüstrisinde kadınların en fazla ihraç edildiği ülke olmuştur ('BM'UNODC 2006).

2006 BM İnsan Ticareti Raporu

İ: Fuhuş sektörü nasıl işliyor?

R: Fahişelik sıradan bir sektör. Moskova merkez olmak üzere Rusya'nın her yerinde yaygın bir şekilde faaliyet gösteren yüzlerce ajans-ofis vardır. Moskova ve Petersburg'da en pahalı kızlar barlarda, otellerde ve gazinolarda çalışırlar. 'Call girls' kızlar, eğlence merkezleri kızları, masaj salonu kızları vb. Daha ucuzları ise sokakta çalışan kızlardır.

İ: Peki çocuk fahişeliği var mı?

R: Tabi ki var. Çok fazla insanın hoşuna gidiyor. Çocuklarını satabilecek bir sürü alkolik var, hatta bir şişe votkaya bile çocuğunu satın alabileceğiniz insanlar vardır. Fahişeliği tamamıyla konuşacak olursak homoseksüel ve erkek fahişeliğini de eklemek gerek. Hatta erkekler kızlardan çok daha pahalıdır.

İ: İş maksatlı yurt dışı gidişler hakkında ne dersin?

R: Evet, fahişelik değil iş amacıyla yurt dışına gidenler olur. Garsonluk, salon servisçisi, striptiz gibi iş davetleri olur. Yalnız bu şekilde yurt dışına çıkanlar, örneğin Türkiye'ye gidenlere zorla fahişelik yaptırılıyor. Oradan kaçıp kurtulmaları artık onlar için şans işidir. Fakat sonları genellikle kötü olur.

İ: Fuhuş konusunda ne yapıyor?

R: Fuhuş polisin kontrolündedir.

İ: Şans oyunları?

R: Şans oyunlarını FSB (Rus İstihbarat servisi, yeni KGB) tarafından kontrol edilmektedir. Şans oyunları polisleri aşar, o tam FSB'nin alanıdır.

3.3.9. Kaçakçılık

Jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan her türlü kültür ve tabiat varlıklarının ülke sınırlarına kaçırılması ve satılması her yıl artış göstermiştir.

Rus organize suç gruplarının faaliyetleri genellikle tarihi eser ve sanat eserlerinin yurt dışına kaçırılması şeklinde olmuştur. 1992 yılında yurt dışına çıkarılırken yakalanan eser sayısı 3.500 iken 1999 yılına gelindiğinde 10.000 'i geçmiştir.

3.3.10. İnsan Kaçakçılığı

İnsan kaçakçılığı organize suç grupları için, risk oranının son derece düşük olmasına rağmen kar oranlarının muazzam seviyelere ulaştığı müthiş bir sektör. Genellikle minimum % 500 kar getiren sektör, şartlara bağlı olarak % 1000 civarında kar getirmektedir. Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla ülke, devasa trajik bir problemle karşı karşıya kalmıştır. Birliğin son dönemlerindeki yaşanan ekonomik krizler, çarpık reformlar, yozlaşan Sovyet sistemi ve ülkeyi saran organize suç örgütleri, son derece güzel olan slavyan ırkının dünyaya pazarlanmasında motive edici temel faktörler olmuştur.

İnsan kaçakçılığı sadece kadınların ve küçük kızların seks işçisi olarak pazarlanmasından ibaret olmayıp, ev ve işyerlerinde hizmetçilik, merdiven altı yasal olamayan ağır iş koşullarında çalıştırılmak şeklinde de görülmektedir. Dünyada kaçırılan insanların %79'u seks endüstrisinde, geri kalan %21'lik kısmının ise cebri olarak sağlıksız, ağır iş koşullarında çalıştırıldığı BM raporlarında ifade edilmektedir (UNODC 2006). Merdiven altı ağır iş koşullarında çalıştırılmak için kaçırılan insanların büyük bölümünü ise erkekler oluşturmaktadır.

Tüm dünyada insan kaçakçılığı mağdurlarının yıllık olarak toplam sayısı 900,000 civarındadır. Zorla veya kandırılarak çalıştırılan işçi sayısı 4 ila 27 milyon arasındadır (Buckley 2009). İnsan kaçakçılığı yapan suç grupları yıllık ortalama 3,5 milyar doların üzerinde bir gelir elde etmektedirler. Birleşmiş Milletler 'in (BM) 2006 yılında yayınladığı raporuna göre insan kaçakçılığında 127 ülkenin kaynak ve 137 ülkenin hedef ülke olduğu belirtilmiştir (UNODC 2006). İnsan kaçakçılığı konusunda eskiden beri sessiz kalan Rusya 2004 yılında insan kaçakçılığının ulusal güvenliğe bir tehdit oluşturduğunu deklare etmiştir. Bu tarihe kadar Syostrı (Kız kardeşler) gibi birçok sivil toplum kuruluşu bazı akademisyenlerle birlikte Rus yasalarında değişiklik yapılarak insan kaçakçılığı ile mücadele kapsamında yasa çıkartılması hususunda

büyük gayretler göstermişlerdir (Shelley and Orttung 2005; Buckley 2009). Aktivistlerin ve Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığının istediği yasadan çok daha dar kapsamlı bir yasa olmakla birlikte yeni yasa 2003 yılında yürürlüğe kondu (Buckley 2009: 87).

Her yıl yaklaşık 20 bin ile 60 bin civarında civarında Rus kadın kaçakçılarının kurbanı olmakta ve Sovyetler Birliğinin çöküşünden beri 500 binden fazla kadın ülkeden kaçırılmıştır (Buckley 2009). Rusya seks endüstrisinde kadınların en fazla ihraç edildiği ülke olmuştur ('BM'UNODC 2006). Rusya aynı zamanda eski Sovyetler Birliğinin fakir ülkelerindeki insan tacirlerine birçok geçiş güzergâhı sağlamaktadır (V Bashkirii Zaderzhan 2010; V Novosibirsk Osuzhdna 2010; 40 Chelovek Soobschili 2010; Ruzanova 2008: 18).

Yolsuzluk, Rusya'nın siyasi ve devlet kurumları arasında oldukça yaygınlaşmıştı (Ledeneva 2006). Sahte belge temini ya da Rusya sınırlarının geçilmesi için bir rüşvet yeterliydi. Yolsuzluk kaçakçıların işini oldukça kolaylaştırmakta riski azaltmaktaydı. Son yıllarda Rusya insan ticaretinde en geniş ihracatçı ülke olurken insan tacirleri için Asya ve Avrupa arasında en basta gelen geçiş güzergâhı olmuştur (Buckley 2009). Moldova ve Ukraynalı kadınlar ile birlikte Merkezi Asya ülkelerindeki kadınlar Balkanlar, Batı Avrupa, Çin, Japonya, Güney Kore ve Birlik Devletlere kaçırılmadan önce Rusya'ya geçirilmekteydi (Shelley, 2002). Rusya aynı zamanda Merkezi Asya'dan (özellikle Özbek ve Türkmenler) köle iş gücü ithal eden bir ülkedydi. Rusya'nın 2009 yılındaki Uluslararası Şeffaflık Raporu'nda puanı 2.2'dir ve bu puan Rusya'yı 180 ülke arasında 146. sıraya koymuştur (Yolsuzluğun Algılanması Endeksi 2009 "Corruption Perception Index").

3.3.11. Uyuşturucu Ticareti

Kriminal iş dünyasının en karlı işlerinden olan uyuşturucu sektörü, genellikle uluslararası alanda gerçekleştirilmektedir. Suç ve uyuşturucu doğru orantılı iki unsurdur. Uyuşturucu kullanımı arttıkça pazar artacak, pazar artınca uyuşturucunun temini adına uyuşturucu kaçakçılığı suçunun hacmi büyüyecek. Aynı zamanda bağımlısı olan insanlar ki özellikle gençler maddi imkânı bulamadığında, uyuşturucu

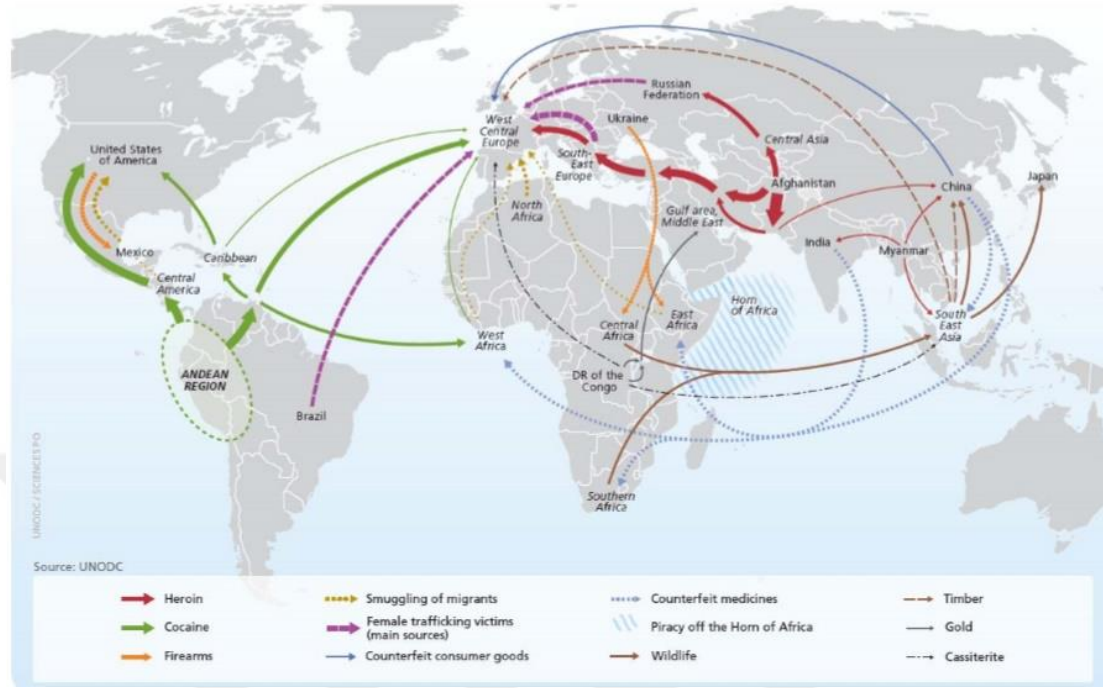
tüccarlarının bir nevi esiri haline gelecektir. Canına varıncaya kadar bir gencin her şeyini alabilecek seviyede olan bu sektör dünyada her geçen gün yeni alternatifleriyle muazzam büyüklüğe ulaşmış durumdadır.

Uyuşturucu maddeler başta Afganistan olmak üzere, Azerbaycan, Çeçenistan ve Orta Asya Ülkelerinden, kokain ise Latin Amerika ülkelerinden organize suç örgütleri aracılığıyla Rusya'ya girmektedir. Rusya'dan da Baltık ülkelerine ve Doğu Avrupa ülkelerine transferi gerçekleşmektedir. Mafya derin bağlantıları ve hızlı iletişimi sayesinde Güney Amerika'dan aldığı, narkotiği hızlı bir şekilde Rusya'ya transfer ediyor ardından hiçbir sıkıntı yaşamadan, yasal takibe takılmadan balkan ülkeleri üzerinden ABD'ye transfer ediyor.

Bazı verilere göre Rusya'ya giren narkotiğin %54'ü Kazakistan ve Orta Asya Ülkelerinden, %25 Beyaz Rusya, Ukrayna ve Moldova'dan, %15'i ise Kafkas Ülkelerinden sokulmaktadır (Долгова & Гуров, 2001: 86). Rusya transfer noktasında ana koridor olmakla birlikte en fazla eroin tüketen ülke konumundadır. 2008 Yılında dünyada 340 ton eroin kullanımı olmuş ve Rusya 70 ton eroin kullanımıyla %21 lik oranla birinci sırada. Çin: %13, Avrupa: %26, ABD ve Kanada: %6, Afrika %7, Pakistan %6, İran %5, Hindistan %5 (UNODC, 2008).

‘Organize suç örgütlerinin dünyadaki ana transfer koridorları (BM’UNODC, 2008)’

РИС.1 ОСНОВНЫЕ ГЛОБАЛЬНЫЕ ПОТОКИ ТРАНСНАЦИОНАЛЬНОЙ ОРГАНИЗОВАННОЙ ПРЕСТУПНОСТИ, РАССМАТРИВАЕМЫЕ В НАСТОЯЩЕМ ДОКЛАДЕ

Dünyadaki eroinin büyük bir kısmı Afganistan’ın savaş sırasında harabeye dönmüş birkaç şehrinde üretilmektedir. Dünya pazarına ihraç edilen Afgan eroininin yıllık hacmi yaklaşık 55 milyar dolar. Afganistan eroininin yasa dışı yollardan dünyaya dağıtımının ana koridoru 13 milyar dolarlık kısmı Rusya pazarları olacaktır. 20 milyar dolarlık kısmı Batı Avrupa ülkeleri üzerinden transfer olurken geri kalan kısmı ise Balkan ülkeleri üzerinden olmaktadır. Yıllık 55 milyar dolarlık transfer gelirin aslan payını Rus organize suç örgütleri alırken ayrı bir kısmı da Afganistan’daki isyancılara/savaşçılara gönderilmektedir (UNODC, 2008).

3.3.12. Kamu Özelleştirmeleri

Organize suç örgütlerinin tamamı özelleştirme konularıyla alakalıdır. Daha başka bir ifadeyle organize suç grupları SSCB’nin dağılma sürecini fırsata dönüştürmeyi başarmışlardır. Dünyanın süper gücü ve özel mülkiyetin olmadığı Sovyetler Birliği, devlet olarak sahip olduğu pek çok zenginliği ve mülkleri çok komik rakamlara elde etmeyi başarmıştır. Serbest piyasanın olmadığı ve dünyaya kapıların

kapalı olduğu bir ülkede, Milyar dolarlık işletmeleri, mülkleri ve araçları komik rakamlara almışlardır. Geri ödeyecekleri ücretleri ise çok uzun vadelere bölerek ödemişlerdir. Sovyetlerin dünyaya kapalı olması ve serbest piyasa ekonomisinin olmaması nedeniyle çok değerli işletmelerin kıymeti biçilememiştir. Herkesin devlete çalıştığı ve her türlü ihtiyacının devlet tarafından karşılandığı bir sistemde hiçbir vatandaşın yiyecek ekmeğinin dışında bir alım gücünün olmadığı hesaba katılırsa Sovyetlerin özelleşme sürecinde yaşadıkları daha iyi anlaşılabilir. Bu nedenle özelleşmenin kaymağı mafyaya kalmıştır. Eşzamanlı olarak ihaleye çıkacak yerleri önceden haberini alır ve anlaşmalı kişi ve gruplarla ihalelere girerler ve kamu mallarını mülkiyetlerine alırlar. Tabi bunu yaparken kimi zaman tehdit kimi zaman da şantajla başvururlar. Y.Gilinsky yerli iş adamlarıyla yapmış olduğu bir röportajda:

‘Ticaret sektörünün %100’ü haraç mağdurdu. Organize suç grupları, savunma sanayii ve birkaç yabancı firma dışında bütün işletmelerden koruma karşılığında haracını almaktadır. Bu küçük bir büfe işletmesinden mağazalar zinciri büyük firmalara kadar geçerlidir’ (Gilinsky, 2009: 77).

90’lı yıllardan başlayan koruma haracı, daha sonra resmileşmiş, güvenlik şirketlerine ve farklı hizmetler sunan ajanslara dönüşmüştür. İşletmeleri kanunlar çerçevesinde kendilerine mahkûm etmişler ve legal olmayan işleri legal hale getirmişlerdir. Adeta legal ev illegal iç içe girmiş kimin legal kimin illegal olduğu ayırt edilemez hale gelmiştir. İş dünyası ‘illegale girmeden iş yapmak imkânsızdır’ sözünü günlük kullanır hale gelmiştir.

Örneğin Rusya’da küçük bir dükkân açmak istediğinizde o bölgenin sorumlu haraççısından onay almanız, işe başladığınız günün ertesinde de haraç toplama elemanlarına haracınızı teslim etmek gerekmektedir. Bu ilk bakışta çok zor ve anlamsız gibi görünse de aslında işiniz de bir nevi kolaylaşır. Zira sizi koruyan mafya/firma dışında kimse size ilişemez ve başka mafya elemanları size gelse bile siz bağlı olduğunuz mafyayı söylediğinizde diğerleri çeker gider. Hukuki olarak sorun olduğunda veya alacak verecek problemi yaşadığınızda mafya size çok rahat tahsilat yapabilir, işinizi çözebilir tabi sunduğu hizmetin ekstra karşılığını alarak. Bu sıkıntılı işler zaman zaman sadece bir telefonla çözülebilirken kimi zaman işletmenin hacmine göre adam öldürmeye kadar gitmesi sıradan bir durumdur.

Y. Gilinsky mali suçlar şubesinde bir emniyet şefiyle yapmış olduğu röportajda: ‘Orta halli bir iş adamı, ister istemez pek çok suça bulaşır. Her şeye rüşvet verir. Mafya gerektiğinde zorla borç alır. Algi vergi vb. resmi işler rüşvetsiz olmaz çünkü vergi müfettişliği sistemi son derece bozulmuş durumda. Ve çok sayıda mafya üyesi banka yönetim kurulu üyesidir (Gilinsky, 2009: 78).

Rüşvet konusunda Rusya öyle hale gelmiştir ki, araç muayenesinden üniversiteye kayıt işlerine, mahkeme işlerinden pasaport işlerine, askere gitme konusundan iş bulma meselelerine kadar her konuda hayat rüşvet üzerine dökmektedir. 2001-2005 yılları arasında iş dünyasındaki rüşvet 10 kattan daha fazla artmıştır. Rüşvetin 2015 yılında onlarca kat artmış olması olağan bir sonuç olsa gerek.

Bu konuda yapılan başka araştırmaların hemen hepsinde aynı şeyler ifade edilmektedir. Rusya devlet olarak rüşvete ve yolsuzluğa batmış bir ülkedir. Paranın miktarı artar veya azalır, her işin bir değeri vardır. Fiyatını verdiğiniz her şeye ulaşabilir satın alabiliriz. Parası olan bir kişi için bütün imlanlar seferber demektir. İş hayatınızda kaygı yoktur, eşinizin iş vb. her türlü meselesi anında çözülür. Çocuklarınız için eğitim ve gelece gibi bir endişeniz olmaz. En iyi üniversitelerde, en rahat şekilde eğitimleri tamamlar ve en gözde kurumlarda iş hayatına atılabilirler. Bu durum Rusya’da hayatın bütün ünitelerine nüfuz etmiş ve tedavisi imkânsız hale gelmiş bir yarası denebilir.

Devlet askeriyle, polisiyle, memuruyla ve bürokratıyla suçun bir parçası haline gelmiştir. Rüşvetin toplum tarafından da benimsenmesinin veya dışlanmamasının en önemli sebeplerinden biri, herhangi bir işini yaparken herhangi tanıdığı ihtiyaç olmadan karşısına çıkan memura işinin durumuna göre yeterli parayı evrakların arasına sıkıştırması yeterlidir. Anında işi çözülecek ve tanıdık üst seviyede birine ihtiyaç duymadan pek çok işini çözebilecektir, yeter ki daha üst seviyedeki birisiyle çakışmasın. Eğer iki problemlili insan karşı karşıya gelmişse daha çok parayı veren veya daha üst seviyede tanıdığı olanın işi çözülür. Bu olup biten hadiseler kendi doğallığı içinde devam eder ve herkes sonuca razı olur. Kimse ne rüşveti verini şikâyet eder ne de haklıyken haksız konuma düşmüş olmayı problem eder. Herkes bilir ki racon budur.

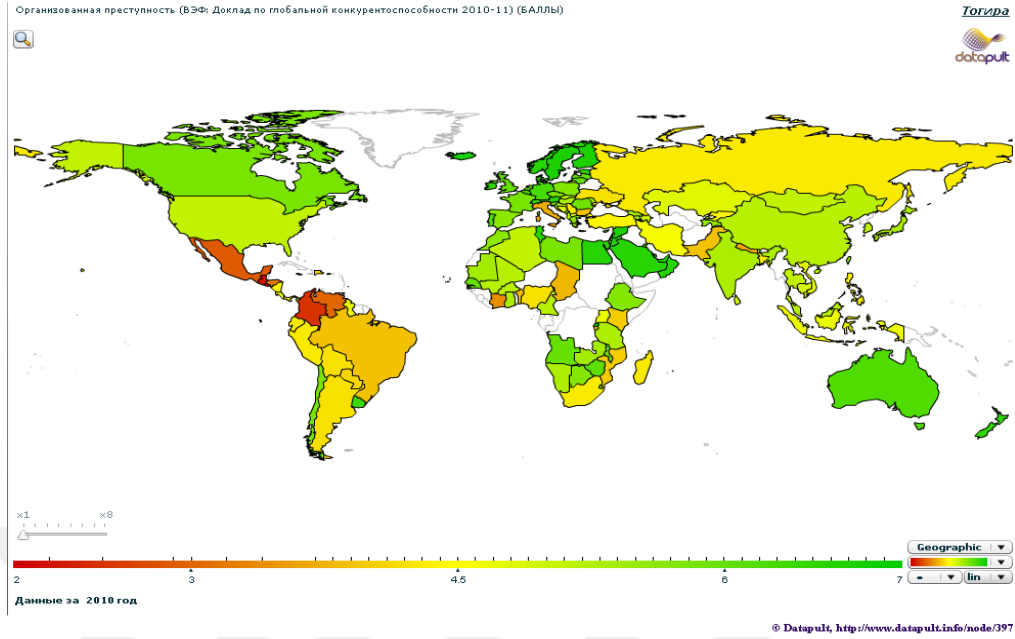
3.3.13. Siber Suçlar

21. yy. siber suç fenomeni olan Rus hackerler, dünyada 4 siber saldırıdan birini gerçekleştirmektedirler. Rus organize suç gruplarının bazıları hackerlerle işbirliği yaparak, bazıları da kendi hackerlerini yetiştirerek e-ticaret şirketlerinin ve bankaların gizli verilerine ulaşarak müşteri veri tabanı, ticari sırlar ve kredi kartı bilgilerini ele geçirerek hem siteyi diğer hackerlerden korumak için hem de elde ettikleri bilgileri deşifre etmemek için yüklü miktarlarda para talep ediyorlar. E-ticaret ile uğraşan şirketlerin ve bankaların korkulu rüyası haline gelen siber mafya, FBI'ın raporlarına göre özellikle Microsoft Windows NT sistemindeki bazı açıkları kullanarak çok sayıda saldırı gerçekleştiriyor. Bu gibi siber saldırılar bu işin başlangıç seviyesi denilebilir.

Organize olmuş çaplı mafya grupları ise dünyanın değişik ülkelerinde açtıkları hesaplara anında el koydukları paraları birkaç ülkede sanal transfer yaptıktan sonra istedikleri ülkeden anında çekebiliyorlar. Rus mafyasının ABD ve Brezilya'daki C... bankasının şubelerinden 14 milyon dolarlık soygunu buna sadece bir örnektir. FBI 2001 yılı araştırmalarında siber suçların organize olarak gerçekleştirildiği ifade edilmektedir (Aksiyon, 2001).

Rus hackerlerin 2012 yılı Norton siber suç raporlarında, Rusya'ya yıllık 2 milyar dolarlık, tüm dünyada ise 110 milyar dolarlık zarar verdikleri ifade edilmektedir. Aynı zamanda günde 1,5 milyon kişi siber saldırıya maruz kalmaktadır (Yakov Kostjukovsky, 2013: 27).

Dünya Ekonomik Forumu 2010-2011 Dünya Organize Suç Forumu Raporu

Dijital suç dünyasının süper gücü Rus siber suçlularının 2010 yılında 2,3 milyar dolar olan gelirleri, 2011 yılında ortalama 4,5 milyar dolarla iki katına ulaşmıştır. Rus dijital suç pazarının tamamının 2011 yılındaki büyüklüğü ise 12,5 milyar dolardır. Rus siber suç faaliyetlerindeki hacim bugün milyar dolar rakamlara ulaşmış durumdadır. En etkili oldukları alan online dolandırıcılık, sonrasında 830 milyon dolar ile spam e-postalar geliyor. Hemen ardında ise 130 milyon dolar ile sistemleri ulaşılamaz hale getiren DDoS saldırıları gelmektedir (www.terramedusa.com).

3.3.14. Koruma Alanları

Mafya grupları, koruma adı altında kandillerine ait belirledikleri bölgesel sınırlar içerisindeki irili ufaklı ne kadar işletme varsa düzenli olarak bu işletmelerden haracını alır ki buna koruma adını verirler. Aslında kısmi olarak doğrudur zira bur mafyanın veya içinde bulunduğunuz bölgenin mafyasına düzenli haracınızı ödediğiniz zaman sorun yoktur. Bedeli öder sonrasında ise onlar yani mafya çözer. Artık size kimse ilişemez. İlişirse de ilgili mafya grubunun adını söylemeniz yeterlidir. Bundan sonrası o iki grup arasındadır. Bu durumda eninde sonunda bir mafya grubunun korumasına girmek zorundasınız yoksa her gün birilerine bir şeyler vermek zorunda kalabilirsiniz.

En iyisi ilk gelene ki zaten o bölgenin sorumlusudur ve işletme açtığımız bilgisi ona çoktan gitmiştir.

Mafya gruplarının koruma alanı ve karşılık olarak neler bekledikleri üç şekilde gösterilmektedir (Varese, 1996: 133-134):

1. Yağma usulü,
2. Şantaj yapılarak gerçekleşen koruma
3. Koruyucu yöntemler uygulanarak yapılan koruma yöntemleri mevcuttur.

Koruma şeklinde yapılan mafya uygulamasında karşılık olarak bir ücret alınırken diğer yağma ve şantaj yapılarak gerçekleşen yöntemlerde vergi olarak adlandırılan bir ücret politikası güdülmektedir.

Burada ülkemizdeki suç gruplarının yapısına da kısaca değinecek olursak; Türk organize suç grupları uyuşturucu kaçakçılığı dışında bir takım suç faaliyetleriyle uğraşsa da temel faaliyet alanını uyuşturucu kaçakçılığı oluşturmaktadır. Türkiye’de, uluslararası bağlantısı bulunan üç ana suç organizasyonu bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, babalardan oluşan Türk mafyasıdır. Türk mafyasını; aralarında zayıf bir bağ bulunan Doğu Karadeniz (Doğu Karadeniz’den Samsun Limanı’na kadar uzanan coğrafi bölge) kökenli çeteler oluşturmaktadır. Bunlar, İstanbul ve Türkiye’nin diğer batı bölgesindeki şehirlerde oturmakta ve Almanya ile Hollanda dâhil Kuzey Avrupa ülkelerindeki Türk göçmen toplulukları ile çeşitli bağlantıları bulunmaktadır. Türkiye’de etkin olan diğer bir suç organizasyonu ise insan kaynağını Türkiye’de bulunan binlerce İran göçmeni içerisinden sağlayan İran mafyasıdır. Türkiye’de etkin olan ve uluslararası bağlantısı bulunan başka bir suç organizasyonunu ise, Almanya, Hollanda ve Britanya’daki Kürt kökenli Türk vatandaşı göçmen topluluklarıyla bağlantısı olan ayrılıkçı terör örgütü PKK-Kongra-Gel oluşturur (Adamoli, 1996: 72; Aktaran, Dursun, 2005: 236).

3.4.Rus Mafyasının Legalleşmesi

Rus organize suçları, 90'lı yılların sonu 2000'lerin başı itibariyle haraç alan, gasp ve şiddet suçları işleyen illegal bir yapı iken profesyonelce kabuk değiştirerek kendisini legal hale getirmiştir. Sokakları kan gölüne çeviren, korkunç mafya savaşlarına sahne olan sokaklar, tek tük olaylar dışında bu gibi olaylar bir anda kesilmiş, bitmiş denecek hale gelmiştir. Artık mafya liderleri bürokrat ve iktidar üyelerinin koruması altında ticarete atılmış, iş dünyasının etkili kişileri olmuşlardır. Rekabetlerini ticarete gösteren mafya liderleri, uzun yıllar mafyadan elde ettikleri kara paraları aklayarak iş dünyasına ayak basmışlardır. En çok etkili oldukları bankacılık sektöründe muazzam paraları aklamışlardır. Bu süreçte legal ticari hayata giriş yapan Rus mafyası çok etkili bir şekilde politize olmayı da başarmıştır.

Y.Kostyukovsky'nin 2005 yılında Petersburg savcısıyla yaptığı bir röportajda savcı: 'Mafya üyeleri artık akıllandılar, bürokrat ve siyasileri yolsuzluğa bulaştırarak bildiğimizin ötesinde çok daha kompleks hale dönüştüler' demiştir (Kostyukovsky, 2006:33). Illegal organize suç örgütü olan Rus mafyası ticarete atılarak firmalar, holdingler açmış ve kısa sürede legalleşme sürecini tamamlamıştır. Mafya liderleri holding yöneticisi olmuş, şirket elemanı olarak organize suç çetesi üyeleri yerine ekonomist, yönetici, işletmeci ve hukukçular işe alınmıştır. Enerji, petrol, akaryakıt istasyonu zincirleri, inşaat, araç alım-satım ve kiralama sektörleri yasal hale dönüşen organize suç örgütü üyelerinin en başarılı oldukları alanların başlıcaları.

90'lı yıllarda organize suç ekipleri tarafından her yerde aranan, hakkında organize suç kapsamında onlarca dosya bulunan, ilk zamanlar boksör, sonra saygın iş adamı ve en son Rusya Liberal Demokrat Partisinde Mikail Gluşenko'nun karanlık geçmişine rağmen milletvekili olması Rus mafyasının geldiği son noktayı gözler önüne sermektedir. Jirnovsky'le olan ilişkileri de bilinen Tomboskaya organize suç örgütü liderleri Gluşenko'nun 2009 yılını Petersburg'da tutuklanmıştır. Öldürülen Vyaçislav Şeçenko'da milletvekili olan bir başka mafya lideridir.

2003 yılında Moskova'da hakkında soruşturması başlayan Vyaçislav Şeçenko diğer mafya üyelerinin sonu gibi öldürülerek hayatını sonlandırmış oldu (compromat.ru). Tomboskaya mafyasının meclise girme girişimleri Gluşenko ve Şeçenkodan ibaret değildir. Grubun üyelerinin çoğunluğu meclise girmeye

çalışmışlar, giremeyenler de farklı yerlerde bürokrasiye dâhil olmuşlardır. Liderler milletvekili olurken orta halka olan grup başları da kendi firmaları kurmuş, taşınmazların alım satımı gibi emlak işleri, pasaport kayıt, araç muayene vb. işler yapmaktalar. Organize suç örgütleri artık yasal olarak da çok ciddi kanuni desteğe sahip durumdadırlar. Küçük gruplar ise hala gasp, hırsızlık vb. alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Organize suç çetelerinin yukarılara çekilmesiyle haraç ve rüşvet gibi işler polislere kalmıştır. Bugün küçük işletmelerin hepsi, bakkal, büfe, market, dükkân, pazarlar ve pazar yerleri vb. küçük ve orta ölçekli işletmelerin hepsi düzenli olarak haraçlarını polislere öderler, polisler de bunun karşılığında onları rahatsız etmez ve korurlar. Her polis biriminin kendine ait yeri ve çalışma şekli vardır, sistem çalışır. Esnaf, tüccar günü geldiğinde gider ilgili yere ödemesini yapar. Ya da düzenli aralıklarla polis gelir dükkâna, işletmeye hakkını alır gider. Güvenlik şirketlerinin başındaki kişilerin çoğunluğu emekli polis memurlarıdır. Emekli polis görevde olan polisle çok kolay anlaşarak işlerini halledebilirler.

3.5. Rus Mafyasında Etnik Gruplar

Rus mafyası diğer mafya gruplarından ayrıldığı en bariz noktalardan birisi etnik olmamasıdır. Başta Sicilya mafyası olmak üzere mafya gruplarını çoğunluğu etnik bir yapıya sahiptir. Rus mafyası etnik değildir fakat Rus mafyası içerisinde yapısal olarak etnik olan grup ve çeteler mevcuttur. Üç büyük gruptan oluşan Çeçen mafyası, tamamıyla etnik bir yapıda kurulan ve içlerine Çeçen üye dışında hiçbir kimseyi dahil etmedikleri kapalı bir yapıdır. Çeçen mafyasının dışında ise irili ufaklı bir kısım çeteler mevcuttur ki bunların başında uyuşturucu ticareti ve pazar mallarının kontrolünü yapan Azerbaycan çeteleri, her türlü dolandırıcılık işleri yapan Gürcü çeteler gelir (Kostyukovsky, 2006: 38).

Pazarda bir yer almak isteyen kişi önce gelir Azerbaycan grup liderinden yer ister, o da yeri gösterir fiyatı söyler. Satıcının işine gelirse tutar, tutmazsa bırakır gitmek zorundadır. O haracı vermeden birisi tutmak isterse, Azerbaycan çetesi polisi arar ve durumu söyler, polis gelir tutmak isteyen kişiyi istediğine pişman eder, işte

işler bu şekilde yürümektedir. Yani pazar yerlerinde Azerbaycan çetesini polisler her türlü korumayı sağlar ve işlerini çözümsüz hale geldiğinde anında çözülür.

3.6. Günümüzde Rus Mafyasının Genel Görünümü

Başlangıcı Çarlık dönemlerine kadar uzanan Rus suç çeteleri, Ekim Devrimi'yle Sovyetler döneminde farklı bir boyut kazanarak birbirlerinden bağımsız organize suç gruplarına dönüşmüşlerdir. Stalin'in, muhalif olan herkese uyguladığı acımasız politikalar neticesinde Sovyetler Birliği'nin dört bir yanına sürülen siyasi ve kriminal azıllı suçlular, hayatta kalabilme ve yaşamlarını devam ettirebilme adına birbirleriyle kenetlenmiş ve daha güçlü çeteler haline gelmişlerdir. Zira güçlü olamayan herkes ve her halka yok olmaya mahkumdu o günkü sürgün/hapishane hayatında.

Modern Rus organize suçunun ilk başlangıcı, Sovyet "nomenklatura" sistemidir (devletin organizasyon yapısı ve yüksek düzey yetkililer) ki, bu sistemde bazı şahıslar "aparatchiks" (devlet bürokratları, komünist parti üyeleri/temsilcileri) yeraltı dünyasıyla ilişkiler kurmuş ve zamanla bu ilişkileri pekiştirmişlerdir. Sovyet döneminde organize suç piramidinin en tepesinde Komünist Parti ve pozisyonlarından elde ettikleri güç ve yetkileri kötüye kullanan devlet yetkilileri vardı. Ekonomik faaliyetler piyasaların spektrumuna göre değişmekteydi – beyaz, gri, siyah ve kriminal. Bu piyasalar sağlanan mal ve hizmetlerin kabaca yasal, yasal ama düzenlenmiş veya yasal olmayan olup olmadığına göre ve bunları sağlayan sistemin de aynı şekilde yasal, yasal ama düzenlenmiş veya yasal olmayan olup olmadığına göre tanımlanmaktaydı (Гуров, 1997: 34). Suçlular elbette bu spektrumun yasal olmayan kısmında faaliyet göstermekteydiler.

Kara borsadan ve kriminal faaliyetlerden elde edilen haraçlar 3 aşamalı piramitten nomenklaturaya geçirilmektedir. Yaklaşık 1,5 milyon kişiden oluşan nomenklaturanın kendi içerisinde çok geniş bir iç kontrol sistemi olan ceza ve ödüllendirme sistemi bulunmaktaydı. Bu devasa devlet aygıtı böylelikle kriminal faaliyetlere izin vermekle kalmamış, bu faaliyetleri cesaretlendirmiş, yönlendirmiş ve korumuştur çünkü aygıt bizzat kendisi suçtan çıkar sağlamıştır.

Rus organize suçı konusundaki uzmanlar eski Sovyetler Birliği'nde ilk organize suçun izlerini 1960'ların sonlarına dayandırmaktadırlar (Гуров, 1997: 34). Bu tarihlerden sonra Rus mafyası olarak bilinen bu 3 aşamalı piramit yapı şekillenmeye başlamıştır. Bu yapının en tepesinde yüksek düzeydeki devlet ve hükümet bürokratları bulunmaktadır. İkinci düzeyde mesleklerini veya bağlantılarını yasadışı amaçlar için kullanan yeraltı ya da gölge (kayıt dışı) ekonominin katılımcıları oluşturmaktadır. Gölge ekonominin ürettiği mal ve hizmetler devletin denetiminde üretilen mal ve hizmetlerin dışındaydı. Bu mal ve hizmetler için ödenen bedeller piramidin ikinci katında bulunanların ceplerine girmektedir. Piramidin en alt katında ise uyuşturucu, kumar, kadın ticareti, haraç, şantaj vb. çok çeşitli yasadışı faaliyetleri yürüten profesyonel suçlular bulunmaktaydı.

1985'te iktidara gelen Mihail Gorbaçov'un başlattığı 'Glasnost' (açıklık-ifade özgürlüğü) ve 'Perestroyka' denilen ekonomik reform paketleri ve özelleştirme sürecinde yapılan yenilikler organize çeteler için bulunmaz bir fırsat dönemi olmuştur. Bu dönem, çetelerin ağlarını genişlettiği, ekonomik olarak güçlendiği ve bugünkü modern Rus organize suçunun temellerinin atıldığı dönemdir.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla piyasa ekonomisi tamamen organize suç çetelerine kalmıştır. İçişleri Bakanlığı polis müfettişi: 'Perestroyka (ekonomik reform), ülkemizde organize suçun gerçek başlangıcıdır' demiştir (Handalman & Çaşın; 1997: 312). Yani bu dönem Rusya'daki bugünkü Rus mafyasının temelleri atılmıştır.

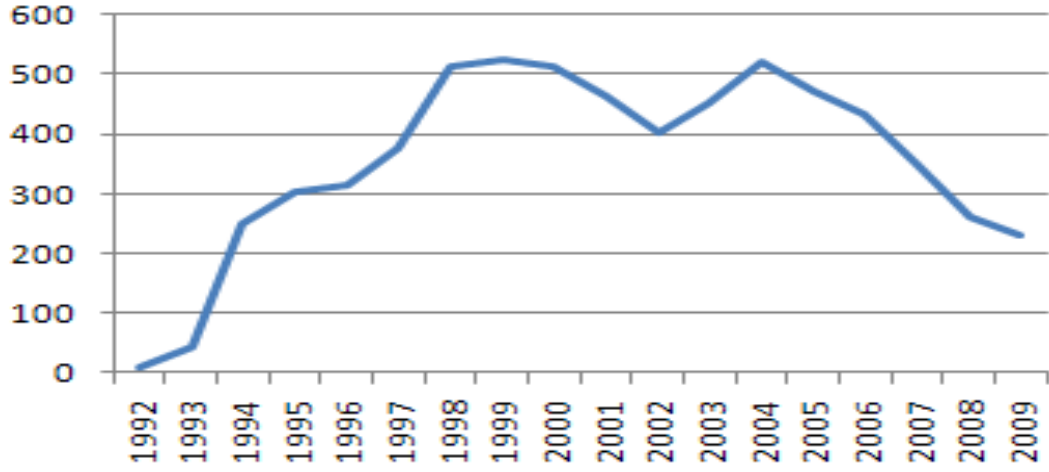
Özel sektörün önünün açılması ve genişletilmesi, yeraltı dünyasının ve parti baronlarının o güne kadar elde ettikleri servetlerini yasal hale dönüştürmeleri için müthiş bir fırsat olmuştur. El altındaki gizli servetler yurtdışındaki borsalara, anonim şirketlere, ortak işbirliklerine akmıştır. Bu süreçte yasal ticaretini yapmaya çalışan normal işadamları rekabet edemediklerinden dolayı piyasadan çekilmek zorunda kalmışlardır. 1980'lerin sonunda Perestroyka döneminde kurulan kopuk şirketlerin çoğunluğu ya yeraltı dünyasının kontrolünde ya da yeraltı dünyasına büyük borçları olan küçük işletmelerdir.

Yaklaşık 70 yıl boyunca dünyaya kapalı yaşayan ve serbest piyasa ekonomisini bilmeyen Rusya için bu dönem organize suç çetelerinin profesyonelleştiği bir dönem

olmuştur. Sovyetler zamanında yeraltında faaliyetlerini sürdüren çeteler, SSCB'nin dağılmasıyla gün yüzüne çıkmış ve Rusya'nın her yerinde devletin otorite boşluğunu doldurmuşlardır. Rusya için 90'lı yıllar, yeraltı dünyasının yer üstüne çıkışı ve mafya gruplarının kanlı otorite savaşlarından ibarettir (Handalman & Caşın; 1997: 312).

Sovyetler döneminde çetelerle irtibatlarının dolaylı olarak sürdüren KGB ajanları ve subaylar, bilgi-birikim-imkan adına sahip oldukları ne varsa her şeylerini organize çeteler hesabına kullanmışlardır. 90'lı yıllarda mafyalaşan çetelerin her türlü problemi anında çözülmüş hallolmayan hiçbir konu adeta kalmamıştır. Çünkü devletin en gizli bilgilerine bile istediğinde ulaşabilen, en ileri teknolojileri ve teknolojik cihazları elinin altında bulunduran emekli veya çalışan KGB ajanları ve subaylar, mafyanın aktif elemanlarıdır. Rusya sınır kapılarının açılmasıyla dünyaya açılan organize çeteler, uzun yıllar elde ettiği birikim ve özel yetişmiş elemanlar sayesinde kısa zamanda 'Rus mafyası' namını dünyaya duyurmayı başarmışlar. Uluslararası organize suç dünyasına İtalyan ve Amerikan mafyalarından çok uzun zaman sonra giren Rus mafyası, kısa zamanda sektörün lideri olmayı başarmış ve bugün de organize suç dünyasının alternatifsiz lideri konumundadır. Bunda başarının temelinde:

Öncelikli olarak dünyanın süper gücü Sovyetler Birliğinin dağılması sırasında nerdeyse tüm devlet otorite ve malvarlıklarının dolaylı veya direk organize suç çetelerinin inisiyatifine geçmiş olması; çete elemanlarının çok tecrübeli, donanımlı elemanlar olması sayesinde esnek ve hızlı hareket edebilmesi; üyelerinin eski suçlular olması nedeniyle kaybedecek bir şeyi kalmamış gözü kara kriminal kişilerden oluşması; Sicilya ve Cosa Nostra mafyaları gibi etnik ayrım vb. kendilerini frenleyecek kural ve kriterlerin olmaması; Teknolojik innovasyona hızlı entegre olmaları hatta en ileri teknolojik sistemleri etkili bir şekilde kullanmaları; Belki de en önemlilerinden birisi de son dönemlerinde adam öldüren, gasp eden, eli silahlı illegal çete görünümünden sıyrılarak profesyonelce legalleşebilmesidir. Zira Rusya'da 90'lı yılların başında ciddi olarak artış gösteren organize suç olayları 2000'li yılların ikinci yarısından sonra yıldan yıla azalmış önceki dönemlere nazaran minimum seviyelere indiği görülmüştür ki bu aslında organize suçun azaldığından ziyade legalleşmesinin ve eski gangsterlik, gasp vb. şiddet içeren yöntemleri bir kenara bırakarak 21. yüzyıla entegre olmasının göstergesidir.

Rus Organize Suçunun 1992-2009 Yıllarındaki Artış Oranları

Yeni yüzyılda modern bir fenomene dönüşen organize suçlar, gün geçtikçe nitelik bakımından da, nicelik bakımından da arttığı kaçınılmaz bir gerçektir. Zamanla daha stabil, daha profesyonel ve daha çeşitlenerek bölgesellikten çıkmayı başarmış ve uluslararası devasa bir organizasyona dönüşmüştür organize suç. Eskiye oranla sınırların kalkması, her türlü bilgi ve belgelerin internet aracılığıyla ortak paylaşımı ve teknolojinin mobilize olması gibi başlıca faktörlere bağlı olarak organize suç örgütleri görünmez, kontrol edilemez ve esnek bir yapıya bürünmüştür. Bütün bu faktörler, organize suçların her geçen gün daha da büyümesine ve dünyada etkilerini artırmalarını netice vermektedir/verecektir.

Dünya organize suç literatüründeki namı ‘Organizatsiya’ dır. İster ‘Organizatsiya’ diyelim, ister Rus Organize suçu diyelim, varılacak sonuç ‘Rus mafyası’ gerçeğidir. Bugün itibariyle yıllık gelirleri 200 milyar doları, üye sayısının 500 bin civarında olduğu ifade edilen Rus Mafyası (www.bilgilersitesi.com, www.blogcu.com, www.haberself.com), organize suç dünyasının alternatifsiz lideri konumundadır. Rus mafyası bir liderin kontrolünde ve bir merkezden idare edilmediği için bu devasa organize suç yapısı hakkında net bir çerçeve çizmek oldukça güç olmaktadır.

Bir dönem Rusya Meclis Güvenlik Komitesi Başkanlığı yapmış Korgeneral A.İ. Gurov bir makalesinde; bu konuda net bir rakam söylemenin ve sınırlarını belirlememin çok zor olduğunu ifade ederek, Rusya’da farklı dönemlerde yayınlanmış

resmi kaynaklara göre 11 bini aşkın organize suç grubu olduğunu ve bu grupların 80-100 bin civarında aktif üyesi bulunduğunu kamuoyuyla paylaşmıştır. A.İ.Gurov, bu tablonun Rusya'nın dünyadaki imajını olumsuz etkilediğini ve bunun ülkeye zarar verdiğini vurgulamıştır (<http://www.aferizm.ru>).

Rusya Meclis Güvenlik Komitesi Başkanlığı yapmış Korgeneral A.İ. Gurov'un vermiş olduğu 10 bini aşkın mafya grubu ve 100 bini aşkın aktif çalışan sayısının, güvenlik güçlerinin kayıt altına alabildiği resmi rakamlar olduğunu düşünecek olursak, tespit edilememiş, kayda girilememiş gayri resmi rakamlarla milyonları aşkın sempatzanı olduğu sonucuna ulaşmak zor olamayacaktır.

Bazı kaynaklarda ise 3 milyon civarında yandaşı olduğu ifade edilen Rus Mafyası adeta bir ağ gibi Rusya'yı sarmıştır (<http://baronlar.blogcu.com>). Gerek Rus halkı gerek dünya kamuoyu, Rus Mafyası hakkında söylenen rakamlarını kabul etmekle birlikte aslında bu sayıların daha da yüksek olduğu kanaati yaygın bir görüştür. Bu bağlamda 3 milyon sempatzan uçuk bir rakam gibi gelse de, pratikte halkın büyük bir kısmı işini organize gruplar yardımıyla çözmekte ve bu yapıdan rahatsızlık duymamaktadır. Çünkü çözümsüz en sıkıntılı işler bile devletin hantal bürokrasisine rağmen kısa zamanda çözülebilmektedir ki bu da halkın işine gelen bir kolaylıktır. Ayrıca Rusya üzerine pek çok araştırmalar yapmış olan Louise Shelley; Rus toplumsal bilincinde mafyanın yurtsever olduğu ve halkın düşmanlarına karşı mücadele ettiği gibi bir izlenim oluşturulmaya çalışıldığını ve bunu mafyanın kendisinin kurguladığını ifade etmektedir (<http://www.haberler.com>).

11 bini aşkın organize suç grubu içerisinde 400-500 kadarının orta/büyük ölçekli olduğunu ve bunların 15-20 tanesinin birbiriyle irtibat halinde bağlantılı faaliyetlerini sürdürdüğünü ifade eden A.İ. Gurov, Rusya'nın organize suç grupları için adeta poligon haline geldiğini belirtmektedir (<http://www.aferizm.ru>). Rus mafyasının bugün yapmış olduğu faaliyetlere ve elde ettiği 100 milyarlarca dolarlık gelire bakılacak olursa, tablonun Gurov'un söylediği kadar iyimser bir tablo olmadığı, birbiriyle bağlantılı grup sayısının 15-20'den ziyade belki yüzlerce olduğu gerçeğidir.

Eski SSCB ülkeleri başta olmak üzere Uzak Doğu ülkeleri da dahil pek çok ülkeden göç alan Rusya, 1992-2000 yılları arasında 8 milyon göç almıştır. Sadece 2013 yılında 3.3 milyon (<https://ru.wikipedia.org>) göç almıştır ki bu göçmenlerin bir kısmı

yasadışı yollarla gelmiş ve yasal izinleri bulunmamaktadır. 2000 yılı verilerine göre Rusya'da 800 bin civarında gayri resmi yollarla ülkeye girmiş göçmen vardır ve bu göçmenler yasa dışı yollarla ülkeye sokulduğu gibi yasa dışı işlerde de çalıştırılmakta ve kullanılmaktadır. Bu durum irili ufaklı pek çok etnik grupların doğmasını netice vermiştir. Sadece 2000'li yıllardaki verilere göre 800 binden fazla yasadışı göç almış olan Rusya, bu konunun önüne geçememiş ve göçmenler organize işlenen suçlarda önemli rol oynamıştır/oyunmaktadır.

Genel kanaat Rus mafyasının etnik olmadığı şeklindedir. A.İ Gurov bu konuda şu açıklamayı eklemektedir: 'Dünyada Rus mafyası adı verilen grupların büyük bir kısmının Rus halkıyla etnik herhangi bir bağı yoktur. Liderleri Rusya sınırları dışında ortaya çıkmış daha sonra Asya'dan Avrupa kurdukları ağlarla organize bir yapıda çeşitli alanlarda faaliyetler sürdüren bu grupların hepsine Organizatsiya/Rus mafyası adı verilmektedir ki bu yanlış bir bakış açısidir ve bu durum hem Rusya'ya hem de Rus halkına zarar vermektedir' demiştir (<http://www.aferizm.ru>). Eski Sovyetler Birliği'nden dağılan ülke vatandaşlarının büyük kısmı, yurt dışına çıktıklarında kendisini her platformda Rus olarak tanıttığı gerçeği göz ardı edilmemelidir. Çünkü ülke sınırlarını çıkınca, üst kimlik olarak orta asya ülkeleri başta olmak üzere eski SSCB ülke vatandaşları, kendilerini Rus olarak kabul eder/tanırlar. Bu konu, insanların ve devletlerin, Rusya'ya ve Rus halkına bakış açısını ciddi manada etkilemektedir.

Rusya'da, organize suçlarla alakalı son yıllarda yapılan araştırmalar gösteriyor ki, Rus etnik kökenli suçlu sayısı sadece %30'dur (Бокор; 2008: 124). Ülke sınırlarının genişliği, eski SSCB ülkeleriyle sınır geçişlerinin çok kolay olması hatta sınırlamamın olamaması, orta doğu ve uzak doğu sınır geçişlerinin organize suç gruplarının yardımıyla çok rahat aşılabilmesi, Rusya coğrafyasını farklı etnik suç gruplarının rahatlıkla hareket etmesine ve gelişmelerine kolaylık sağlamıştır.

Organize suç gruplarının en etkili olduğu alanlardan biri de tenevaya ekonomika (gölge ekonomi) yani kara para sektörüdür. Organize suç gruplarının silah kaçakçılığı, esrar eroin kaçakçılığı vb. gayri resmi yollardan elde ettikleri kazancın yasal hale getirilmesi gerekir ki bu da başlı başına bir sektördür. Kara para sektörünün dünyada korkunç rakamlara geldiğini ifade eden Amerikalı araştırmacı gazeteci Den

Pertsev; farklı verilere dayanarak dünyada yıllık 600 milyar dolarla 1,8 trilyon dolar arasında kara para akladığını ve bu kara para döngüsünün aslan payını Rusya'dan ihraç edilen sermaye/karapara olduğunun altını çiziyor (Перцев, 2008: VI). Pertsev, günümüzde siyasilerin gölge ekonomi adı verilen kara paraların döndüğü alanlarda daha sık dolaşmalarına bağlı olarak uluslararası organize suç örgütlerinin kara para aklamada globalleştiğini vurguluyor.

Son yıllarda iş dünyasının saygın insanları haline gelen Rus mafya liderlerinin siyasiler ve bürokratlarla olan sıkı ilişkileri sayesinde yasadışı yollardan elde ettikleri gelirleri rahatlıkla yasal hale dönüştürmektedirler. Spor dünyasında dönen rakamların baş döndürücülüğü ya da kulüp yöneticilerinin birbirinden çok farklı alanlarda ticaret yapmaları da kısmi olarak bu konuyla alakalıdır. Şans oyunları, kumar, at yarışı, bahis vb. oyunlar da kara paranın amlandığı başlıca sektörlerdendir.

'Rus mafyası' denildiğinde, ne mafyaya ne de herhangi bir mafya liderine rastlayamazsınız. Dünyanın en büyük mafyası olmasına rağmen ne lidere ne de liderler hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamazsınız. Rus mafyası artık yoktur aslında, mafyalaşmış bir devlet veya devletleşen bir mafya vardır karşınızda. Hayatın en kılcallarından başlayarak üst seviyedeki bürokratik makamlara kadar yerleşmiş ve daha da ileri giderek uluslararası arenada siyasete yön veren ama görünmeyen bir organize suç ağı vardır.

90' lı yıllarda Moskova başta olmak üzere pek çok şehirleri kasıp kavuran, her gün gazete manşetlerine meçhul cinayet haberlerinin yer alan Rus mafyasına ne olmuştu da gazete manşetlerinde görünmez olmuştur. Bunun birçok açıklaması vardır fakat bir tanesi, gerçekte böyle bir mafyanın hiç var olmadığıdır. Yani Sicilya mafyası veya Camorra mafyası gibi tek bir lider/merkez tarafından kontrol edilen, patronlar tarafından işlerin döndüğü bir yapı olmamıştır. Daha ziyade küçük gruplardan oluşan ve kimi birbirlerine akrabalık bağı ile bağlı kimi de menfaat ve çıkar gruplardan oluşmuş çeteler şeklinde görülmüştür. Zamanla oyunun yeni kuralları gelişmiş ve gangsterler illegal yollarla elde ettikleri gelirlerini yasalılaştırmak adına toplumun sosyal, politik ve ekonomik anlamda bir parçası olmayı başlamışlardır. Bunun sonucu olarak gangsterler toplumda iş adamlarına dönüştüler (Serio, 2006: 211). Bir başka gözlemcinin ortaya koyduğu gibi "Rus ekonomisinin büyük bir kısmı kriminal bir

geçmişe sahiptir ve eski ağababalarının (godfathers) birçoğu şu anda Rus ekonomisinin lokomotifi olmuşlardır” (Lapenkova, 2007: 261).

Modern Rus mafyasının yeraltından çıkışı ‘Perestroyka’ dönemi 1985’ler olarak kabul edersek 2000’li yıllarda, suç ve illegal zeminden çıkarak iş dünyasına atılmış, işletmelere dönüşmüş ve kendilerini yasal zemine taşıyarak görünmez hale gelmişlerdir. Bununla da yetinmeyip bizzat siyasete girmeye çalışmışlar ve bunu da başarmışlardır.

Amerikalı araştırmacı Shelley’de Rus mafya babalarının veya kilit elemanlarının, siyasete girmeye çalıştıklarını çeşitli makalelerinde ısrarla vurgulamaktadır (<http://www.haberler.com;>). 90’lı yıllarda organize suç ekipleri tarafından her yerde aranan, hakkında organize suç kapsamında onlarca dosya bulunan, ilk zamanlar boksör, sonra saygın iş adamı ve en son Rusya Liberal Demokrat Partisinde Mikail Gluşenko’nun karanlık geçmişine rağmen milletvekili olması Rus mafyasının geldiği son noktayı gözler önüne sermektedir. Jirnovsky’le olan ilişkileri de bilinen Tomboskaya organize suç örgütü liderleri Gluşenko’nun 2009 yılınca Petersburg’da tutuklanmıştır. Öldürülen Vyaçislav Şefçenko’da milletvekili olan bir başka mafya lideridir.

2003 yılında Moskova’da hakkında soruşturması başlayan Vyaçislav Şefçenko diğer mafya üyelerinin sonu gibi öldürülerek hayatını sonlandırmış oldu (compromat.ru). Tomboskaya mafyasının meclise girme girişimleri Gluşenko ve Şefçenkodan ibaret değildir. Grubun üyelerinin çoğunluğu meclise girmeye çalışmışlar, giremeyenler de farklı yerlerde bürokrasiye dâhil olmuşlardır. Liderler milletvekili olurken orta halka olan grup başları da kendi firmaları kurmuş, taşınmazların alım satımı gibi emlak işleri, pasaport kayıt, araç muayene vb. işler yapmaktalar. Organize suç örgütleri artık yasal olarak da çok ciddi kanuni desteğe sahip durumdadırlar. Küçük gruplar/çeteler ise hala gasp, hırsızlık vb. alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Etnik milliyetçilikten uzak duran Rus mafyası, eski geleneklerden ve yerellikten hızlı bir şekilde sıyrılarak küreselleşme sürecine adapte olmayı başarmıştır. Zaman zaman medyaya Rus mafya babaları hakkında haberler yansımaktadır. Bu haberlerin çoğunluğu sokakta Çeçen, Gürcü mafyaları gibi eski mantıkla gangsterlik

yapan taşeron mafya babaları hakkında olduğu söylenebilir. Y.Kostyukovsky'nin 2005 yılında Petersburg savcısıyla yaptığı bir röportajda savcı: 'Mafya üyeleri artık akıllandılar, bürokrat ve siyasileri yolsuzluğa bulaştırarak bildiğimizin ötesinde çok daha kompleks hale dönüştüler' demiştir (Kostyukovsky, 2006: 33). Mafya ve siyasiler iç içe girdiler ve bu konuda pek çok siyasi ve bürokratı suça bulaştırarak kendilerini korumaya aldılar. Ekstra maddi gelirin sefasını süren bürokrat ve siyasilerin bundan vazgeçmesi çok zordur. Shelley'de bu konunun altını sık sık çizmiş, oligarşinin mafya ile bağlantılı olduğunu vurgulamıştır.

Rus mafyasının eski mafya geleneklerini bırakması, yasal zemine kayması, onu diğer mafya gruplarına göre daha az tehlikeli olduğu görüşünün ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Rus mafyasının diğer mafya gruplarına göre daha az tehlikeli olduğunu savunan Amerikalı araştırmacı Shelley'nin ilginç yaklaşımı şu şekilde: "MS-13 isimli Salvador mafya çetesi veya diğer çetelerle karşılaştığımız zaman Ruslar daha az tehlikeli. Çalışma tarzları Japon ve İtalyan mafyası ile farklı. Rusya'da geçmişte mafya ile bağlantılı olanlar şimdi dokunulmazlık kazanmak için siyasete girmeye çalışıyor. Oligarşinin mafya ile bağlantılı olduğu görülüyor. Bu eskisi kadar güçlü olmasa da işlemeye devam ediyor. Rus mafyasının kısa vadede etkisinin azalması beklenemez' (<http://www.haberler.com>).

Bu bağlamda Rus mafyası gereksiz, anlamsız çekişmelerden uzak durmaya çalışmış ve kendisini bağlayıcı herhangi bir kural, ritüel vb. şeylere takılmadan hızlı para kazanmanın yoluna bakmıştır. Elindeki satmak ve karşılığını almak ya da elindeki imkanı somut bir emtiaya dönüştürmek dışında hesabı yoktur. Sicilya ve Amerikan mafyasının yaklaşık 80-100 senede elde ettiğinin fazlasını 20-25 senede elde etmiş ve piyasayı eline alarak gücünü kat be kat artırmayı başarmıştır.

Bugün, özellikle Avrupa ülkelerindeki nüfuzuyla dünyaya nam salmış ve yıllık yaklaşık 8,5 milyar dolarlık (<http://www.fortuneturkey.com>) gelirleriyle 'Solntsevskaaya Brigada' (Güneş Tugayı) grubu, temelleri 19.yy. kadar dayanan Camorra İtalyan-Amerikan mafyasının 4,5 milyar dolarlık yıllık gelirlerini ikiye katlamıştır.

Solntsevskaaya Brigada, diğer Yakuza mafyası gibi dikine bir örgütlenmeden ziyade yatay olarak örgütlenmiştir. Grup Triadlar ve İtalyan Mafya gruplarıyla

bağlantılarını her zaman iyi tutmuştur. Kısa zamanda içinde gelişen grubun hedefi Amerika ve İsrailde etkili olabilmektir ki bu amaçla kendi içinde yapılanmaya giderek 1994 yılında 9 binden fazla üyesiyle 21 alt gruba bölündü. En etkili isimlerini grupların lideri oldular. Amerika ayağında V.K.İvankov (Yaponchik), İsrail ayağına ise Semen Moglievich işleri organize etmiştir. Kısa zamanda yurt dışı bağlantılarını çok iyi seviyeye getiren mafya; Almanya, Avusturya, Polonya, Belçika, ABD, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, İtalya ve İngiltere ile sıkı ilişkiler kurmuştur. Oxford Üniversitesi suçbilim profesörü Federico Varese'ye göre, bu örgüt birbirlerinden neredeyse bağımsız 10 ekip tarafından idare edildiği ve idare eden 12 kişilik konseyin zaman zaman farklı yerlerde kutlama adı altında buluştukları ifade ediyor (Varese, 2001: 165). 9 bini aşkın üyesi olan grup, özellikle Afganistan'dan dünyaya ihraç edilen eroinin Rusya pazarlarında satılması ve Avrupa ülkelerine transferi başlıca gelir kaynağı. Nüfus olarak dünya nüfusunun % 2'ini teşkil eden Rusya, dünya eroin tüketiminin % 21'sini teşkil etmektedir (UNODC, 2008).

25 senelik zamanda, sadece Rusya sınırlarında değil Avrupa ülkeleri başta olmak üzere dünyanın çok yerinde etkisini gösteren Solntsevskaya Brigada ve diğer Rus mafya gruplarının başarısı organize suç dünyası için bugün de gelecek için de Rusya başta olmak üzere tüm dünya için ciddi tehdit unsuru olacağı muhakkak.

Bugün her ne gerekçeyle ve ne şekilde olursa olsun organize suç gruplarının faaliyet alanlarının ölçeği korkunç derecede büyümüş durumda. Verdiği zarar ise çok daha korkunçtur. 'Amerika Ulusal İstihbarat Konseyi'nin İnsanlık Gelişimi Global Eğilimleri – 2015' raporunda organize suç gruplarının yıllık gelirleri hakkında şunlar ifade edilmektedir: Elde ettiğimiz veriler ışığında organize suç gruplarının yıllık narkotik gelirleri 100-300 milyar dolar; toksinler, yanmış yağlar vb. zararlı atıklardan 10-12 milyar dolar; Amerika ve Avrupa'daki araba hırsızlığı 9 milyar dolar; yasal olmayan yollardan göçmen kaçırma işinden 7 milyar dolar; bilgisayar programları, film, müzik vb. kopyalama işinden 1 milyar dolar gelir organize suç gruplarının eline geçmektedir (<http://www.dni.gov>).

Yolsuzluk verileri ise yaklaşık 500 milyar dolarla dünya GSMH'nin %1'ine tekabül ediyor. Yolsuzluğun olduğu ülkelerde/bölgelerde ekonomik büyümenin yavaşlaması, yabancı girişimcinin azalması ve karın azalması sonucu çıkacaktır.

Örneğin Rusya’ da faaliyetlerini sürdüren Europeysky Bank’ın gelirlerinin % 4-8’i rüşvete gitmektedir (<http://www.dni.gov>).

Dünyadaki diğer organize suç gruplarıyla Rus mafyasını yapısı itibariyle karşılaştıracak olursak:

Amerikan Organize suç grupları:

Cosa Nostra: 40.000 üye, 25 aile.

Kolombiya: Narkomafiya 25.000 üye, 2.500 grup.

İtalyan Organize suç grupları:

Sicilya Mafyası: 50.000 üye, 150 aile;

Kamorra: 7.000 üye, 130 aile;

Calabriya: 5.000 üye, 150 aile;

Nuova Sacra Corona Unita: 2.000 üye, 50 aile.

Rusya Organize suç grubu:

Organizatsiya: 160.000 üye, 12.000 grup.

Japonya (Yakuza) Organize suç grupları:

Yamaguchi Gumi: 23.000 üye, 750 klan;

Sumiyoshi Rengo: 7.000 üye, 170 klan;

Inagawa Kai: 7.000 üye, 300 klan.

Honkong (Triadı) Organize suç grupları:

Bo: 40.000 üye, 10 klan;

14K: 25.000 üye, 30 klan;

Sun’ion: 50.000 üye (<http://www.dni.gov>).

SONUÇ

Bu tez çalışmasında “Organize Suç ve Rus Mafyası” konusu ele alınmıştır. Çalışma; literatür taraması sonucunda elde edilen bulguların yorumlarından oluşmaktadır. “Organize Suç ve Rus Mafyası” adlı tezim üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde suç kavramı üzerine değerlendirmelerde bulunuldu, suçun oluşumuna etki eden faktörler tespit edilerek ve suç teorilerine yer verildi. Suçun oluşumuna etki eden faktörlerin dayanak noktası olan dört farklı teori bulunmaktadır. Bunlar:

Biyolojik Teoriler: Biyolojik nedenler, suç işleme kararını fayda-maliyet analizine dayandırmamaktadır. Suç işleme kararının verilmesinde, fiziksel karakterin etkili olduğunu gösterir.

Psikolojik Teoriler: Psikolojiye dayanan nedenler, suç işleme davranışını, zihinsel sürecin bir ürünü olarak görmektedir. Suçun temeli, ilk çocukluk dönemlerine kadar dayanmakta ve bilinçaltı dürtüler ile suça yönelik davranışlar açıklanmaktadır.

Sosyal Yapı Teorileri: Sosyal yapı teorileri, suça yönelik davranışları insanın içinde bulunduğu sosyal yapıya dayanarak açıklamaktadır.

Farklılaşma Teorileri: Farklılaşma teorileri, suça yönelik davranışın bir şekilde öğrenildiğini ifade etmektedir. Sosyal hayat teorilerine göre, sosyal yapı içinde korumasız kalmış her fert, suç işlemeye aday biri olarak görülebilmektedir (Bozkurt, 2009: 102– 103).

Devamında, organize suç olgusu, organize suç örgütleri ve mafya, organize suç tanımındaki farklılıklar ve organize suç gruplarının diğer suç çetelerinden farkı değerlendirildi. Organize suç örgütleri ile ilgili teoriler detaylı işlenerek tez çalışması sürdürüldü. Suça, sadece biyolojik ve psikolojik nedenler üzerinden birey odaklı yaklaşmak kesinlikle yetersiz olacağı; Kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik faktörlere odaklanarak insanların toplumsallaşma sürecindeki alt kültürler ve suç davranışları arasındaki ilişki olduğu sonucuna varıldı. 1836 yılında ilk “sosyal kriminolog” olarak adlandırılan Adolphe Quetelet, “Toplum suçu hazırlar, suçlu ise

sadece bir araçtır” sözleriyle suç ve toplum arasındaki inkâr edilemez ilişki sosyal teorilerle birlikte değerlendirildi.

Anomi Teorisi: Bu teoriye göre, suçluluğun olmadığı bir toplum yoktur. Eğer bir toplumdaki kültürel ve sosyal yapının bütünleşmesi başarısız olmuşsa, yani kültürel yapının gerçekleştirmek istediklerini, sosyal yapı engellemişse, bunu anomiye, yani normların yıkılmasına, normsuzluğa doğru bir gidiş takip edecektir. Yani suçluluk sosyal yapının neticesidir. Çünkü meşru yollarla bu hedeflere ulaşamayan kişiler, ihmal edilmiş durumları ortadan kaldırılmayınca, büyük bir ihtimalle, bu amaçlara ulaşmak için sapıcı davranışlara yöneleceklerdir.

Anomi teorisi, kültür çatışması teorisi ve fonksiyonel teorilerden yararlanılarak organize suç örgütlerini açıklama düzeyine bakıldı; alt kültür ve egemen kültür arasındaki ilişki, bağımsız alt kültür ve tepki alt kültür başlıkları altında incelendi.

Bağımsız alt kültürün kendine özgü değerleri vardır ve egemen kültüre karşı herhangi bir muhalefeti söz konusu değildir. Tepki alt kültürü ise toplumun egemen kültürüne ve değerlerine tepki olarak ortaya çıkmıştır (Bahar, 2009: 126).

İkinci Bölümde, genel görüşe göre dünya mafya tarihinin başlangıç noktası olarak kabul edilen ve bütün organize suç örgütlerinin de ilham kaynağı olduğu söylenen ‘Sicilya/İtalyan Mafyasının tarihi, oluşumu, özellikleri, ayinleri ve ritüelleri’ işlendi. Sicilya Mafyası, Gomorra Mafyası, ‘Ndrangheta-Calabria Mafyası ve Yeni Mafya organize suç gruplarının ortaya çıkışları, gelişme süreçleri, toplum tarafından nasıl kabullenildiği ve benimsendiği değerlendirilerek faaliyet yaptıkları alanlar hakkında kapsamlı bilgiler verildi.

Üçüncü bölümde ise, tezimin konu başlığı olan, organize suç dünyasının lideri ‘Rus Mafyası’ işlendi. 17. yy. Çarlık Rusya’sından başlayarak Rus organize suçunun kökleri, tarihsel süreci değerlendirildi. Çok eski dönemlerde de organize çetelerin olduğu fakat bu çetelerin günümüz Rus mafyasıyla çok farklı olduğu görüldü. Sovyetler Birliği döneminde ise organize suçun daha organize hale geldiği ve komünizmin gizli fırsatlarını belli başlı kesimin kendi menfaatlerine kullanmaları neticesinde yeraltı dünyasının güçlendiği sonucuna varıldı.

Organize suçun kökleri Rusya'nın 400 yıllık kendine özgü yönetim bürokrasisine dayansa da, mevcut halini 1991 yılında sona eren Sovyet hegemonyasının geriye dönük 70 yılı şekillendirmiştir (Гуров, 1997: 16). Modern Rus organize suçunun ilk başlangıcı, Sovyet “nomenklatura” sistemidir (devletin organizasyon yapısı ve yüksek düzey yetkililer) ki, bu sistemde bazı şahıslar “aparatchiks” (devlet bürokratları, komünist parti üyeleri/temsilcileri) yeraltı dünyasıyla ilişkiler kurmuş ve zamanla bu ilişkileri pekiştirmişlerdir. Sovyet döneminde organize suç piramidinin en tepesinde Komünist Parti ve pozisyonlarından elde ettikleri güç ve yetkileri kötüye kullanan devlet yetkilileri vardı. 1985 yılına gelindiğinde Mihail Gorbachov'un ülkede yaptığı ‘Perestroyka’ yani ekonomik reformlar, “Nomenklatura”nın dolayısıyla da yeraltı dünyasının fırsatlar dönemi olmuştur. Modern anlamda Rus mafyası Perestroyka döneminde organize gruplar haline gelmiştir. Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla yeraltı dünyası bir anda normal hayata hızlı bir şekilde girmiş ve 2000’li yıllara kadar sürecek devlet otorite boşluğunu da doldurmuştur.

Bu komünizmin yıkılması Rus halkında korkunç etkiler meydana getirmiştir. Çünkü mafya Rusya'nın her yerini ağ gibi bir anda sarmıştır. 69 yıl komünist sistemle büyümüş insanlar, çalışmaktan ziyade hayatta kalma esasına göre yaşamışlardır. ‘Biz çalışmış gibi yapıyorduk, onlarda ödemiş gibi’ ifadesi 69 yılın sonucunda kurulabilecek en acı cümledir. Ortalama hayat yaşayan bir Rus için ‘dürüstlük’ ‘yoksulluk’ demektir (Гуров, 1997: 16). Bireysel özgürlüklerin bastırıldığı komünist sistemde insanlar devlete olan güvenlerini kaybetmişler ve aynen Sicilya halkının İtalya hükümetinden umudunu kesmesi gibi devletten ümidini kesmiş ve hayatta kalma ve kazanma adına organize suç çetelerinin parçası olmayı kendi isteğiyle kabullenmişlerdir. Burada Rus halkının bir nevi, organize suç örgütlerine isteyerek teslim olduğu veya ciddi sempati duyduğu görülmüştür. Otoritenin olmadığı bir yerde halk organize suç gruplarına mahkum edilmiştir sonucu da çıkarılabilir. Bu durum 2000’li yıllara gelindiğinde ülkenin her tarafının suç gruplarıyla dolmasını netice vermiştir.

Emile Durkheim’in 19. yy.’da savunduğu ‘Anomi’ kavramı 80’ler ve 90’larda Rusya'nın yaşadığı travmayı açıklamaktadır. Anomi, belirli bir statüye, güce sahip olanların, sosyal yapıların daha elverişli imkânlarını kullanarak hedeflerine kolayca

ulaşabilmelerine rağmen, bu durumda olamayanların aynı hedeflere ulaşmalarının zor veya imkânsız olmasından doğan güçlüklerin bir sonucudur. Yani suçluluk sosyal yapının neticesidir. Çünkü meşru yollarla bu hedeflere ulaşamayan kişiler, ihmal edilmiş durumları ortadan kaldırılmayınca, büyük bir ihtimalle, bu amaçlara ulaşmak için sapıcı davranışlara yöneleceklerdir.

Sovyetler Birliği'nin son dönemleri dağılma süreci, ardından yeni bir devletin kurulması, tamamıyla yabancı olduğu bir sistem ve hayat tarzı, kimsenin anlamadığı ekonomik reformlar, işsizlikteki ani artış, ekonomik kriz ve bütün bunlara otorite boşluğu da eklenince Rus halkı yıllar süren bir travma yaşamıştır. Kolay olamayacaktır zira komünizmden kapitalizme geçmeye çalışan fakat ne olduğunu anlamayan bir halk vardır. Gelişmiş endüstrisine, eğitilmiş nüfusuna rağmen Rusya, yaklaşık 20 yıl boyunca korkunç bir ekonomik darboğaz yaşamıştır. Buna karşılık bir zümre fantastik bir şekilde zengin olamaya başlamıştır. Doğal olarak halk, zaman içerisinde de yaşamını devam ettirebilme adına kendine bir yol bulmanın çaresine bakmıştır ki bu da anormal değildir artık o günün Rusya'sında. Rusya'nın 80'ler ve 90'larını Durkheim'in anomi kavramı tanımlamaktadır.

Sovyetler birliği sonrasında suç örgütleri ayrıca değerlendirilmiştir. Zira bu dönem, Rus mafyasının resmen ortaya çıktığı, gerek ulusal sınırlarda gerek uluslararası arenada 'Organizatsiya' çatı adıyla organize suç dünyasına nam saldırdığı bir dönemdir. Sovyetler'in son dönemi, organize suç örgütlerinin profesyonelce yerüstüne çıkmasının hazırlık aşaması olarak değerlendirmiştir. Rusya, 1985 Perestroyka (ekonomik reformlar) döneminde gebe kaldığı 'Modern Rus Mafyası'nı Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla 1991 yılında doğurmuştur.

Rus organize suç örgütlerinin, karakteristik özellikleri değerlendirilerek, Rus Organize suç gruplarına ayrı ayrı yer verilmiştir. Solntsevo Mafyası, Podolskaya Mafyası, Çeçen Mafyası, Vladivastok Mafya Çetelerinin, sahip oldukları üye sayıları, silah ve ekonomik güçleri ve başlıca faaliyet gösterdikleri alanlar konu edildi.

Rus mafyasının reket (haraç), silah kaçakçılığı, banka ve finans dolandırıcılığı, otomobil hırsızlığı, sahte ürünlerin üretilmesi, sahte para basımı, oyun sektörü/kumar şans oyunları, fuhuş, kaçakçılık, insan kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti, kamu

özelleştirmeleri, siber suçlar gibi faaliyet gösterdiği alanlar istatistikler ve tablolarla değerlendirildi.

Bölümün sonunda ise; Rus mafyasının legalleşmesi konusu işlendi. İlegal organize suç örgütü olan Rus mafyası, ticarete atılarak firmalar, holdingler açmış ve kısa sürede legalleşme sürecini tamamladığı görüldü. Mafya liderleri holding yöneticisi olmuş, şirket elemanı olarak organize suç çetesi üyeleri yerine ekonomist, yönetici, işletmeci ve hukukçular işe alınmıştır. Enerji, petrol, akaryakıt istasyonu zincirleri, inşaat, araç alım-satım ve kiralama sektörleri yasal hale dönüşen organize suç örgütü üyelerinin en başarılı oldukları alanlar olarak tespit edildi.

Siyasete de girerek kendilerine koruma sağlayan mafya babalarına örnek verecek olursak: 90'lı yıllarda organize suç ekipleri tarafından her yerde aranan, hakkında organize suç kapsamında onlarca dosya bulunan, ilk zamanlar boksör, sonra saygın iş adamı ve en son Rusya Liberal Demokrat Partisinde Mikail Gluşenko'nun karanlık geçmişine rağmen milletvekili olması Rus mafyasının siyaseti bile nasıl etkilediği görülmüş oldu. Son olarak günümüzde Rus mafyasının genel görünümü yer verildi.

Organize suç örgütleriyle mücadele konusunda neler önerilebilir? Bu sorunun cevabı: Diğer organize suç gruplarıyla kıyasladığımızda Rus mafyasının hem üye sayısı hem de organize grup sayısı oldukça fazla. Sayısal üstünlüğün yanında, çok geniş bir coğrafyada – dünyanın bir ucunda diğer ucuna – etkili olması eklenirse muazzam ekonomik güce sahip bir 'Organizatsiya/Rus Mafyası' çıkıyor karşımıza. Gerek hukuk camiası gerek kolluk kuvvetleri bu konuyu çok yönlü, kapsamlı ve uluslararası işbirlikleriyle ele almalı ki çözüm üretilebilsin. Zira Modern Rus mafyası küreselleşmesini çoktan tamamlamış görünüyor.

Organize suç konusu 21. yy. şartları hesaba katılarak bir kez daha değerlendirilmeli, kısa-orta-uzun vadeli programlar belirlenebilir. Organize suç grupları yasal boşlukları çok iyi bilmekte ve bu boşlukları değerlendirerek faaliyetlerini sürdürmektedirler. Yani yasama yürütme yargı organlarının, organize suç konusunda yasal boşluklar bırakmaksızın sert tedbirler alarak ağır cezai müeyyideler getirebilir, çıkarılan kanunların kolluk kuvvetleri tarafından 'istisnasız' uygulanması konusu önerilebilir. Kolluk kuvvetleri organize suçun bir parçası ise ne

yapılabileceği konusunda: Belli bölümlerde çalışan polis, hakim, savcı vb. ilgili kişi ve birimlere maaşlarında iyileştirmeler veya taltifler önerilebilir.

Akademik camia tarafından bilimsel veriler ışığında değerlendirilebilir; sosyal bilimciler tarafından organize suça zemin hazırlayan şartların ne olduğu sosyolojik olarak irdelenebilir; bu faktörlerin ortadan kaldırılması hususunda ilgili kişi, kurum, kuruluş, ünite vb. ne kadar yapı varsa hepsinin bilinçlendirilmesi konusunda çalışmalar artırılabilir. Konunun temelinde yatan faktörlerden birisi de toplumsal travmaların olduğu hesaba katılırsa, toplumda bir farkındalığın oluşturulmasını sağlamak amacıyla sosyal bilimciler daha önce yapılan çalışmalarla birlikte bir kez daha halkı bilinçlendirme noktasında çalışmalar yapabilirler.

Rusya, aile hayatını ciddi manada ihmal etmiş bir ülkedir. Boşanma oranlarının %70 civarında olduğu Rusya, kadın ve aile konusunda büyük sıkıntılar yaşamaktadır. Boşanmaların çok aşırı olması, yetişen genç neslin genellikle korumasız kalmalarına ve çok küçük yaşlarda kendi ayakları üzerinde durmak zorundadır. Bu da bilinçsiz küçük çocukları, zararlı alışkanlıkların esiri haline getirmektedir ki yıllık Rusya'da tüketilen eroin miktarı, dünyada yıllık tüketilen eroin miktarının %21'i yani 70 tondur. Bu korkunç tablo karşısında sosyologların ve sosyal hizmetler alanında çalışan kamu görevlilerinin çalışmalarını artırabilirler. Okul ve okul öncesi eğitimcilerinin bu konuda bilinçlendirilmesi öncelikli yapılması tavsiye edilebilir. Aynı zamanda gençler arasında sağlıklı evliliği teşvik etmek için toplum olarak çok ciddi adımlar atılmalıdır.

Organize suçlardan elde edilen kara paranın tespiti, takibi ve bunların aklanmasının önlenmesi adına güvenlik güçleri bilinçlendirilebilir ve sürekli gelişen teknik ve sistemler hakkında bilgi sağlanabilir. Kolluk kuvvetlerinin yetkileri artırılarak yetkileri genişletilebilir. Organize suçlardan elde edilen haksız kazanç el koyma uygulaması getirilebilir. Sınıraşan suçların büyüklüğü hesaba katılarak, alınacak tedbirler noktasında çıkarılacak yasaların uygulamaları yapılırken uluslararası işbirliği içerisinde olması göz ardı edilmemelidir. Gazete, televizyon, radyo, internet, sosyal ağlar, sanal oyunlar ve popüler yayınlar, bu manada bir kez daha gözden geçirilmeli ve kontrollerinin çok iyi yapılması gerekmektedir ki günümüzde hayatın büyük bir kısmı ya televizyon başında ya da sanal alemde geçmektedir ve artarak devam edeceğini rahatlıkla ifade edebiliriz.

Sonuç olarak, Rusya tarihinde son dönemde yaşanmış savaşlar, siyasi olaylar, toplumsal travmalar; etnik, milli, manevi, kültürel değerler ve toplumsal yargılar; ulusal politikalar, sürgün ve göçler, kitlesel cezalandırmalar; küreselleşen dünyada uluslararası iletişim ve etkileşim gibi temel faktörler suçun doğmasında, gelişmesinde ve profesyonelleşerek mafyalaşmasında etkin rol almıştır. Bu konu kapsamlı olarak ele alınmadığı takdirde Rus mafyası fenomeni anlaşılamayacaktır.

Rusya ulusal sınırları içerisindeki organize suç gruplarına karşı sıkılaştırılmış yeni tedbirler almalı; alınan kararlar uygulanmalı ve uygulanıp uygulanmadığı denetlenmeli; ilgili birim ve kişilerin sık sık bilgi ve birikimleri takviye edilmelidir. Alınan tedbirler yeterli olmazsa ve aynı şekilde uluslararası platformlarda detaylı değerlendirilerek ortak bir mutabakatla, sistem verimli ve sorunsuz çalıştırılmaz ise, Rus mafyası, sadece Rus halkıyla sınırlı kalmaksızın Orta Asya, Orta Doğu, Uzak Doğu, Balkanlar, Avrupa ve Amerika dahil milyonlarca insanın hayatını karartacak, bireylere ve toplumlara maddi manevi çok büyük zararlar açacaktır.

KAYNAKÇA

- Abadinsky, Howard, *Law and Justice: An Introduction to the American Legal System*, Macmillan Publishing Solutions, Chicago, 1991.
- Abadinsky, Howard, *Organized Crime, 10'th Edition*, Macmillan Publishing Solutions, Cengage Learning, USA, 2013.
- Abadinsky, Howard, *Organized Crime*, Macmillan Publishing Solutions Cengage Learning, USA, 2010.
- Akar, Atilla, *Mafya Yeraltının Kriminal Efendileri*, Timaş Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- Alan, Wright, *Organized Crime*, Willan Publishing, USA, 2006.
- Albanese, Jay S, *Organized Crime in Our Times*, Anderson Publishing, 6th Edition. USA, 2011.
- Aykın, Hasan, 'Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi', *Bankacılar Dergisi*, Sayı 65, 2008, s.23.
- Bahar, Halil İbrahim, *Sosyoloji*, Usak Yayınları, Ankara, 2009
- Beşe, Ertan, "Polis ve Organize Suç: Kapsam ve Genel Nitelikler", Hasan Hüseyin Çevik ve Turgut Göksu (Editörler),
- Beşe, Ertan, "Organize Suçların Kriminolojik Temelleri", *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt: 3, 2001 Sayı: 1-2 s.20-40.
- Bozkurt, Nejat, *İşletmelerin Kara Deliği Hile: Çalışan Hileleri*, 1.Basım, İstanbul: Alfa Yayınları, 2009.
- Buckley, Mary, *Public Opinion in Russia on the Politics of Human Trafficking*, 2009.
- Burkay, Senem, *Teorik Çerçeve de Suç*, ETHOS: Dialogues in Philosophy and Social Sciences. Volume 2/4, 2008.
- Caşın, M Hakkı, Rus Mafyası, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C1, Sayı 2, 1997.
- Cengiz, Mahmut, *Türkiye'de Mafya Tipi Organize Suçlar*, KOM Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005.

- Çulcu, Murat, *Düşmüş Ocağa Yanıyor: Türkiye’de MAFİA’laşmanın Kökenleri-3*, e Yayınları, Araştırmalar Dizisi, İstanbul, 2003.
- Çulcu, Murat, *Her Sakaldan Bir Kıl: Türkiye’de MAFİA’laşmanın Kökenleri-1*, e Yayınları, Araştırmalar Dizisi, İstanbul, 2001.
- Çulcu, Murat, *MAFİA Üzerine Notlar*, KASTAŞ Yayınevi, Araştırmalar Dizisi, 1998, İstanbul.
- Çulcu, Murat, *Sikkesi Sultanlar: Türkiye’de MAFİA’laşmanın Kökenleri-2*, e Yayınları, Araştırmalar Dizisi, İstanbul, 2001.
- Dijk, Jan Van, *Mafia Markers: Assessing Organized Crime And Its Impact Upon Societies*, Trends Organ Crime, 2007.
- Dönmezer, Sulhi, *Hukuk Devletinde Terör ve Örgütlü Suçla Mücadele*, İstanbul, Beta, 1996.
- Dursun, Hasan, Ekonomik Suçlar ve Türkiye’deki Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkileri. *TBB Dergisi*, Sayı 58, 2005 s. 24.
- Federico Varese , *The Russian Mafia: Private Protection in a New Market*, Oxford University Press, 2001.
- Finckenauer, J. O, *Mafia and Organized Crime*, Oxford: Oneworld, Washington DC, 2005.
- Finckenauer, J.O. and Voronin Y.A. *The Threat of Russian Organized Crime*, U.S. Department of Justice, Washington, 2001.
- Gambetta, Diego ve Reuter, Peter. *Conspiracy among The Many: The Mafia In Legitimate Industries. The Economics Of Organised Crime*, Cambridge University Press, 1995.
- Geleri, A. & Çevik, H. H, *Organize Suçlarla Mücadele ve Polis*, Seçkin Yayınları, 2003.
- Geleri, Aytakin, *Organize Suçların Ortaya Çıkışı ve Gelişimi: İtalyan - Amerikan Mafyası Üzerine Bir Çalışma*, Seçkin Yayınları, 2003.
- Gilinskiy Y., Kostjukovsky Y., “*Thievish Artel to Criminal Corporation: The History of Organised Crime in Russia*” In: C. Fijnaut, L. Paoli (Eds.) *Organised Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in European Union and Beyond*, Springer, Vol.4, 2004.
- Gökbunar, Ali Rıza, Organize Suç ve Terör Örgütleri ile Mücadelede Sivil Silah: Sosyal Destekler. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:12 Sayı:2. 2014 s. 38-45.

Gözübüyük, Tamer, Organize Suçlarla Mücadele (Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Alınan Önlemler), *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16 (Özel Sayı I), 2014 s.181-187.

Hagan, Frank E, *Trends in Organized Crime*, Springer Publisher, 2006.

Herbert, C. Covey, *Street Gangs Throughout the World*, Charles C Thomas Publisher, 2010

<http://baronlar.blogcu.com/dunya-mafyalari/1438741>

Faruk, Akkan, Yaşar Niyazbayev, Fuad Seferov, *Haberrus Gazetesi*,

(Erişim)<http://haberrus.com/headline/2013/01/16/kurt-asilli-mafya-babasi-ded-hasan-moskovada-olduruldu.html> 21.10.2015

Halkcephesi kütüphanesi, "**Pravda**" No. 309, 29/12/1929

(Erişim)<http://kutuphane.halkcephesi.net/Stalin/Tarim%20politikasi%20uzerine/tpp%20sinifsal%20degisiklikler.htm> 15.11.2015

http://nowstatic.norton.com/now/en/pu/images/Promotions/2012/cybercrimeReport/2012_Norton_Cybercrime_Report_Master_FINAL_050912.pdf

Neyp, Smelzer, "*Saratovsky Tsentri Organizatsiya Povsudu*" (Erişim)

[http://sartracc.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/gilinsky\(4-07-05\).htm](http://sartracc.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/gilinsky(4-07-05).htm) 8.25.2015

<http://slidepedia.net/documents/17675/yakov-kostyukovskiy-organizovannaya-prestupnost-rossiya-xxi-vek.ppt?l=en> (sibersuçlar)

http://theoldtree.ru/gosudarstvo_i_pravo/organizovannaya_prestupnost_v_rossii.php

Hürriyet Gazetesi, *Rusya, çete savaşını kaybetti 4 Şubat 1999, Perşembe*

<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1999/02/04/94413.asp> 6.8.2015

Sezgin, Rahime, Aksiyon Dergisi, Siber Mafya, 26. Ocak 2002 (Erişim)

http://www.aksiyon.com.tr/kapak/siber-mafya_508396 7.11.2015

http://www.angelfire.com/extreme4/kiddofspeed/camps/camps_turk.html

Shvarev, Aleksandr, "*Dela Treh Milliardah Dolarah*", (Erişim)

http://www.compromat.ru/page_13084.htm 6.3.2015

Office of the Director of National Intelligence, Washington, "*National Intelligence Council's Global Trends Report*" (Erişim)

<http://www.dni.gov/index.php/about/organization/national-intelligence-council-global-trends> 20.4.2015

Chris, Matthews, Fortune, “*Dünyanın en büyük 5 organize suç çetesi*” (Erişim)<http://www.fortuneturkey.com/fotograf/dunyanin-en-buyuk-5-organize-suc-cetesi-2529> 9.7.2015

Haberler.com gazetesi, “Rus Mafyası Siyasete Giriyor” 11 Aralık 2008 Perşembe 15:10 (Erişim) <http://www.haberler.com/rus-mafyasi-siyasete-giriyor-haberi/> 7.9.2015

Sokullu, Fusun, “Sucun Nedenleri Sosyolojik”, Kriminoloji Kitab. Alıntı, (Erişim)http://www.kriminoloji.com/Sucun_Nedenleri_Sosyolojik-Fusun_Sokullu.htm 14.3.2015

Solakkeci Dergisi, “*Hodomor Soykırımı*”, (Erişim)<http://www.solakkeci.com/dunyanin%20civisi/holodomor/001.html> 25.5.2015

Terramedusa haber, “*Rus hackerlar 4,5 milyar dolar ile lider*” (Erişim) <http://www.terramedusa.com/rus-hackerlar-4-5-milyar-dolar-ile-lider/> 11.23.2015

Çetinkaya, Mirza, *Moskova Rus Mafyası* (Erişim)

http://www.zaman.com.tr/yazarlar/mirza-cetinkaya/moskova-rus-mafyasi_105144.html 10.10.2015

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%81%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%B8

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C

Rawlinson, Mary Patricia, *Hunting the Chameleon: The Problems of Identifying Russian Organized Crime*, University of London, 1998.

Kahya, Yavuz ve Irmak, Fatih, “Kayıt Dışı Ekonomi ve Suç Örgütlenmeleri İlişkisinin Sosyolojik Açından Değerlendirilmesi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2014 s. 349-362

Karaatlı, Bülent, *Globalleşme Sürecinde Uluslararası Güvenlik Antlaşmalarının Yönü ve Türkiye'nin Geleceği*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Isparta, 2002.

Kızmaz, Zahir, “Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Cilt: 13, Sayı: 2, 2003 s. 279-304.

Kızmaz, Zahir, “Modernleşme ve Suç: Kuramsal Açından Bir Bakış”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 1, (2013). Sayfa: 229-240.

Korkmaz, Abdullah, “*Şehirleşme ve Suç, Sosyoloji Konferansları 23*”, TÜBİTAK-ULAKBİM, 1991.

Köroğlu, Hasan, *Örgütlü Suçluluk*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001

Letizia Paoli, *The Oxford Handbook of Organized Crime*, Oxford University Press, 2001.

Lintner, B., *Blood Brothers: The Criminal Underworld of Asia*, Palgrave Macmillan, New York, 2003.

Mutlu, Kayhan, “*Örgütlü Suçların Sosyolojik Analizi*”, in Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik, İçli, Tülin Günşen & Karaosmanoğlu, Fatih (Eds), Nobel Yayıncılık, Ankara, 2003 s. 403 – 432.

O’Kane, James M., *The Crooked Ladder: Gangsters, Ethnicity, and the American Dream*, Transaction Publishers, New Jersey, 1992.

Ömeroğlu, Ömer Suç Korkusu, Cezanın Caydırıcılığı ve Küçük Suçlar. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XVI, 2012 s. 4.

Özerkmen N., ve Kahya, Y., “Organize Suç Örgütlerinin Oluşumunda Hemşehrilik İlişkilerinin Rolü”, *Polis Bilimleri Dergisi* Cilt:10 Turkish Journal of Police Studies Vol:10, 2008.

Paoli, Letizia, “The Paradoxes of Organized Crime”, *Crime, Law & Social Change*, 37. Kluwer Academic Publishers, 2002.

Parlak, Bekir, ve Argun, Uğur, “Küreselleşme Süreci Bağlamında Organize Suç Örgütlerinin Karşılaştırmalı Analizi”, Editörler, M. Alper Sözer, Süleyman Özeren, Oğuzhan Ömer Demir; *Yerelden Küresele Sınıraşan Suçlar*, Polis Akademisi Yayınları, 2010.

Sacit, Yılmaz, “*Karaparanın Aklanması ve Türkiye Boyutu*”, Doktora Tezi, Kütahya, 2006.

- Serio, Joseph D, “Has the Market Tamed the Mafia? ”, *Crime & Justice International* November/December, 2006
- Serio, Joseph D, *Investigating the Russian Mafia*, NC: Carolina Academic Press, Durham, 2008.
- Shelley, Louise and Orttung, Robert, “*The Links between Organized Crime and Terrorism in Eurasian Nuclear Smuggling*” Woodrow Wilson Center’s Kennan Institute on December, Meeting Report 12, 2006.
- Shelley, Louise, “Transnational Organized Crime: An Imminent Threat to the Nation-State?” *Journal of International Affairs*, Winter 1995 s. 48.
- Shelley, Louise, Torgovliia zhenshchinami, kriminal i korruptsiia ‘Trade in Women, Criminal and Corruption’, *Dialog Zhenshchin* 2002, s.18-24. ,
- Southwell, David, *Organize Suç Tarihi*, çev. Beril Köseoğlu, İstanbul, 2009.
- Şenol, Dolunay, “Türkiye’de Organize Suçlar ve Halkın Teveccühü” *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 2007, 10(1): 208-223
- Tekin, Bülent, “Yeraltı Ekonomisinde Kaçakçılık-Karaparallşkisi ve Türkiye Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.”*Türkiye’de Devlet, Toplum ve Polis*”, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002 s.153-171.
- Vaksberg, Arkady, *The Soviet Mafia, Moskova*, İzdatelstva Knigi, 1991.
- Varese, Federico, *The Russian Mafia: Private Protection in a New Market Economy*, Oxford University Press, 2001.
- Varese, Federico, *What is the Russian Mafia. Lowintencityconflict & Law Enforcement. Vol 5*, Oxford University Press, 1996.
- Yenisey, Feridun, “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele”, *Adalet Bakanlığı Semineri*, Aralık Ankara,1999.
- Бабаев М.М, “Криминологический прогноз социальных последствий перехода к рынку” В сб. / Криминология и организация профилактики преступлений, *Труды Академии МВД России*, 1992 s.45.
- Бурлаков В. Криминология XX век. “Юридический центр Пресс”, *Санкт-Петербургский университет МВД России*, 2002 s.13-19.
- Вильямс Ф., *Насколько Опасна Российская Организованная Преступность, Российская Организованная Преступность: Новая Угроза?* М., 2000.

- Гишинский Я.И., *Криминология: Курс лекций*, СПб.: Питер, 2002.
- Гишинский Я.И., Гольберт В.В. *Институциональные Эффекты Девиантности И Социального Контроля*, Российский криминологический взгляд, Питер, 2009.
- Годунов И.В., *Противодействие Организованной Преступности* М., Высш. шк., 2009.
- Годунов, И.В., *Организованная Преступность От Расцвета До Заката*. Учебное пособие, Москва, 2008.
- Гуров А., *Криминогенная Ситуация В России На Рубеже XXI Века* / ред. М., 2000, *Криминальная ситуация на рубеже веков в России* / ред. А. Долгова. М., 1999. С.86-91.
- Гуров А.И., *Профессиональная Преступность: Прошлое И Современность*, М., 1997.
- Долгова А., Преступность, статистика, закон / ред. М., 1997.; *Преступность В России Начала XXI Века И Реагирование На Нее* / М., 2004.
- Долгова А. И. *Организованная Преступность, Её Развитие И Борьба С Ней*. М., 2001.
- Долгова А.И., *Закономерности Преступности, Организованная Преступность И Криминология*, М., 2007.
- Долговой А.И., *Криминология: Учебник для вузов* / Под общ. ред. 3-е изд., перераб. и доп. М., 2007.
- Долговой, А. И., *Криминология* / Под ред. М., 1997.
- Жалинский А.Э. *Уголовный Закон И Генезис Преступности, Российский криминологический взгляд*, М., 2009.
- Максимов С., *Организованная Преступность В России: Состояние И Прогноз Развития*, Уголовное право, М., 1998.
- Перцефф, Дэн, *Русская Мафия, Идеальная Машина Для Стирки Грязных Денег*, М., 2008.
- Рушайло В. Б., “Организованная преступность в России: общие тенденции, прогноз развития и противостояние” *Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России*. 2000. № 1 (15). С. 3-8.